

નવરાત્ર નિર્ઝરિણી

પ્રકાશકો :

મૂળશંકર હિંમતરામ ભટ્ટ
પરિમલ નાથાલાલ ભટ્ટ

સફળતાની પરંપરા.....

===== રૂબીની વિશિષ્ટતાઓ =====

★ કુનેહભર્યો વહિવટ	★ પ્રીતીયમના વ્યાજબી દરો
★ કરકસર	★ દાવાની ઝડપી પતાવટ
★ સંગીનતા	★ સલામત સ્વદેશી સંસ્થા
- જીંદગી, આગ, મોટર, દરીઆઈ, ઘરફાડ Burglary

ગૂજરાત વિદ્યાપીઠ ગ્રંથાલય

[ગૂજરાતી કૉપીરાઈટ વિભાગ]

અનુક્રમાંક ૨૪૩૪૫

કિંમત ૧-૮-૦

ગ્રંથનામ ૭૫૨૪૪ મિર્ઝા રિલી.

વર્ગાંક ૫૨૪: ૪૪૭

રૂબી જનરલ ઇન્સ્યુરન્સ કુાં લા.

હેડ ઓફીસ:—કલકત્તા

ચેરમેન: શ્રી. બી. એમ. બીરલા

બી. કે. સેતલવડ

ટે. નં. ટેલીગ્રામ:

જનરલ મેનેજર ઇનચાર્જ બોમ્બે ડીવીઝન

૨૦૫૬૦

RUBINSURE

ઇમ્પીરીયલ બેન્ક એનેક્ષ બીલ્ડીંગ,

૩૧૯૨૯

BOMBAY.

બેન્ક સ્ટ્રીટ, ફોર્ટ-મુંબઇ.

હું ઝોશીસ :- ન્યુ દીલ્હી.
ન્યુ એશીઆટીક ઇન્સ્યુરન્સ
કંપની લીમીટેડ.

ચેરમેન : શ્રી. બી. એમ. બીરલા

• જાહેગી • આગ • મોટરવું
કામકાજ લખવામાં આવે છે.

વેસ્ટર્ન ડીવીઝન ઝોશીસ : ઇમ્પીરીયલ બેન્ક ઓફ
ટે. નં. ૩૦૫૨૦ બીલ્ડીંગ, કોટ-મુંબઈ.

જાહેગીના કામકાજમાં . . . .

. . . . જસવંત પ્રગતિ

૧૯૩૪ ૧૯૩૮ ૧૯૪૨

મુડી ૯૯,૬૨૫ ૧,૩૭,૪૨૫ ૧૪,૦૦,૦૦૦

કામકાજ ૧૫,૩૮,૫૦૦ ૪૧,૭૪,૭૫૦ ૬૦,૪૦,૫૫૫

આવક ૫૫,૫૩૭ ૪,૪૬,૬૧૫ ૧૦,૭૭,૮૭૭

અસકયામત ૧,૦૮,૦૭૫ ૪,૬૬,૩૬૦ ૨૬,૧૧,૭૦૧

નવરાત્ર નિર્ઝરિણી

★ “ટ્રોપીકલ” ★

દરેક જાતનું વીમાનું કામકાજ કરે છે

● આગ

દરીયાઈ સ્ટીમરો

● હંદગી

તથા વહાણોના

● મોટર

વર્કમેન્સ કોમ્પેન્સેશન

તથા

● હુલ્લડ વિગેરે

....તમામ પ્રકારના વિમાના કામકાજમાં....

“ટ્રોપીકલ” ની

સલાહ તેમજ મદદ અમૂલ્ય થઈ પડશે

એજન્સીની વિગતો માટે લખો:—

મનેજર:—ટ્રોપીકલ ઈન્સ્યુરન્સ કું. લીં

એશીઅન બીલ્ડીંગ, નીકલ રોડ,

બેલાર્ડ એસ્ટેટ, મુંબઈ.

ટે. નં. ૨૭૮૪૫

રેસીડન્સ : ૪૬૩૨૦

ટલીગ્રામ : TROINCO.

નવરાત્ર નિર્ઝરિણી

નવરાત્રીમાં ગવાતા ગરબા-પદા, છંદા વિ. નો પ્રત્યેક
 નવરાત્ર મહોત્સવ મંડળીને ઉપયોગી તથા શ્રી અગસ્ત્યપુર
 નવરાત્ર મહોત્સવ મંડળી અને શ્રી સત્તાવીસ
 સાબરકાંઠા નવદુર્ગા મંડળ મુખ્ય
 = માટે ખાસ સંગ્રહ =

પ્રકાશકો :

મૂળશંકર હિંમતરામ ભટ્ટ
 પરિમલ નાથાલાલ ભટ્ટ

આવૃત્તિ ૨ છ

પ્રત ૧૦૦૦

સર્વ હક્ક સ્વાધીન.

સંવત્ ૧૯૬૯

સને ૧૯૪૩

આસો

અક્ટોબર

મૂલ્ય રૂ. ૧-૮-૦

૧૪૬૭

ગુજરાત વિદ્યાપીઠ ગ્રંથાલય
અમદાવાદ
ગુજરાતી કોપીરાઈટ-સંગ્રહ
૨૦૩૪૫

- શિખરિણી -

રમ્યું છે જેણે આ અકલ દશ્યાદશ્ય સઘળે,
ખરે છે ત્હેને તો જગ-જીવનની ચિન્ત હૃદયે;
દીધા નેહે જેણે નવલ નવલા દન્ત ધવલા,
ન શું એ દેવાની, કેવ મધુરવાં આજ રમલા ?

यस्माज्जातं जगत्सर्वं, यस्मिन्नेव विलीयते ।

येनेदं धार्यते सर्वं, तस्मै विश्वात्मने नमः ॥ ૧ ॥

થયું જેમાંથી આ સર્વ, અને જેમાં વિલીન થાતું,
ધરાયું વિશ્વ આ જેથી, પ્રથમ ત્હેને હું પ્રણમું છું. ૧

(સ્વ. નાથાલાલ રે. બદ)

नयरात्र निर्जरिणी.

स्व. गिरिजशंकर रेवाशंकर लट्ट

जन्म:

मृगवास:

मं. १९६३ चैत्र शुद्ध ६ सोम.

मं. १९९९ अशाढ शुद्ध ३ सोमवार.

श्रीनील प्री वरुण, अमहाबाद.

• સમર્પણમ્ •

સદા ધૈર્યે સ્થૈર્યે, અગમપથ કાપ્યા જીવનના,
મહાકાર્યોની ઝે, સુગમતર કીધી પરિક્રમા;
સુદૃત્યો સેવાના, નિતચિતવતા ગુણ મંત્રો,
અને આદિ યન્ને, અજબ જગતી જગતિ ઝગ્યા.

નિગૂઢાં તત્ત્વોને, સકળ ગુણુમાંહી પીછાપ્યાં,
અને આત્મજ્ઞાને, સુક્લિત સધ્ગાંથે રચાયાં;
ઝગી ઉઠે ઝે, પ્રતિજન ઉરમાં સ્મૃતિ સમી,
અનેરી આશાઝો, અવિરત શ્રમે મંડિત બની.

સ્વ્યું સ્મૃતિ રેખા, નહિ, નહિ, અને કાષ્ટ કલમે,
સ્વયં ઝે ઉભી, અવિચળ પદે સૌરભમથી;
તમારી સૌચેત્રી, નિશદિન નિચત્રી શક્તિ ભક્તિ,
સ્વીકારો આજે ઝે, લઘુ શિખ સમી કાવ્ય ઝરણી.

સંગ્રહકો :

નારાયણ દ. જીવી

નાનાલાલ ગ. જીવી

પુસ્તક મળવાનું ઠેકાણું :—

શ્રી લક્ષ્મી વિજય પ્રિન્ટીંગ પ્રેસ

ભગવાનદાસ માધોરામ બોદડીંગ,

૧૯૫, કાલબાદેવી રોડ, મુંબઈ, નં. ૨.

આ પુસ્તક ૧૯૫, કાલબાદેવી રોડ પર આવેલ પોતાના શ્રી લક્ષ્મી વિજય
પ્રિન્ટીંગ પ્રેસમાં નારાયણદાસ દલસુખરામ જીવીએ
બદ્ધ મૂળશંકર હિમતરામ માટે છાપ્યું મુંબઈ નં. ૨.

પ્રસ્તાવના.

(આવૃત્તિ પહેલી)

આ નાનકડું ગુથણું ગુર્જર સાહિત્યને ચરણે ધરતાં મ્હને અતિ આનંદ થાય છે, કારણ કે ખીજા એટા આવા સંગ્રહો તો ઘણા છે. છતાં ચાલુ ગરબાઓનો આ ચુનંદો અને એક આદર્શ નવરાત્ર મહોત્સવ મંડળીને રૂચે અને શોભાવે એવો લઘુ સંગ્રહ અતિ પ્રિય થઈ પડશે, એમ મ્હને પૂર્ણ ખાત્રી છે; અને જ્યારે આપણા શિષ્ટ સાહિત્યમાં આપણું પ્રાચીન લોક-સાહિત્ય પોતાને યોગ્ય એવું સ્થાન નક્કી કરી શક્યું નથી તેવા વખતે તો વળી ખાસ વધારે ઉપયોગી થઈ પડશે એમ લાગે છે.

લોક-સાહિત્ય લખનારાઓ ખાસ કરીને મહાન્ લેખકો તેમજ કવિઓ નથી હોતા. સામાન્યમાં સામાન્ય પ્રજાજનને પણ કુદરતી દસ્ય, સંસારલીલા, અને તન્મયી ભક્તિ ગાતો કરી મુકે છે, અને તે વખતે તે જે ગાય છે તે આપણું લોકસાહિત્ય અથવા લોકગીત. માત્ર પિંગળની અને ઉચ્ચ ભાષાની દ્રષ્ટિએ જોનારા તેને અશિષ્ટ ગણે છે. અને ત્હેના સુંદર ભાવોની એટલા કરે છે, પણ તેઓને જાહુ ઝોઝી ખમર હોય છે કે એ લોકસાહિત્યની પાછળ ફેટજો ધતિદાસ, ફેટલી ભક્તિ, કેવો પ્રેમ, કેવી શ્રદ્ધા છુપાઈ રહ્યાં છે.

આ સંગ્રહમાંનાં પદો મ્હોટે ભાગે લોકગીત જેવાં છે, અને ભક્તોના હૃદયની સાચી પ્રતિપ્રકૃતિઓ છે. અલગત, તેમાં કદિ કદિ તન્મયતાના આવેશમાં આત્મેખાગેલાં અતિશયોક્તિપૂર્ણ વચનો છે, કદિ કદિ શકિત સિવાય ખીજા ઇષ્ટના પૂજકો પ્રતિ અસહિષ્ણુતાની ગંધ આવે છે, કેટલેક ઠેકાણે વાક્યોનો સંગ્રહ પૂરેપૂરો જળવાતો નથી, કેાઇ ઠેકાણે શું કહેવાનું છે તે પણ પૂરું સમજાતું નથી; અને તેને લીધે અર્થ કંઈક અસ્ફુટ રહે

છે, શબ્દોના ભાવ પૂરેપૂરા જળવાતા નથી. વિં ત્રુટિઓ છે. પણ તેથી કરી તે પદોની કિંમત ઓછી છે. એવું સિદ્ધ થતું નથી. આ ત્રુટિઓ તેના મૂળ લેખકોની નથી. પરંતુ એક કંઠથી બીજે કંઠે ચલતાં થયેલ વિકૃતિઓ માત્ર છે. આતી ત્રુટિઓ કેટલેક અંશે દૂર કરવાનો કેટલેક ઠેકાણે પ્રયાસ કર્યો છે. અને કેટલેક ઠેકાણે તો અર્થાનર્થના અને રસ ઉડી જવાના ભયથી મૂળજ કાવ્ય રાખવું પડ્યું છે.

હવે આવા સમગ્ર પ્રજ્ઞનાં ભાવનામય અને તેના રોજના જીવનક્રમમાં ઉતરેલાં પણ, જુદે જુદે ઠેકાણે વેરાયલાં, છિન્ન ભિન્ન થઈ ગયેલાં, ફક્ત લોકોની જીભને ટેરવેજ રમતાં, અને પૂર્વે જેની કાષ્ઠ છોપેલી આવૃત્તિ બહાર ન પડી હોય તેવાં પદ-પુષ્પોને એકત્રિત કરી તેની એક સુંદર હારમાળા બનાવવી એ કામ કેટલું વિકટ અને મુશ્કેલ છે. તે અનુભવ વિના સહેલાઈથી સમજાય એવું નથી. આ સંગ્રહ કરતાં પણ એવી અનેક મુશ્કેલીઓ નડી છે. પરંતુ તેમાંથી બહાર નીકળી આ સંગ્રહ પ્રસિધ્ધ થાય તેવી સ્થિતિમાં મુકાનાં સર્વશક્તિનો જેટલો ઉપકાર માનીએ તેટલો ઓછો છે.

આ ગરબા પદો વિં માં સાહિત્ય અને જ્ઞાનની દ્રષ્ટિએ અતિ ઉત્કૃષ્ટ એવા કેટલાક અંશે અવશ્ય છે અને તેથી આ સંગ્રહ માત્ર દેવી ઉપાસકો માટેજ છે એમ નથી. પણ જુદા જુદા પંથાનુયાયીઓ માટે પણ ઉપયોગી છે. દેવ-દેવીઓનાં જુદા જુદા પંથો પ્રમાણે પૃથક્ નામો એ માત્ર એકજ અનંત અને ચૈતન્ય શક્તિનાંજ જુદા જુદા રૂપે અને દ્રષ્ટિએ કરેલાં આ-લેખનો માત્ર છે. અંબા નામને ઠેકાણે દરેક જગ્ય પોતાના ઈષ્ટનું નામ મુકી તે જરૂર ગાઇ શકે છે. અને હૃદયાનંદ મેળવી શકે છે, સમજવાનું એટલુંજ કે અંબા અને બીજા દેવ કોઇ જુદા નથી. જુદાઈ તો આપણામાં છે, આથી દ્વેષભાવ કે મન તાણી કલેશનું કારણ રાખવાનું રહેતું નથી.

આ સુયોગ્ય વખતે મૂર્તિપૂજા જેવો ખાસ ઉપયોગી વિષય તદ્દન અસ્પૃશ્ય રાખવો એ ઠીક નથી. આવે વખતે મહાત્મા ગાંધીજીના નીચેના

વિચારો ઉપયોગી થઇ પડશે તેથી મુકું છું. “મૂર્તિ”ને જીતના અર્થમાં લઇએ તો હું મૂર્તિભંજક છું. મૂર્તિને ધ્યાન કરવાના કે માન આપવાના કે સ્મરણ કરાવવાના સાધન અર્થે લઇએ તો હું મૂર્તિપૂજક છું. મૂર્તિ એટલે આકૃતિ માત્ર એટલોજ અર્થ નથી. જેઓ પુસ્તકની પણ આંધળી પૂજા કરે તે મૂર્તિ પૂજક એટલે જીતપરસ્ત છે. બુદ્ધિનો પ્રયોગ કર્યા વિના સારાસારનો વિવેક કર્યા વિના, અર્થ તપાસ્યા વિના વેદમાં કહેલું ગણાય તે બધું માનવું તે મૂર્તિ પૂજા છે, ત્યાજ્ય છે. એટલે જીત પરસ્તી છે, જે મૂર્તિને જોઇ તુલસીદાસ પુલકિત ગાત્ર થતા, ઇશ્વરમય-રામમય બનતા તે આકૃતિને પૂજવાથી શુદ્ધ મૂર્તિપૂજક હોઇ વંદનીય અને અનુકરણીય હતા.

“વહેમ માત્ર જીત પરસ્તી એટલે નિંદ્ય મૂર્તિ પૂજા છે. જેઓ ગમે તે રિવાજને ધર્મ માને છે તેઓ નિંદ્ય મૂર્તિપૂજક છે, એથી તેવી જગાએ હું મૂર્તિભંજક છું. મ્હને શાસ્ત્રમાં પ્રમાણ ટાંકીને કાઠથી અસત્યને સત્ય, કુરતાને દયા, વૈરભાવને પ્રેમ નહીં કરી બતાવી શકાય. તેથી તે રીતે હું મૂર્તિભંજક છું.

“મ્હને વેદાદિને વિષે સંપૂર્ણ અને સ્વભાવિક રીતે આદર છે. હું પાષાણમાં પણ પરમેશ્વર જોઇ શકું છું તેથી સાધુ પુરોહીની પ્રતિમાઓ પ્રત્યે મ્હારું મસ્તક ઝોની મેળે ઝૂકે છે, તેથી હું મ્હને પોતાને પૂર્તિપૂજક માનું છું.

“એટલે ગુણ દોષ બાહ્ય કાર્યમાં છે તેના કરતાં વિશેષ અંતરના ભાવમાં છે. કેાઈ પણ કાર્યની પરીક્ષા ત્હેના કર્તાના ભાવથી થાય છે. તેજ માતાનો વિકારી સ્પર્શ પુત્રને નરકવાસ કરાવે છે. એજ માતાનો નિર્વિકારી સ્પર્શ પુત્રને સ્વર્ગ અપાવે છે. છરીનો દ્વેષભાવે મુકાએલો કાપ પ્રાણ હરે છે. તેજ છરીનો પ્રેમભાવે મુકાએલો કાપ પ્રાણ દે છે, બીલાડીના તેજ દાંત ઉંદરના ધાતક છે, બીલાડીના તેજ દાંત ત્હેના બચ્ચાંના રક્ષક છે.

“દોષ મૂર્તિની પૂજામાં નથી. દોષ અણુસમજ ભરી પૂજામાં છે” મૂર્તિપૂજા જે દ્રષ્ટિબિન્દુથી લેને જોઇ છે તે દ્રષ્ટિએ અત્યંત જરૂરી છે તે દ્રષ્ટિથી પર થઇ તપાસીએ તો જરૂર જેવું રહેતું નથી. જેને શિખરે પહોંચવું છે લેને ત્યાં પહોંચવાના રસ્તાની પ્રથમાંજે જરૂર રહેવાની શિખરે પહોંચ્યા પછી કદાચ તે રસ્તાની લેને જરૂર ન રહે તે સમજી શકાય તેવું છે. પણ તળેટીમાં ઉભો રહેલો મનુષ્ય શિખરે પહોંચવા રસ્તાની જરૂરીઆત ન કહ્યે તે સમજી શકાય તેવું નથી, સિવાય લેની પાસે ખીજી કાંઈ રીતે ઉડીને જવા જેટલી શક્તિ હોય. ઇશ્વર નિરાકાર સ્વયંભૂ, નિરંજન, નિર્વિકલ્પ, સત્ય, સનાતન, સર્વવ્યાપી, સર્વશક્તિમાન છે પણ તે નિરાકારના તેવા સ્વરૂપનું ધ્યાન ધરવું એ સહેલી વાત નથી. અને દરેક માણસો નિરાકારનું ધ્યાન ધરી શકતા નથી મૂર્તિ ઇશ્વર તો નથીજ પણ ઇશ્વરના અંશ તરીકે આપણે સ્વીકારેલી-કહ્યેલી પ્રતિમા તો જરૂર છે. એક મિત્રનું ચિત્રપટ તે મિત્ર સ્વયં તો નથીજ પણ તે મિત્રની પ્રતિકૃતિ તો જરૂર છે, તે દ્વારા આપણે થોડું ઘણું પણ સાન્તવત શોધી શકીએ છીએ. મૂર્તિ એ ધ્યાનનું સાધન છે. જેને ધ્યાન સ્વયંસિદ્ધ થયું નથી પણ જે પ્રયોગ કરે છે લેને મૂર્તિની-આકૃતિની જરૂર છે. પ્રથમ આંખ ખુલ્લી રાખી મૂર્તિમાં મન સ્થિર કરવાની શક્તિ ખીલવવી કે અમુક અમુક પ્રકારની સ્થિતિ, આયુધ વિ. અમુક અમુક ધારણ કરેલી વસ્તુ-મૂર્તિમાં મ્હારું ધ્યાન છે. જ્યારે આ પ્રયોગ યાદુ વાર અજમાવાય છે ત્યારે તે સ્વયંસિદ્ધ થાય છે. તે જ્યારે પ્રેમપરાકાષ્ટાએ પહોંચે છે ત્યારે મન સ્થિર થતાં તુરંતજ એ છાંયી પ્રતિમા હૃદયમાં સાકાર જણાવા માંડે છે. પંખી યાદની જરૂર નથી. પણ તેથી અંતરમાં જવા માટે યાદની જરૂર નથી એ વાત ઉપલબ્ધ થતી નથી.

અજ્ઞ-અખંડ શ્રદ્ધા એજ સાક્ષાત્કાર છે. શ્રદ્ધા વગરની પૂજા એ માત્ર ટાયકાંજ સમજવાનાં છે. માટેજ શ્રદ્ધા કેળવવી જોઇએ.

એ રીતે મૂર્તિ-મંદિરો વિ. ની જરૂર-અનિવાર્ય જરૂર છે એમ સમજાય છે, કારણ સ્વાભાવિકજ મંદિરમાં દાખલ થતાં માણસના મનમાં

વિચાર થાય છે-થવાજ જોઇએ કે ‘આ દેવસ્થાન દિવ્ય પુરુષનું વાસના રૂપે નિવાસસ્થાન છે.’ ત્યાં તહેની દ્રષ્ટિ દિવ્ય ઉપરજ હજે છે, તહેનું મન ઘડીબર દુન્યવી પ્રપંચોથી મુક્તિ મેળવી આનંદ ભોગવે છે. સત્ય, તે ઉન્નતિ કરવા તરફ અચૂક પ્રેરાય છે, પોતાની ત્રુટિ કંઇક અંશે સહમજે છે ને તેને દૂર કરવાનાં કદાચ વ્રત પણ લઈ લે છે. આ એ સ્થળનો પ્રભાવ છે. હાલનાં દેવમંદિરો આવા ઉંચા આદર્શને પોષે એવાં છેજ એવો મ્હારો લેશ માત્ર આગ્રહ નથી. છતાં તહેનો આદર્શ આજ છે-હોવોજ જોઈએ એમ તો મ્હારું જરૂર માનવું છે.

બાકી અમુક કોટીના માણસોને એની જરૂર ન હોવાથી સામાન્ય જનસમાજને પણ એ એક બીનજરૂરી વસ્તુમાત્ર છે એમ કરવું બૂલભરેલું છે. અલગત, તહેમાં જે સડા-પોલ-પેસી ગયા છે, તહેને નાશુત કરવાંજ જોઇએ, પણ એ સડો કાઢવા જતાં-રોગને નસ્તર મૂકી કાઢવાને બદલે રોગીનેજ મારવો એમાં સામાન્ય જનસમાજનું અહિતજ મ્હને તો ઉઘાડું જણાય છે. ને એવા માણસોને દિવ્યજ્ઞાનની વાત અફંમાનુસાર શિખવવા જતાં તહેને કદાચ એક ભયંકર વ્યક્તિ બનાવી દેવામાં આવે છે, અને તેવા મનુષ્યો “ ન ઇંધરકે ન ઉધરકે ” એવી અતોબ્રષ્ટસ્તતોબ્રષ્ટઃ ની અધમ દશામાં આવી જાય છે, માટે વિચારોનો ફેલાવો કરતાં ખુબ સમજીને અને સામાન્ય જનસમાજ તહેની કેવી રીતે ઝીલશે એનો પૂરો વિચાર બાંધી પછીજ તે બહાર પાડવા શ્રેયસ્કર છે,

હું જોઉં છું ને જણાવું છું કે અત્યારે જરૂર આપણામાં સડો પેઠો છે. મૂર્તિપૂજા અને તહેના નામે દેવસ્થાનો ઘણાંયે અસુરસ્થાનો પણ બન્યાં છે. વિં મોં શંકા નથી, પણ તેથી એ આખી ને આખી સંસ્થાજ નષ્ટ કરવી જોઇએ-થવી જોઇએ, એ સૂચન મ્હારે ગળે નથી ઉતરતું માટે એવા નવાન વિચારોના ઉપદેષ્ટાઓએ સ્વીકારવું જોઇએ કે તેઓ માત્ર મૂર્તિપૂજા અને દેવસ્થાનોની ખામીઓ સુધારવા વિષેજ કહે છે, નહિ કે તે આખી સંસ્થાને ઉડાડી દેવા. બસ.

આપણે જે વાત ન માનતા હોઈએ તે સહન કરવાની શક્તિ તો કુળવધીજી જોઈએ. મૂર્તિપૂજા, જીદા જીદા દેવોની પૂજા, જીદા જીદા મતો ધરાવવા વિન્ વાતોથી આપણે આપણી સદ્વિષ્ણુતાને ખીલવવાની છે કે “ભલે રસ્તા અમારા જીદા જીદા છે, છતાં પણ જેમ નૃણામેકો ગમ્યઃ તેમ અમારું અંતિમ ધ્યેય એક છે. તો શ્રી માટે અંદર અંદર એકના વિચારોનો જોજો ખીજા વિરૂદ્ધ વિચારના ઉપર લાદવાનું અપકૃત્ય કરવું, અને ઈર્ષા દ્વેષ વિન્ નો આશ્રય લઈ ધડીભર માટે અસુર ‘અની જવું’ ?”

કોઈ એક નિશ્ચિત આદર્શ અને અંધારણુ વગરની ધણીએ પ્રવૃત્તિઓ સંસ્થાઓ પડી લાગે છે, વેરાઈ જાય છે, તુટી જાય છે, એ સત્ય સુભાગ્યે આપણે સમજતા થયા છીએ અને આ સત્યનું દર્શન એજ શ્રી અગસ્ત્યપુર નવરાત્ર મહોત્સવ મંડળીની ઉત્પત્તિ અને અંધારણુ પૂર્વકની સ્થાપનાનું મૂળ કારણ; સર્વશક્તિ તહેને ચિરાયુ આપે, અને નિત્ય નૂતન બનાવે એવી અંતઃકરણની મહેચ્છા છે.

મહારા નમ્ર મતાનુસાર કોઈ પણ નવરાત્ર મહોત્સવ મંડળી જે પોતાને ત્યાં જવાતા ચુનંદા ગરબાઓ, પદો વિન્ નો વાર્ષિક ક્રમ જે એકજ સરખો પ્રતિવર્ષ માટે જળગવી રાખે તો તે મંડળી આદર્શ અને અનુકરણીય બની શકે છે; કારણ, પ્રતિવર્ષ એકજ પદ્ધતિસરના અને એકજ ગવાતા ગરબા મંડળીના દરેક જણને કંઈસ્થ થાય છે, અને તેથી દરેક જણ અરા-બર તાલસર ગાઈ તથા ફરી શકવાથી આચર શોભી અને ગાજી ઉઠે છે. અને મહારા આ દ્રઢ મંત્રએજ મહારામાં શ્રી અગસ્ત્યપુર નવરાત્ર મહોત્સવ મંડળી માટેજ પ્રથમ એવો રોજનો ચાલુ ક્રમ પુસ્તકાકારમાં તૈયાર કરવાની પ્રેરણા સ્પુરાવી, અને તેનોજ આ પરિપાક છે. આ પદ્ધતિ જાણ્યે અજાણ્યે જળગવી રાખવા માટે અરેબર ! રા. જોશી માધવરામ શિવરામને ધન્યવાદ ધરે છે, કે તેઓએ મંડળીની શરૂઆતથીજ મહોત્સવમાં ગવરાવાતા ગર-બાઓનો વાર્ષિક લગભગ એકજ ક્રમ આમહૂપૂર્વક રાખી-રખાવી મંડળીને આદર્શ બનાવવા અનેકાનેક પ્રયત્ન કર્યા છે. તહેમનો અગાજ ભારે અને

મીઠો હોષ મંડળીને પોતાની પાછળ ઝુકાવી લેવાની એ કળાનું એમણે ઠીક અનુશીલન કર્યું છે. જગદંબ એ કળાનું એમને દીર્ઘાયુ બક્ષે. મંડળી પણ ઉત્સાહી હોવાથી એ આનંદ એવટાય છે, માતા ! મંડળીને શ્રી, ધી આપો, એજ ઈચ્છા.

આ સંગ્રહમાંના કેટલાક નજ નિવારી શકાય તેવા દોષોનું સર્વમાન્ય નિવારણ અને સંગ્રહમાં છાજે એવાં બીજાં પદો ગરબાઓ જેમની પાસે હોય-જેમના ધ્યાનમાં હોય, તહેમને તે જણાવવા નમ્ર પ્રાર્થના છે કે જેથી બીજા આવૃત્તિમાં તે દોષોના નિવારણ સાથે બીજાં સુચોગ્ય પદો પણ મુકી શકાય.

સંગ્રહમાં રાગ રાગિણીઓની વિવિધતા સાચવવા ખતો પ્રયાસ કર્યો છે, અને એક રાગ-રાસ પાછળ તેજ રાગનાં જેટલાં હોય તેટલાં સાથે મુક્યાં છે. જેથી રસ સચવાઈ રહે, અને પદો ગરબાઓ વિ. નાં ગુણ સ્થાન પરત્વે વિભાગ પાડી સંકલના સુંદર બનાવવા પણ પ્રયાસ કર્યો છે.

આ સંગ્રહ તૈયાર કરવામાં અંગિકાકાવ્ય, વટલભટ્ટન શક્તિકાવ્ય, આપણી શ્રી ધનવન્તર કાવ્યસુધા, રત્નચિંતામણી વિ. બુદ્ધા બુદ્ધા શક્તિ પદ સંગ્રહોની સહાય લેતી પડી છે. અને તે માટે તે તે સંગ્રહોના વિદ્વાન કર્તાઓનો હું મદદ આભારી છું, તેમજ બીજા જેમણે જેમણે હરકોષ વિષયમાં પ્રકટ-અપ્રકટ શારિરીક તેમજ માનસિક સહાય કરી છે તેમનો આ સ્થળે ઉપકૃત છું.

આ પુસ્તક વાંચવું શરૂ કર્યા પહેલાં શુદ્ધિપત્રકમાં બતાવેલી શુદ્ધિ મુજબ પ્રથમ શુદ્ધિકરણ કરી પછીજ તે વાંચવું ઠીક પડશે.

મુક-સંશોધનની પૂરતી કાળજી રાખેલ હોવા છતાંએ દ્રષ્ટિદોષથી કોઈ બૂલો રહી ગઈ હોય તો તે સુધારી વાંચવા નમ્ર પ્રાર્થના છે.

સંવત ૧૯૮૧
જ્યેષ્ઠ સુદી ૧-શનિવાર } (સ્વ.) ભટ્ટ ગિરિનિશંકર રેવાશંકર
મુંબઈ.

પ્રસ્તાવના.

સુઘ વાંચકો, આવૃત્તિ બીજીની પ્રસ્તાવના અનિવાર્ય તો નથીજ, છતાં અનન્ય આશાથી, અને પરમેશ્વરીની કૃપાથી, મારા પૂજ્ય વડીલોએ પ્રસિદ્ધ કરેથી; “નવરાત્ર નિર્ઝરિણી”ની બીજી પ્રસ્તાવના માટે એ શબ્દો લખું તો તે અસ્થાને નહિજ ગણાય.

“ગરબાઓ અને લોકગીતો” ગુજરાતના અંગે અમમાં વ્યાપ્ત છે. એ લોકભોજ્ય સાહિત્યની મીઠાશ, એની પ્રવાહી સરળતા, અને અનુપમ સુંદરતા, જ્યારે જ્યારે એ સંઘ સ્વરૂપમાં ફરતી દીપકમાળની ચોતરફે મવાય છે. ત્યારે સામાન્ય પ્રગળન પણ અદ્ભૂત રસાનંદ લૂંટે છે. આવા સરળ છતાં સુંદરતમ પ્રેમમય છતાં વિશુદ્ધતર, સાહિત્યના આપણે વારસદાર છીએ. એ વારસાના એક પૂણ્યમય પૂજ્ય જેવી આ પુસ્તિકા જ્યારે જનતાને ચરણે હું ધરું છું ત્યારે મને હર્ષ થયા વગર રહેતો નથી.

શકિતની લકિત એ આપણા જીવનના ચૈતન્યની આરાધના યશોમર છે; આપણને જે પાળે છે, પોષે છે એ સ્ત્રીના ઉચ્ચત્તમ ભાવનાના પ્રતિકરૂપ છે, સૌમ્ય સ્વરૂપે અંબીકા માતા છે છતાં એ માતૃસ્વરૂપને અને તેમની ભાવનાને ઉચ્છેદનાર પાપીઓને સજ્જ માટે એમનામાં રણચંડીના અંશ રહેલા છે. આ જીવંત ભાવનાજ આપણા જીવનને આદર્શમય બનાવવા અને માર્ગદર્શક બનવા માટેજ છે, તો યદી એ પૂણ્યમયી પરમેશ્વરીને આપણે અંજલિ કેમ ન અરપીએ ?

“યા દેવી સર્વભૂતેષુ શક્તિ રૂપિણ સંસ્થિતા

નમઃ તસ્મૈ નમઃ તસ્મૈ નમઃ તસ્મૈ નમો નમઃ” ॥

આ અંકમાંના કાવ્યોના રસાસ્વાદક માગ વડીલ બંધુ નાથાલાલ પોતાનું શેષજીવન ગાળી માતૃકંબનામાંજ વિલીન થયા. તેમની કાર્યશકિત અંગેક હતી, અને એમની પાછળ આ ગ્રંથને અવિરત શ્રમ લાઇ પ્રગટ કરનાર મારા વડીલબંધુ ગિરિજશંકર પણ એજ ઉચ્ચ ભાવનાને હૃદયમાં

તન્મય બનાવી પોતાનું જીવન જાણી અને જીવી ગયા. છેલ્લી ટકારીએ પણ એ અગમ્ય ચૈતન્ય સ્વરૂપની ઝંખનામાં જ લીન થયા. શ્રી અગસ્ત્યપુર નવદુર્ગા મંડળને આજની ઉચ્ચતમ કક્ષાએ લઇ જવામાં એ બંને વડીલોનો અપૂર્વ ફાળો હતો. તેમની અપૂર્વ સ્મૃતિ માટે આ નાનકડું પણ ભાવના-મય માતૃગુંજન એ ઇષ્ટ દેવીની શ્રીવામાં એક પુણ્ય તરીકે સમર્પું છું.

“શ્રી સત્તાવીસ સાબરકાંઠા નવદુર્ગા મંડળ” (દુલ્લગત્રી મુંબઈ) જે બજાસાલીની ચાલમાં ગવાય છે. તે આપણી જ્ઞાતિની વર્ષો જુની મંડળી છે તેમાં એક દીપકમાળની (માંડવીની) ઉણપ હતી જે ‘રામભરોસે’ ભગવાનજી ઓધવજીની કુંઠ વાળા શ્રીયુત નાનાલાલ ભવાનભાઈ સોદાએ બનાવી આપી ઉપરોક્ત મંડળને અર્પણ કરી છે અને પ્રત્યેક વર્ષે અનેકવિધ સહાયતા મંડળને આપે છે. જેનું પરિણામ આજે કુટુંબકલ્યાણ આપણી સમક્ષ દેખાય છે દેવી ભક્તિ તરફનું એમનું મમત્વ પ્રશંસનીય છે, આ રીતની સહાયતા બદલ તેમનો હું મંડળવતી આભાર માનું છું ઉપરાંત શ્રીયુત બાપશ્રી નારાયણ દ. જી. તથા નાનાલાલ ગ. જી. પોનો પણ આ તકે આભાર માનું છું કારણ તેમના સાથ વગર કદાચ આ પુસ્તિકાને બહાર પાડવામાં વિલંબ થાત, પ્રિન્ટીંગ તથા પ્રુફ સંશોધન વિગતો જે કામ ધારવા કરતાં જલદી તૈયાર થઇ શક્યું છે, તે શ્રી. નારાયણભાઈનેજ આભારી છે.

અંતમાં આ બીજી આવૃત્તિમાં પહેલી આવૃત્તિ ઉપરાંત બંને તેટલા સુધારા તેમજ કેટલાક આધુનિક ગરબાઓનો પણ સમાવેશ કરવામાં આવ્યો છે. તો સર્વે દેવી ભક્તો આ મહામાયાના સ્તવનમાં લીન થઇ આમળ જેમ આવકાર આપ્યો હતો તેમ આવકારી અને તેના કર્તવ્યની કૃતાર્થતા સમજશે, એમ આશા રાખી અત્રે વિરમું છું.

શ્રી નૃસિંહ હિન્દુ લોજ }
કોટ, મુંબઈ ૧.

શ્રી મૂળશંકર હિંમતરામ બટ્ટ.

રસાસ્વાદ.

લોકગીતના આ સંગ્રહમાં સાહિત્ય અને જ્ઞાનના પણ કેટલાક અંશો છે, એમ પ્રસ્તાવનામાં જણાવીને ત્હેને તારવી કાઢી સ્પષ્ટ કરવાનું કામ મ્હને સોંપવામાં આવ્યું. ચાલો, ત્યારે હવે આપણે એ ફરજના બોળને બને તેટલો હળવો કરી ત્હેનો રસાસ્વાદ આપીએ.

પાનું ૧

સુજલામ્ સુફલામ્

*** માતરમ્ ।

અહીં માતાને જન્મભૂમિના રૂપમાં ઉતારી છે. આ દ્રષ્ટિએ તે સૌનું પોષણ કરે છે, અને તેથી તે રૂપમાં પણ ત્હેને વંદન છે. જનની જન્મભૂમિશ્ચ સ્વર્ગાદપિ ગરીયસી તેથી માતૃભૂમિની સેવામાં પણ એ માતાનીજ સેવા સમા-ગ્રેલી છે, એવો ભાવ એમાં છે, અને તેથીજ આ દ્રષ્ટિએ સંગ્રહની ખોટ પૂરવા એને સ્થાન આપ્યું છે.

પાનું ૩૬

ક્ષણભંગુર આ દેહ છે, જેનો નહિ વિશ્વાસ,
પળમાંહી તે ડગમગે, રહે મનમાં સહુ આશ.

(માટે)

જાતો રહમજી લેવો અમૂલ્ય સમયનો લ્હાવ-ચાલો.

આમાં સમય કેટલો કીમતી છે એ જણાવ્યું છે, કાયા કાચો કુંપો છે, ને કષ્ટ પળે તે ફટી જશે ત્હેની અખર નથી, તો સમયનો લ્હાવો લેતાં ચુકવાનું નથી.

પાનું ૪૨

દશ અવતાર ધર્યાં તેં દેવી, મ્હોટા રાક્ષસ માર્યા,
ભૂમિ તણ્યા તેં ભાર ઉતાર્યા, શત્રુને સંહાર્યા રે મા-જયદેવી,

*

*

*

મચ્છ, કચ્છ, વારાહ, ને નૃસિંહ, વામન રૂપ વિકરાળી,
પરશુગમ, રઘુરામ, કૃષ્ણ ને, બુદ્ધ, કલ્કિ (વિ.માં) કાળી રે મા-જય.

ગીતાશ્રમાં કૃષ્ણ રૂપે ગાયેલા યદા યદા હિ ધર્મસ્ય તથા પવિત્રાણાય સાધૂનામ્ વિ• શ્લોકો પ્રમાણે જ્યારે જ્યારે અધર્મીં માણસો પૃથ્વીને બોળ રૂપ થઇ નરરાક્ષસો બન્યા છે, ત્યારે ત્યારે તદ્દમે તેઓને સંહારી ભૂમિના બાર ઉતાર્યા છે. વળી ‘માત તાતને રૂપે દેવી’ માત પિતાની સેવા કરવા સૂચવતો આ કેવો આદેશ છે ? આમાં માતતાતની સેવા કરવામાં સાચી દેવી સેવા સમાએલી છે તે બતાવ્યું છે. કેવા બાવ ઉતાર્યા છે, સુંદર છતાં સાદી અને ગ્રામ્ય બાષામાં !

પાનું ૫૫-૫૮

‘તું નિઃશંક, હું તો રંક, કર્મવંક, અંક લોપી અજવાળોરે’-અને કરે ગાન, તાન, માન, માત ધ્યાન, ઉમંગ અંગ રંગ મ્હાતારે’

વિ• લીટીઓમાં કવિએ ઝમક અલંકારનું સરસ દ્રષ્ટાંત મૂક્યું છે.

પાનું ૬૮

નીતિરૂપ અનુપમ કાલિકા ને,

તીવ્ર તેજ તદ્દમરૂં વખણાય;

દૈયાકુટા હીણા સમજે નહિ ને,

તહેને સદા કાલિકા મા ખાય. આષ્ટ.

કેવો કટાક્ષ છે એ પાવાગઢના પતાર્ધ રાવળ ઉપર ! તહેણે ખરેખર સ્ત્રી માત્રમાં જગદંબની વિભૂતિ ન જોઇ, કુદ્રષ્ટિ કરી, અને નિતી નેવે મૂકી, ‘ઝાલ્યો છળ કરી છેડલોરે.’ તો શી દશા આવી તહેની ? તપાસો પતાષ્ટ રાવળનું દ્રષ્ટાન્ત આપણને શિખવે છે કે જે નીતિ મૂકશે તહેની ભુંડી દશા કરનાર કોઇ શક્તિ-કોઇ કાલિકા-કોઇ ચંડી-પછી ગમે તે રૂપમાં પણ જગત્માં હાજર છે.

પાનું ૬૯

પૂજનો આદર્શ :-

પામર જીવ પૂજા હું શી કરું ને,

સર્વ તદ્દારૂં સરજેલું માય;

અમૃત પાષ્ટ ટાળો મુજ આપદા ને,

વાયુ ધૂપ સમાન વહાય-આષ્ટ.

ત્હારા તેજ આગળ દીપ શું કરે જો.

મૂર્ખ જાણી માણ કરો વહાલ,

કર્મ હીણો કશું સૂઝતું નથી જો,

માણ ત્હારો હું ન્હાનેરો બાળ-આઇઠ

શી વિધિથી પૂજા કરે ? ત્હારી, મા ! ત્હેં બધું તૈયારજ રાખ્યું છે. સુગંધીયુક્ત મંદ મંદ મીઠો મધુર પવન વહે છે. તે ધૂપની ગરજ સારી રહ્યો છે. સૂર્ય, ચંદ્ર એ ત્હારાજ પ્રકાશ અને પ્રકાશ એજ તું. પછી દીપ કેના! આગળ ધરવો ? સર્વ જગતનું ભરણ પોષણ કરનાર: ત્હને હું શું નૈવેદ્ય ધરવાનો ? આમાં આ સૂચના મર્લિત છે; “જ્યાં ત્હારી આસપાસમાં ત્હારા બંધુઓમાં અજ્ઞાન-અંધકાર છવાયો છે. ત્યાં જ્ઞાનદીપ પ્રકટાવ. જ્યાં ત્હારા ભાઇ ભલીન વાતાવણમાં રહે છે, ત્યાં સુગંધીયુક્ત મીઠી હવાની અમી ચખાડ. જ્યાં ત્હારા દેશબંધુઓના રૂપમાં હું બુખે મરું છું. ત્યાં મ્હને નૈવેદ્ય ધરાવ. જ્યાં ત્હારા ભાઇ ન્હાતા ધોતા નથી, ત્યાં તેવા ગંદા રૂપવાળાં મ્હને તું ગંગાયમુના જેવા શુદ્ધ જળે સ્નાન કરાવ આ મ્હારી સેવા છે, ને તે તું કર. આ અમૃત છે. તે તું પી, અને ત્હારી આપદાઓ તો નષ્ટજ છે ” શેા પૂજનો આદર્શ છે ! મૂર્તિપૂજમાં શું આ ભાવો ન ખડા કરી શકાય ? કાણુ કહી શકે વ્યાજબી રીતે આ દષ્ટિએ મૂર્તિપૂજા વર્જ્ય છે ?

પાનું ૮૩

મુદત બાંધીને આયા જગતમેં, ઉસ દિનકી મુજે ખબર નહિ.

*

*

*

આમ અચાનક પડશે કાયા, યમ જીવ લઇ જશે તત્કાલ;

ઉસ દિન મેરા જીરા હાલ હય.....

તારણુ તુમ હય એકી જગતમેં, તેરા નામકી પકડી ઢાલ.

આ અને આવાં બીજાં પદો ગુજરાતી અને હિન્દી બાષાની સગાઇ (જળબાધા) નું માપ દેખાડે છે કે તે સંબંધ કેવો મીઠો મધુર; રૂઢ અને અતુટ છે. આયુ નિર્મીતજ છે. અને મરવાનું છેજ, માથે તો મૃત્યુ

ધંટ વાગી રહ્યો છે, ત્યાં તારણ તું એકજ છે. ત્હારા નામની હાલથી ભલભલા હુમલાઓથી કૈંક બચી ગયા છે, ત્હારા નામે માર નથી પડ્યા.

પાનું ૮૪

વળી—

સાચું રમરણ અંબામાનં આ સંસાર સવળો ખોટો,
છે છે છે છેરે ભાષ નથી નથીરે ભાષ જેમ પાણીનો પરપોટો.

સંસારનું મિથ્યાત્વ કેવી સાદાઇમાં ?

જેવી તરેહની શુદ્ધિ આપશે,

તેવી તરેહની હું ચાલીશ ચાલ;

ધીવો યોનઃ પ્રવોદયાત્. ગાયત્રીનો એ મંત્રાર્થ કેવો સ્પષ્ટાર્થમાં છે.

કુમાર્ગથી મતિ અમારી વિમુખી રાખો,

ને સત્કૃતિ મહી વિમુજ્જ ! સદાય યોજો.

પાનું ૮૭/૮૮

બાળક દોષિત છતાં માતા આગળ નિદોષ છે. કારણ કે માતા ત્હને શિખામણ આપે છે પણ તરછેડતી નથી; ઘડીક લપડાક મારી રડાવે છે પણ પાછી છાતી સરસું ચાંપી ધવરાવે છે.

“અડસઠ તીર્થ માને ચરણે” એ કેવો આદર્શ છે. પુત્રો માટે? પોતાનાં ઘરડાં ને અશક્ત માઆપને ખુરા હવાલે ઘેર નિરાધાર ને નિઃસેવ દશામાં છોડી તીર્થક્ષેત્રોમાં પ્રભુને સોંપવા જતા પુત્રોને શું આ ઓછી ચાલુક છે?

પાનું ૧૨૨/૨૪

પરમતના શ્રાવકોને પોતાની અવગણના કરતા જાણી તેમને પરમત-નિંદાના પાતકનું ફલ આપવાનો પ્રયત્ન જોડવવા જતાં પોતેજ નિન્દાની હદ છોડી છે, એ વાંચી તે લખનારાઓની અસહિષ્ણુતા અને છીછરાપણાની દયા આવે છે.

અનસૂયાનું આખ્યાન એ સતીત્વના પ્રભાવનું બ્યાન છે.

શંકર સ્વામીનું આખ્યાન એ શ્રદ્ધાના જ્વલંત ફલનો દાખલો છે.

આવાં આવાં તો ગ્રીષ્મ સંગ્રહમાં અનેક છે, અને જુદી જુદી દ્રષ્ટિથી જોનારાઓને જુદે જુદે રૂપે અને ગુણે દેખાય છે. યથા શક્તિમતિ કરેલ આ પ્રયત્નોના રસાસ્વાદ મધા જરૂર લેશે એ આશ્વાથી વિરમું છું. इति ॐ

જ્યેષ્ઠ શુદ્ધ ૭૬ }
સં. ૧૯૮૧ }

૨૨. નાથાલાલ દેવાશંકર બક્ષ

અદ્યતન ગરબીઓ—

આ ગરબીઓ શ્રી. ભાષ નર્મદાશંકર બલદેવરામ રાવળની અગ્રગટ “નવરાત્ર સ્તવત મંજરી” માંથી લેવામાં આવી છે. તેમને બાળપણથીજ અગત્યપુરના લોકપ્રિય નવરાત્રી મહોત્સવનો ગાઢ સંપર્ક મળ્યો છે. જેથી તેમની માતાજી પ્રત્યેની ભાવના ઉત્તરોત્તર કેળવાયેલી છે. અને તેથીજ આ ગરબીઓ “સ્વસંવેદનથી લખાઈ છે. આ ઉપરાંત ધંધરદત્ત સુરીલા કંઠને એમણે સંગીતનો અભ્યાસ કરીને મીતોને તદ્દન અનુકુળ બનાવ્યો છે. એમની ગરબીઓ અત્યારના લોકપ્રિય ઢાળોમાં લખાયેલી હોવાથી શક્તિ ભરતોને ગાવા માટે વધુ સુગમ અને રસદાયક થઈ પડશે, અર્વાચીન ગરબા શૈલીમાં આવતી કઠોરતાથી એમની ગરબીઓ મુક્ત છે એનું કારણ એમની શક્તિ સ્તવનમાં લીનતા છે.

સૌમ્ય સ્વરૂપ અંગિકાના આકર્ષક અલંકારોનો ઉલ્લેખ કરતાં કહે છે કે:—

પાનું ૧૫૬

તેજના ઉડે કુવારા અંગમાં

પટકુળ પહેર્યો વિધવિધ રંગરે

અને મણિમય ગૂચો માથે અખોડો

સાલુડે ચમકંતી સોનલ સેરે,

આ પ્રાચીન સરખામણીઓ જ્યારે નૂતન સ્વરૂપે રજુ થાય છે ત્યારે એમ લાગે છે કે કવિ એ અવિચળ સ્વરૂપને અવણ્ય ભાવથી બજે છે. અને જ્યારે કવિ એસક જોગણીઓ સહિત રૌદ્ર રૂપધારી કાલિકા માનને ગરબા માટે આમંત્રણ આપે છે. ત્યારે એ વખતની ભાવના અનુપમ અને વાતાવરણ પ્રેરક છે.

બંગ દેશથી રમવાને આવો કાળીકાજી માત

વહે નયને અંગાર ગળે મસ્તકની માળ,

ખડગ ખરપર હાથ.....

પ્રલય વગર સર્જન શક્ય નથી એટલે જમની મલિનતા વિદારક વિભૂતિ પણ કવિને મન પૂજ્ય છે.

અને નવરાત્રિ એ તો ગુજરાતમાં માની બકિતમાં તાદ્દત્તમય સાધી રસમૂર્છા પામવાના દિવસો એને પણ લેખકે ઉત્સાહથી વર્ણવ્યા છે.

પાનું ૧૬૪

આનંદ સાગર ચાચરમાં ઉછળે
ભક્તિનાં મોજાં અંતરમાં. ઉછળે
દર્શનનો લ્હાવ ત્યાં લૂંટાય છે.

અને વાતાવરણ પણ ફેટલું વિશુદ્ધ.

પાનું ૧૬૩

તેજ પુવારા છાંટતી.....હરતી ઉરના તાપ.

પાનું ૧૬૯

માળા ને મહેલજ તારા મૃગજળ ફેરા પરપોટા
મોહક દુનિયાના ખેલો આખર સઘળા છે ખોટા
અને એટલા માટે:—

બાંધી ભક્તિનું બાથું જીવન વન વગડે જાતું.
અધવચ કોઇ ના લૂંટાતું માનું શિરજીવ છવાતું.

દુન્યવી દુનિયાના પ્રલોભનો તો ઇન્દ્રગણના ખેલ જોવાં છે અને છેલ્લે
સૌને એકજ “મા” આઘશક્તિનો વિસામો છે એ એમણે સરળ છતાં
સુમધુર અને સ્પષ્ટ સ્વરૂપે વર્ણવ્યું છે.

પાનું ૧૮૨

અને વિદાય, વિશ્લેષ ને અશ્રુધારા, નવરાત્રીનું વિસર્જન:—
અદ્યપમતિ અમે બાળ તહમારાં શું ફરીયે તમ સેવ,
ભૂલચૂક થઇ હોય અમારી, સુધારજો તવખેવ.

નવરાત્રીના મહોત્સવમાં માના દિત્સવમાં દ્વીન થયા પછી જ્યારે
વિદાયનો વખત આવે છે ત્યારે અશ્રુવાળી આંખે ને ગદ્ગદ કંઠે ભક્ત કહે છે
કે વિશ્વને સમૃદ્ધિનાં ઉદાર દાન આપનાર “મા,” તારા ચરણોમાં તો અમારું
કાર્યરજ બરાબર છે છતાં જનેતા બાળકને ક્ષમા ન આપે તો અમને ક્ષમા
કોણ આપશે ?

ટૂંકમાં આ નાનકડી સ્તવન મંજરીમાં કાવ્યો આહલાદક અને રસોર્મિ-
ઓથી ભરેલાં છે. બાઇ નર્મદાશંકરની કાવ્યમયતા આ લોકપ્રિય રાગોને
ભક્તિના પૂરમાં જકડી લે છે, તેમનું કાવ્ય કૌશલ્ય પ્રશંસનીય છે. તેઓ
જો પ્રાચીન રાગોને પુનર્જીવન આપે તો એમની પ્રતિભા જરૂર ગરબાઓની
સમૃદ્ધિ વધારે એમની ઉત્સાહભરી આ પ્રવૃત્તિ વિશાળ સ્વરૂપે પ્રગટ થાય
અને ‘સ્તવન મંજરી’ ગુજરાતની એક પ્રિય કૃતિ નીવડે એમ હું એ ચૈતન્ય
સ્વરૂપ આઘશક્તિને પ્રાર્થું છું.

લી૦

શિવશંકર ત્રિ. ઠાકર

સહતંત્રી “યુગાન્તર”

મુંબઈમાં—

★ માંડવી વૉર્ડમાં વર્ષોથી ★

સ્વાદીન અને સાત્વીક ખોરાક મેળવવાનું

= કેન્દ્ર સ્થાન =

ધી ગુજરાત હિન્દુ લોક

મસજીદ ખંદર રોડ, માંડવી,

કરોયાણા બજારના નાકે, મુંબઈ નં. ૩.

અનુક્રમણિકા

વિષય	પૃષ્ઠ
૧ ધ્યાન મંત્રો:—	૧ થી ૧૬
૧ વન્દેમાતરમ્	૧
૨ શ્વગં ચક્રં વિં મંત્રો	૧
૩ દેવ્યપરાધક્ષમાપન સ્તોત્ર	૨
સત્પદ્મતી પાઠાન્તર્ગત	
અ. અથ દેવી કવચં	૫
બ. અથ અર્ગલા । સ્તોત્ર	૧૦
ક. અથ કીલકં સ્તોત્ર	૧૨
૪ આર્તિ	૧૪
૫ કપૂર-મંત્ર	૧૬
૬ મન્ત્રપુષ્પાંજલિ મંત્ર	૧૬
૨ રતુતિ રેતવન:—	૧૬ થી ૩૦
૧ દ્વંદ્વાળા દેવ વિધ્નહરણ્ય લંખોદર	૧૬
૨ સમર્પ્ સદા ભરપુર	૨૦
૩ અમ ધેર આવોને આજ	૨૦
૪ અંબા જોયાની આડીરે	૨૧
૫ અંબા જોયાના કોડરે	૨૧
૬ વધામણ્ય મોકલો મા અંબાને	૨૨
૭ સિંહ રૂડી આવજો અલખેલી	૨૩
૮ પૂજન વિધિ માનજો મહંમાયા	૨૪
૧૦ વિનંતિ સુણોને અંખે માવડી	૨૫
૧૧ જોગો મા જગોરે, જગત જનની	૨૬
૧૨ આજ અતિ આનંદ થકી હું	૨૬
૧૩ ઐષ્ટ તું સર્વદા, જ્યેષ્ઠ તું સર્વદા	૨૭

૧૪ પ્રીતે ચાલો સહુ આવાર	૨૮
૧૫ સુનીએ ઓ માત મેરી	૨૯
૧૬ જપું છું અંબે જપમાં	૨૯
૧૭ આવો મિત્રો આવો માને	૨૯
૧૮ કરીએ પ્રીતે પ્રણામ કૃપાળુ અંબે	૩૦

૩ સંગીતાવલી ૧:—

૩૩ થી ૪૮

૧ નારાયણી નમીએ આજ નેહથી	૩૩
૨ અલબેલીરે, અંબે જાવની માતા	૩૩
૩ જગ જનનીરે, મૈયા ગચ્છવાળી	૩૪
૪ નમી પાયે પડું છબીલી છેલડીરે	૩૫
૫ શોભે આરાસુર ચોક બહું	૩૬
૬ મેરૂ શિખરની ઉપરે, મળી	૩૭
૭ શું મનહર સુ શબ્દ ગગન	૩૮
૮ ચાલો ચાલો છબીલા,	૩૯
૯ ઓ અંબા મા, અલબેલીરે	૪૦
૧૦ બેડો બાઇ બુડતો તારો રે	૪૧
૧૧ શ્રી શંખલપુર રાણી સાહેબ	૪૨
૧૨ ત્હારી જીકિત જોયા જોવીરે	૪૨
૧૩ સહાય કરો આરાસુરવાળી અંગિકા	૪૩
૧૪ સેવોને માત શંખલપુર રાણી,	૪૪
૧૫ પ્રથમ અંગિકાનું ધ્યાન ત્હમે	૪૬
૧૬ આઘશકિત તુજને નમું હો.	૪૮

૪ સંગીતાવલી ૨:—

૫૧ થી ૭૦

૧ અલબેલી મોરી અંબે માત	૫૧
૨ માએ સોનાની માંડવી બનાવી	૫૧
૩ ધન્ય અંબારે ! લાલ (૨) વસીયાં	૫૩
૪ સુણો અલબેલી અંબે માતરે	૫૫

૫ ધણુ ઓપે આરાસુર રાયરે	૫૫
૬ ભુદ્ધિ આપોને માત બહુચરારે	૫૮
૭ સંખલપુર સાચી મા બહુચરારે	૫૯
૮ ગાઉ છું ગણપતિ રાય	૬૦
૯ દેવી ! દર્શન દોને દયાળી	૬૨
૧૦ ચાલો દર્શન જઈએ	૬૪
૧૧ રૂડા ગરબે રમે છે દેવી અંબીકા જે	૬૫
૧૨ અંબે માતના પ્રતાપથી નથી કમી જે	૬૬
૧૩ આમ આરાસુરી અંબે નમું જે	૬૮
૧૪ દીયો દર્શન અષ્ટભુજ ધારી	૭૦

૫ સંગીતાવલી ૩:—

૭૩ થી ૭૮

૧ ચાચર મોતીડે વધાવું અંબામાનો	૭૩
૨ નામ ઉપર જઈ વારી, નારાયણીના	૭૩
૩ કોણ છે કળીમાં સાચું આળા પિના	૭૩
૪ રંગમાં આંખડી રાતી આજ માથી	૭૪
૫ ગોખની શોભા સારી અંબામાના	૭૪
૬ રંગમાં રંગમાં રંગમાં આળી	૭૫
૭ રંગે રંગે આનંદે રમેરે આજ	૭૬
૮ દેવોને રણમાં રોળ્યારે, આજ	૭૬
૯ હવે અમે અમારે ઘેર જમ્યએ	૭૮

૬ થાળ-છંદ-સ્તુતિ:—

૮૧ થી ૯૪

૧ ભાવતાં હ્યોને મૈયારે ભોજન મન	૮૧
૨ અંબામા ! ત્હારું દર્શન દુર્લભ	૮૧
૩ જુઓ માણ હું કહું તે સાંભળો	૮૩
૪ સાચું રમરણ અંબા માનું	૮૪
૫ મ્હારી અરજ સુણો અંબા મા	૮૫
૬ અરે તું કેમ જાય ભુલભુલ	૮૬
૭ અંબે મારે ! હું ત્હારે પારે શિષ	૮૭

૮ જેવો તેવો પશુ ત્હારો શ્રી અંબે	૮૭
૯ પ્રેમલ ન્યોતિ ત્હારો દાખવી	૮૮
૧૦ ત્રિપુરા ! તોરે શરણુ આવ્યો	૮૯
૧૧ અંબા ભવાની ! દર્શન ત્હારાં	૯૦
૧૨ જગત્ માણ ! તું લે ધારી	૯૧
૧૩ મ્હારું માણ ! કરોને મ્હારું કાજરે	૯૨
૧૪ એ દુઃખ મેરો હરોરે	૯૨
૧૫ જનનીને જેવા જમ્બ્યેરે	૯૩
૧૬ તુંહી માયા, તુંહી રાયારે	૯૩
૧૭ મા અંબા તે રમવા નીસર્યો	૯૩

૭ ગરબા સંગ્રહ:—

૯૭ થી ૧૩૦

૧ સોલંકીનો ગરબો	૯૭
૨ હેમા હડીનો ગરબો (કપ્પીમુગનો પરચો કહું)	૧૧૨
૩ હેમા હડીનો ગરબો (અળ્યો હુંદીયા ત્હારો ઢંચ)	૧૧૭
૪ પતાઇ રાવળનો ગરબો	૧૧૮
૫ અનસૂયાનો ગરબો	૧૨૨
૬ શંકર સ્વામીનું આખ્યાન	૧૨૪
૭ કાલીકાનો ગરબો	૧૨૮

૮ શાકાદય રતુતિ:—

૧૩૩ થી ૧૩૮

શ્રી જગદંબાની મહીષાસુરને માર્યા પછીની રતુતિનું	}	૧૩૩
ગુજરાતી સમસ્યોકી ભાષાન્તર—		
અનુવાદક રવિ. નાથલાલ રેવાશંકર શાહ		

૯ પ્રકીર્ણ:—

૧૪૧ થી ૧૫૨

૧ નમું હું માત અલબેલી, કરોને	૧૪૧
૨ રૂડી પૂર્ણિમાની રાત	૧૭૧
૩ તું છે જગ-અધિષ્ઠાત માત દયાળી	૧૪૨

૪ આરાસુર ફરાં રાણી શાણી	૧૪૩
૫ જગતમી એકજ સુંદર અંબે નામનું	૧૪૩
૬ અવની ઉછંગમદી ઓપતીને કાંધ	૧૪૪
૭ અગસ્ત્યપુરી વિષે (હોરી)	૧૪૭
૮ આવ્યા નવરાત્રીના દિન	૧૪૭
૯ ઘૂમે ઘૂમે રણજંગની માંચ	૧૪૯
૧૦ રમવા ચાલો, રમવા ચાલો, રમવા ચાલો	૧૫૨

૧૦ અદ્યતન ગરબીઓ:—

૧ હું તો આરતી ઉતાઈ, અંબે	૧૫૫
૨ સિંહે ચઢીને માત, દાનવ	૧૫૬
૩ મહીમા માનો ગાતાં વેદ પુરાણ	૧૫૬
૪ મુગટમણિ મા તમને માન્યાં	૧૫૭
૫ આભમાં ખીલી રૂપેરી ચાંદની	૧૫૮
૬ અંબે તરસ્યાં નારાયણીના નામનારે	૧૫૯
૭ આજે જીવન અજવાળ્યારે, પ્રમટી	૧૬૦
૮ અંબે ઝગમગતી સુરજની જ્યોત	૧૬૧
૯ અંબાના નામને બાવે બજીને તરીયે	૧૬૨
૧૦ રૂડો ચોક આરાસુર શોભી રહ્યો	૧૬૩
૧૧ હારે રૂડી શોભા અપાર આજે	૧૬૪
૧૨ જગમાંહી એક સાચો, માજી તણો	૧૬૫
૧૩ એક સાચી આરાસુરી માત, અંબે	૧૬૫
૧૪ મધુર મનહર મૂરતિ જગદંબની	૧૬૬
૧૫ આવો આવોરે અલખેલી માત વેદવાણી	૧૬૭
૧૬ પધારો જગજનની શીરતાજ	૧૬૮
૧૭ ઘટઘટમાં બ્યાપી રહી. શક્તિ	૧૬૮
૧૮ માથે બમે છે મોત પગલું	૧૬૯
૧૯ માળા જપું છું અંબે નામની	૧૭૦

(૨૬)

૨૦ દીલ હોય વસ્તુ જગદંબ મહીં	૧૭૦
૨૧ જીવન પ્રવાસી વિપદ વગડે, ડરી	૧૭૧
૨૨ માળા જપું દીનરાત મા તુજ	૧૭૧
૨૩ નયન મહીં નેહે ભર્યાં	૧૭૨
૨૪ નમું હું માત અલખેલી	૧૭૩
૨૫ જય પાવનકારી માત, દુઃખડાં	૧૭૪
૨૬ મંડપ મોટો બધાવો, માંહી	૧૭૪
૨૭ સાચી અંખે જુઠી જગત જંગળ છે	૧૭૫
૨૮ આશરે રે આવ્યા મા તાહરે	૧૭૬
૨૯ નિર્મળ રૂડીને પતિત પાવનીરે લોલ	૧૭૭
૩૦ ગાઓ આજ અંખીકાના મંગળ	૧૭૯
૩૧ જય ગરવી ગુણીયલ માત જગજનની	૧૮૦
૩૨ નારી નૌકાને પેલે પારરે	૧૮૦
૩૩ રૂડાં અંખીકાજી માત	૧૮૧
૩૪ મીડાં અંતરના અલિરામ, માવલડી	૧૮૨
૩૫ આજે આવ્યા તે અમે અંબાને	૧૮૩
૩૬ અમારી વગ અને વસીલો	૧૮૪
૩૭ અગત્ય પિતાની આરતી	૧૮૫

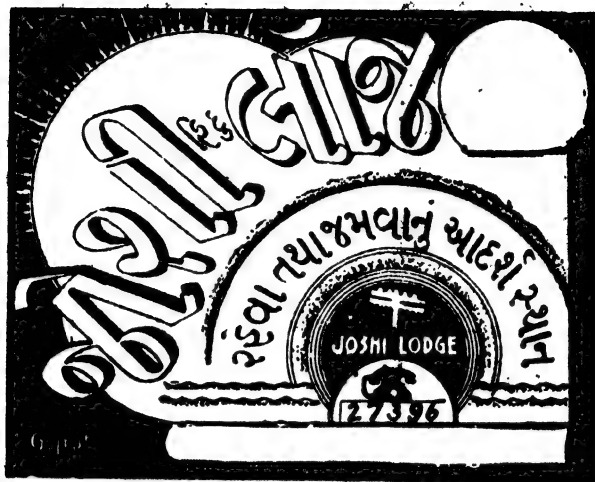
ચીત્રો

૧ સ્વ. ગિરિજાશંકર રેવાશંકર ભટ્ટ	૨
૨ દેવી અંખીકા	૧૪
૩ નવરાત્રી	૧૧૯

ટેલીગ્રામ:- 'જોશીલોજ'

ટે. નં. ૨૭૩૯૬

પ્રોન્સેસ સ્ટ્રીટ, દેવકરણ મેનશન,
મંગલદાસ રોડ,
મુંબઈ નં. ૨.

૨૨૪૨૧
૩૧૬૨૬

જાહેગીના વીમાના કામકાજ માટે મળેા

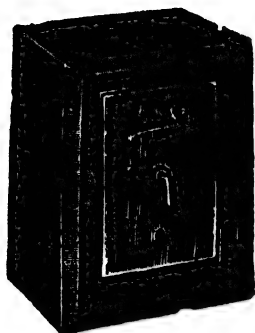
મેસર્સ જ પી ઠાકર એન્ડ કુંપની

એજન્ટસ :

શ્રી રૂપી જનરલ ઇન્સ્યોરન્સ કું. લી.

૬૦ જરમન સીલવર બીલ્ડીંગ, બીજો ભોષવાડો, મુંબઈ ૨.

મજબુત અને ટકાઉ

સ્ટીલના કબાટો અને તીજેરીઓ વ સા વો.

● આકર્ષક દેખાવના અને નવી
ડિઝાઇનના હોવા છતાં ભાવમાં
ઘણાજ કિંદાયત છે.

● બીજેથી ખરીદતાં પહેલાં અમારા
શો રૂમની મુલાકાત લેવા ભલામણ
કરવામાં આવે છે.

વીગત માટે પ્રાઇસલીસ્ટ મંગાવો.

બોમ્બે સેફ મેન્યુ. કું.

કાલબાદેવી રોડ, સ્વ. મારકીટ સામે, ટે. નં. ૨૨૩૬૭

તાવ

ટાઢીઆ, એકાંતરીઆ, મુદતીઆ, મેલેરીયા,
ઇન્ફલ્યુએન્સા, જીર્ણવર તેમજ બરોળ,
પાંડુરોગ, કમળો અને કબજિઆત માટે

મુખનિધિ સ્ટીમર છાપ
શાફી મિદ્યર
રજીસ્ટર્ડ

વાપરો. દરેક દવાવાળા વેચે છે.

નકલી માલથી ઠગાશો નહિ.

બનાવનાર:- **ધી શાફી ઈન્ડસ્ટ્રીઅલ વર્ક્સ**

(સ્થાપના : ૧૯૦૭)

(Regd.)

પ્રોપ્રાયટર:- **પી. ટી. પટેલ**

ઠે. પાયધુની નાકે, મુંબઈ ૩.

નવરાત્ર નિર્ઝરિણી

૧

ધ્યાન મંત્રો.

• શાદુલ વિહીડિન •

“જે છે પ્રાણુ સ્વરૂપ વિશ્વ સહુની દુઃખો ખધાનાં હરે
ને છે વ્યાપ્ત અખિલ વિશ્વ સઘળે ઉત્પન્ન સર્વે કરે
એવું શ્રેષ્ઠ સ્વરૂપ શુદ્ધ જનની કેરું અમો પામીએ
પ્રેરો તે અમ બુદ્ધિ નિર્મળ પથે સત્કર્મને સાધીએ.”

॥ ॐ ॥

नवरात्र निर्जरिणी

ध्यान मंत्रो

१

॥ वन्दे मातरम् ॥

[राग-भंगीय काशी; ताल दीपकंदी]

वन्दे मातरम्

सुजलाम् सुफलाम् मलयजशीतलाम्

शस्यश्यामलाम् मातरम् ।

शुभ्रज्योत्स्नां पुलकित यामिनीम्

फुलकुसुमित द्रुमदल शोभिनीम्

सुहासिनीं सुमधुरभाषिणीम्

सुखदाम् वरदाम् मातरम् ।

वन्दे मातरम् ।

२

(शाहूल-राग)

खड्गं चक्रगदेषु चापपरिधान् शूलं भुशंडीं शिरः

शंखं संदधतीं करैस्त्रिनयनां सर्वांग भूषामृताम् ।

नीलाश्वत्थुतिमास्यपाददशकां सेवे महाकालिकाम्

यामस्तौत्स्वपिते हरौ कमलजो हंतुं मधुकैटभम् ॥१॥

अक्षसृक् परशुं गदेषुकुलिशं पद्मं धनुः कुंडिकाम्
 दण्डं शक्तिमसिं च चर्मजलजं घण्टां सुराभाजनम् ।
 शूलं पाशमुदर्शने च दधतीं हस्तैः प्रवालप्रभाम्
 सेवे सैरिभमर्दिनीमिह महालक्ष्मीं सरोजस्थिताम् ॥२॥

घण्टाशूलहलानि शंखमुसले चक्रं धनुः सायकम्
 हस्ताब्जैर्दधतीं घनांतविलसच्छितांशुतुल्यप्रभाम् ।
 गौरीदेहसमुद्भवां त्रिजगतामाधारभूतामहा !
 पूर्वामत्र सरस्वतीमनुभजे शुभादिदैत्यार्दिनीम् ॥३॥

विद्युद्दामसमप्रभां मृगपतिस्कंधस्थितां भीषणाम्
 कन्याभिः करवालखंडविलसद्गस्ताभिरासेविताम्
 हस्तैश्चक्रधरालिखेटविशिखांश्चापं गुणं तर्जनीम्
 विभ्राणामनिलात्मिकां शशिधरां दुर्गां त्रिनेत्रां भजे ॥४॥

नित्यानंदकरी वराभयहरी सौन्दर्यरत्नाकरी
 निर्धूताखिलघोरपावनकरी प्रत्यक्षभाहेश्वरी ।
 प्रालेयाचलवंशपावनकरी काशीपुराधीश्वरी
 भिक्षान्देहि कृपावलम्बनकरी मातान्नपूर्णेश्वरी ॥५॥

—:ॐ:—

3

हे०यपराधक्षमापन स्तोत्र

(सप्तश्लोकी भाषान्तर)

(शिञ्जरिणी)

न मन्त्रो डे तन्त्रो, जननी ! नव जालुं स्तुतिउथा,
 न जालुं मा ! पूजा, तुज स्वइपनुं ध्यान अथवा;

ન જાણું હું સુદ્રા, વિવિધ વિધિ પાઠો તુજ તણા,
પરન્તુ જાણું કે તવ શરણુ છે કલેશ હરતા.-૧

વિધિના અજ્ઞાને, ધનરહિત આલસ્ય થકી કાં,
અશક્તિથી કાં તો, તુજ ચરણુ સેવાજ તજી, મા !
ક્ષમા માગું ત્હેની, જનની ! સકલોદ્ધારિણી સતી !
કુમાતા ના થાયે, કદી કુપુત થાયે જડમતિ.-૨

વસુધામાં ત્હારા, સરલ સુત છે કૈંક જનની !
પરન્તુ ત્હેમાં હું, વિરલ સુત ત્હારો ભગવતી !
શિવે ! મ્હારો ત્યાગ, પ્રણુત જનનો યોગ્ય ન રતિ,
કુમાતા ના થાયે, કદિ કુપુત થાયે જડમતિ.-૩

જગન્માતા ! મેં તો, તુજ ચરણુ-સેવા નવ કરી,
ન દીધાં મેં દાનો, જનની ! પ્રભુ-પ્રીતિ મન ધરી;
તથાપિ હે અંબે ! મુજ પર બહુ રનેહ ધરતી,
કુમાતા ના થાયે, કદિ કુપુત થાયે જડમતિ.-૪

તજી દીધા દેવો, વિવિધ વિધિ સેવા શ્રમ થકી.
ગયાં પંચાશીથી અધિક મુજ વર્ષો ઝડપથી;
થશે ના જો હાવે, તુજ જરી કૃપા હે ભગવતી !
કહે જાઉં કેને. શરણુ પછી હેરંબ જનની ?-૫

બને વક્તા સારો, જરૂર જગહીણો નર ઘણો,
કૃપા ત્હારી થાતાં, ગરીબ નર થાયે ધની વડો;
અપણું મા ત્હારો, પુનિત જપ જે કો જપી શકે,
અહો ! ત્હેને શું તું, જગતજનની ! ના દર્શ શકે ?-૬

ચિતાભસ્મે ચોળે શરીર, વિષ ખાઓ પશુપતિ,
જટાધારી, કંઠે ભુજગપતિ, વસ્રો વિણુ સ્થિતિ;

કપાલિ, ભૂતેશ, ત્રિપુરહર થાએ જગપતિ,
શિવે ! તારા પાણિગ્રહણ-વિધિનું આ ફલ સતી !-૭
ન આકાંક્ષા મોક્ષે, નહિ વિભવ વાંછા મન વસી,
અપેક્ષા વિજ્ઞાને નહિ, નહિ સુખેચ્છા શશિમુખી !
મહાદેવી ! માગું જનમ મરણું મા મુજ ટળો,
મૃડાની ! રૂદ્રાણી ! શિવ ! શિવ ! ભવાની હું જપતો.-૮

(વસંતતિલકા)

આરાધી હું નવ શક્યો વિધિઓ વહે રે,
મિથ્યાજ ચિન્તન ક્યું વચનો વહે મેં;
કિન્તુ કૃપા મુજ પરે જનની ! કરે તું,
છે યોગ્ય અંખ ! તુજને મુજથી બને શું ? -૯

(ઉપજાતિ)

આપત્તિમાં હું તુજને સ્મરું છું,
પયોધિ દુર્ગે ! કરૂણા તણો તું;
જાણે ન મા તે શઠતાજ મહારી,
ભુજ્યો સ્મરે છે નિજ માત પ્યારી. -૧૦

(વૈતાલીય)

જગદંબ ! વિચિત્ર અત્ર શું ? પરિપૂર્ણા કરૂણાથી માત તું;
અપરાધ પરંપરા હશે, તદપિ મા સુત ના ઉવેખશે. -૧૧

(અનુક્રુપ)

નથી કેા હું સમા પાપી, પાપઘ્ની તું સમા નહિ;
જાણી આ હે મહાદેવી ! ઘટે તે કરજે સહી.-૧૨

॥ सप्तशती पाठान्तर्गत ॥

अथ देवी कवच । अर्गला । कीलक स्तोत्र ।

॥ ॐ श्रीजगदंबायै नमः ॥

॥ अथ देवी कवचं प्रारंभः ॥

श्रीगणेशाय नमः श्रीसरस्वत्यै नमः श्रीगुरुभ्यो नमः
श्रीकुलदेवतायै नमः अविघ्नमस्तु ॐ नारायणाय नमः ॐ नराय
नरोत्तमाय नमः ॐ सरस्वतीदेव्यै नमः ॐ वेदव्यसाय नमः
ॐ नमश्चण्डिकायै ॥ ॐ मार्कण्डेय उवाच ॥ यद्गुह्यमित्यादि
सार्धपञ्चाशत् श्लोकात्मकं कवचं पठित्वा ॐ जयन्तीत्यादित्रयो-
विंशतिश्लोकात्मकामर्गलांपठित्वा ॐ विशुद्धेत्यादिचतुर्दशश्लोका-
त्मकं किलकं पठेत ॐ नमश्चण्डिकायै ॥ मार्कण्डेय उवाच ॥

यद्गुह्यं परमं लोके सर्वरक्षाकरं नृणाम् ॥

यन्न कस्यचिदाख्यातं तन्मे ब्रूहि पितामह ॥ १ ॥

ब्रह्मोवाच ।

अस्ति गुह्यतमं विप्र सर्वभूतोपकारकम् ॥

देव्यास्तु कवचं पुण्यं तच्छृणुष्व महामुने ॥ २ ॥

प्रथमं शैलपुत्रीति द्वितीयं ब्रह्मचारिणी ॥

तृतीयं चन्द्रघण्टेति कूष्माण्डेति चतुर्थकम् ॥ ३ ॥

पञ्चमं स्कन्दमातेति षष्ठं कात्यायननीति च ॥

सप्तमं कालरात्रिश्च महागौरीति चाष्टमम् ॥ ४ ॥

नवमं सिद्धिदा प्रोक्ता नव दुर्गाः प्रकीर्तिताः ॥
 उक्तान्येतानि नामानि ब्रह्मणैव महात्मना ॥ ५ ॥
 अग्निना दह्यमानस्तु शत्रुमध्ये गतो रणे ॥
 विषमे दुर्गमे चैव भयार्ताः शरणं गताः ॥ ६ ॥
 न तेषां जायते किञ्चिदशुभं रणसङ्कटे ॥
 नापदं तस्य पश्यामि शोकदुःखभयं नहि ॥ ७ ॥
 यैस्तु भक्त्या स्मृता नूनं तेषां सिद्धिः प्रजायते ॥
 प्रेतसंस्था तु चामुण्डा वाराही भहिषासना ॥ ८ ॥
 ऐन्द्री गजसमारूढा वैष्णवी गरुडासना ॥
 माहेश्वरी वृषारूढा कौमारी शिखिवाहना ॥ ९ ॥
 ब्राह्मी हंससमारूढा सर्वाभरणभूषिता ॥
 नानाभरणशोभाढ्या नानारत्नोपशोभिता ॥ १० ॥
 दृश्यन्ते रथमारूढा देव्यः क्रोधसमाकुलाः ॥
 शङ्खं चक्रं गदां शक्तिं हलं च मुसलायुधम् ॥ ११ ॥
 खेकटं तोमरं चैव परशुं पाशमेव च ॥
 कुन्तायुधं त्रिशूलं च शार्ङ्गमायुधमुत्तमम् ॥ १२ ॥
 दैत्यानां देहनाशाय भक्तानामभयाय च ॥
 धारयन्त्यायुधानित्थं देवानां च हिताय वै ॥ १३ ॥
 महाबले महोत्साहे महाभयविनाशिनि ॥
 त्राहि मां देवि दुष्प्रेक्ष्ये शत्रूणां भयवर्द्धिनि ॥ १४ ॥
 प्राच्यां रक्षतु मामैन्द्री आग्नेय्यामग्निदेवता ॥
 दक्षिणस्यां च वाराही नैऋत्यां खड्गधारिणी ॥ १५ ॥

प्रतीच्यां वारुणी रक्षेद्रायव्यां मृगशहिनी ॥
 उदीच्यां रक्ष कौबेरि ईशान्यां शूलधारिणी ॥१६॥
 उर्ध्वं ब्रह्माणी मे रक्षेदधस्ताद्वैष्णवी तथा ॥
 एवं दश दिशो रक्षेच्चामुण्डा शववाहना ॥१७॥
 जया मे अग्रतः स्थातु विजया स्थातु पृष्ठतः ॥
 अजिता वामपार्श्वे तु दक्षिणे चापराजिता ॥१८॥
 शिखां मे द्योतिनी रक्षेदुमा मूर्ध्नि व्यवस्थिता ॥
 मालाधरी ललाटे च भ्रुवौ रक्षेद्यशस्विनी ॥१९॥
 त्रिनेत्रा च भ्रुवोर्मध्येयमघण्टा च नासिके ॥
 शङ्खिनी चक्षुषोर्मध्ये श्रोत्रयोर्द्वारवासिनी ॥२०॥
 कपालौ कालिका रक्षेत्कर्णमूले तु शाङ्करी ॥
 नासिकायां सुगन्धा च उत्तरोष्ठे च चर्चिका ॥२१॥
 अधरे चामृतकला जिह्वायां च सरस्वती ॥
 दन्तान् रक्षतु कौमारी कण्ठमध्ये तु चण्डिका ॥२२॥
 घण्टिका चित्रघण्टा च महामाया च तालुके ॥
 कामाक्षी चिबुकं रक्षेद्राचं मे सर्वमङ्गला ॥२३॥
 ग्रीवायां भद्रकाली च पृष्ठवंशे धनुर्धरी ॥
 नीलग्रीवा बहिः कण्ठे नलिकां नलकूबरी ॥२४॥
 खड्गधारिण्युभौ स्कन्धौ बाहु मे वज्रधारिणी ॥
 हस्तयोर्दण्डिनी रक्षेदम्बिका चांगुलीस्तथा ॥२५॥
 नखाञ्छलेश्वरी रक्षेत् कुक्षौ रक्षेन्नलेश्वरी ॥
 स्तनौ रक्षेन्महादेवी मनश्शोकविनाशिनी ॥ २६ ॥

हृदये ललितादेवी उदरे शूलधारिणी ॥
 नाभौ च कामिनी रक्षेद्गुह्यं गुह्येश्वरी तथा ॥२७॥
 भूतनाथा च मेद्रं मे उरू महिषवाहिनी ॥
 कट्यां भगवती रक्षेज्जानुनी विन्ध्यवासिनी ॥२८॥
 जङ्घे महाबला प्रोक्ता सर्वकामप्रदायिनी ॥
 गुल्फयोर्नारसिंही च पादौचामिततेजसी ॥२९॥
 पादाङ्गुलीः श्रीधरी च पादाधस्तलवासिनी ॥
 नखान् दंष्ट्रा कराली च केशांश्चैवाध्वकेशिनी ॥३०॥
 रोमकूपेषु कौबेरी त्वचं वागीश्वरी तथा ॥
 रक्तमज्जावसामांसान्यस्थिमेदांसि पार्वती ॥३१॥
 अन्त्राणि कालरात्रिश्च पित्तं च मुकुटेश्वरी ॥
 पद्मावती पद्मकोशे कफे चूडामणिस्तथा ॥३२॥
 ज्वालामुखी नखज्वाला अभेद्या सर्वसन्धिषु ॥
 शुक्रं ब्रह्माणि मे रक्षेच्छायां छत्रेश्वरी तथा ॥३३॥
 अहङ्कारं मनो बुद्धिं रक्ष मे धर्मधारिणी ॥
 प्राणापानौ तथा व्यानं समानोदानमेव च ॥३४॥
 यशःकीर्तिं च लक्ष्मीं च सदा रक्षतु वैष्णवी ॥
 गोत्रमिन्द्राणी मे रक्षेत्पशून्मे रक्ष चण्डिके ॥३५॥
 पुत्रान् रक्षन्महालक्ष्मीर्भार्या रक्षतु भैरवी ॥
 मार्गं क्षेमकरी रक्षेद्विजया सर्वतः स्थिता ॥३६॥
 रक्षाहीनं तु यत्स्थानं वर्जितं कवचेन तु ॥
 तत्सर्वं रक्षमे देवि जयन्ती पापनाशिनी ॥३७॥

पदमेकं न गच्छे-तु यदीच्छेच्छुभमात्मनः ॥
 कवचेनावृतो नित्यं यत्रयत्राधि गच्छति ॥३८॥
 तत्रतत्रार्थलाभश्च विजयः सार्वकामिकः ॥
 यं यं चिन्तयते कामं तं तं प्राप्नोति निश्चितम् ॥३९॥
 परमैश्वर्यमतुलं प्राप्स्यते भूतले पुमान् ॥
 निर्भयो जायते मर्त्यः संग्रामेष्वपराजितः ॥४०॥
 त्रैलोक्ये तु भवेत्पूज्यः कवचेनावृतः पुमान् ॥
 इदं तु देव्याः कवचं देवानामपि दुर्लभम् ॥४१॥
 यः पठेत्प्रयतो नित्यं त्रिसन्ध्यं श्रद्धयान्वितः ॥
 दैवीकला भवेत्तस्य त्रैलोक्येचापराजितः ॥४२॥
 जीवेद्दर्पशतं साग्रमपमृत्युविवर्जितः ॥
 नश्यन्ति व्याधयः सर्वे लूताविस्फोटकादयः ॥४३॥
 स्थावरं जङ्गमं वापि कृत्रिमं चापि यद्विषम् ॥
 आभिचाराणि सर्वाणि मन्त्रयन्त्राणि भूतले ॥४४॥
 भूचराः खेचराश्चैव जलजाश्चोपदेशिकाः ॥
 सहजाः कुलजा माला शाकिनी डाकिनी तथा ॥४५॥
 अन्तरिक्षचरा घोरा डाकिन्यश्च महाबलाः ॥
 ग्रहभूतपिशाचाश्च यक्षगन्धर्वराक्षसाः ॥४६॥
 ब्रह्मराक्षसवेतालाः कूष्माण्डा भैरवादयः ॥
 नश्यन्ति दर्शनात्तस्य कवचे हृदि संस्थिते ॥४७॥
 मानोन्नतिर्भवेद्राज्ञस्तेजोवृद्धिकरं परम् ॥
 यशसा वर्धते सोऽपि कीर्तिमण्डितभूतले ॥४८॥

जपेत्सप्तशतीं चण्डीं कृत्वा तु कवचं पुरा ॥
 यावद्भूमण्डलं धत्ते सशैलवनकाननम् ॥४९॥
 तावत्तिष्ठति मेदिन्यां सन्ततिः पुत्रपौत्रिकी ॥
 देहांते परमं स्थानं यत्सुरैरपि दुर्लभम् ॥५०॥
 प्राप्नोति पुरुषो नित्यं महामायाप्रसादतः ॥
 इति श्रीवाराहपुराणे हरिहरब्रह्मविरचितं देव्याः कवचं समाप्तम्

—: ❧ :—

॥ अथ अर्गला स्तोत्र प्रारंभः ॥

ॐ नमश्चण्डिकायै जयन्ती मङ्गला कृष्णा भद्रकाली कपालिनी ॥ दुर्गा क्षमा शिवा धात्री स्वाहा स्वधा नमोऽस्तु ते ॥१॥
 मधुकैटभविद्रावि विधातृ वरदे नमः ॥ रूपं देहि जयं देहि यशो देहि द्विषो जहि ॥२॥ महिषासुरनिर्नाशविधात्रि वरदे नमः रूपं देहि जयं देहि यशो देहि द्विषो जहि ॥ ३ ॥

निशुम्भशुम्भनिर्नाशविधात्री वरदे नमः ॥
 रूपं देहि जयं देहि यशो देहि द्विषो जहि ॥४॥
 वंदिताङ्घ्रियुगे देवि सर्वसौभाग्यदायिनी ॥
 रूपं देहि जयं देहि यशो देहि द्विषो जहि ॥५॥
 अचिन्त्यरूपचरिते सर्वशत्रुविनाशिनी ॥
 रूपं देहि जयं देहि यशो देहि द्विषो जहि ॥६॥
 नतेभ्यः सर्वदा भक्त्या चण्डिके दुरितापहे ॥
 रूपं देहि जयं देहि यशो देहि द्विषो जहि ॥७॥

स्तुवद्भयो भक्तिपूर्वं त्वां चण्डिके व्याधिनाशिनि
 रूपं देहि जयं देहि यशो देहि द्विषो जहि ॥८॥
 चण्डिके सततं ये त्वामर्चयन्तीह भक्तितः ॥
 रूपं देहि जयं देहि यशो देहि द्विषो जहि ॥९॥
 देहि सौभाग्यमारोग्यं देहि देवि पर सुखम् ॥
 रूपं देहि जयं देहि यशो देहि द्विषो जहि ॥१०॥
 विधेहि द्विषतां नाशं विधेहि बलमुच्चकैः ॥
 रूपं देहि जयं देहि यशो देहि द्विषो जहि ॥११॥
 विधेहि देवि कल्याणं विधेहि विपुलांश्रियम् ॥
 रूपं देहि जयं देहि यशो देहि द्विषो जहि ॥१२॥
 विद्यावन्तं यशस्वन्तं लक्ष्मीवन्तं जनं कुरु ॥
 रूपं देहि जयं देहि यशो देहि द्विषो जहि ॥१३॥
 प्रचण्डदैत्यदर्पघ्नं चण्डिके प्रणताय मे ॥
 रूपं देहि जयं देहि यशो देहि द्विषो जहि ॥१४॥
 चतुर्भुजे चतुर्वक्त्रे संस्तुते परमेश्वरी ॥
 रूपं देहि जयं देहि यशो देहि द्विषो जहि ॥१५॥
 कृष्णेन संस्तुते देवि शश्वद्भक्त्या त्वमम्बिके ॥
 रूपं देहि जयं देहि यशो देहि द्विषो जहि ॥१६॥
 हिमाचलसुतानाथसंस्तुते परमेश्वरि ॥
 रूपं देहि जयं देहि यशो देहि द्विषो जहि ॥१७॥
 सुरासुरशिरोरत्ननिघृष्टचरणेऽम्बिके ॥
 रूपं देहि जयं देहि यशो देहि द्विषो जहि ॥१८॥

इन्द्राणीपतिसद्भावपूजिते परमेश्वरि ॥
 रूपं देहि जयं देहि यशो देहि द्विषो जहि ॥१९॥
 देवि भक्तजनाहामदत्तानन्दोदयेम्बिके ॥
 रूपं देहि जयं देहि यशो देहि द्विषो जहि ॥२०॥
 देवि प्रचण्डदोर्दण्डदैत्यदर्पविनाशिनि ॥
 रूपं देहि जयं देहि यशो देहि द्विषो जहि ॥२१॥
 पत्नीं मनोरमां देहि मनोवृत्तानुसारिणीम् ॥
 तारिणीं दुर्गसंसारसागरस्य कुलोद्भवाम् ॥२२॥
 इदं स्तोत्रं पठित्वा तु महास्तोत्रं पठेन्नरः ॥
 स तु सप्तशतीसङ्ख्यावरमाप्नोति सम्पदाम् ॥२३॥
 मार्कण्डेयपुराणे अर्गलास्तोत्रं समाप्तम् ॥

—:ॐ:—

॥ अथ कीलकस्तोत्र प्रारंभः ॥

ॐ नमश्चण्डिकायै ॥ मार्कण्डेय उवाच ॥

विशुद्धज्ञानदेहाय त्रिवेदीदिव्यचक्षुषे ॥
 श्रेयः प्राप्तिनिमित्ताय नमः सौमार्धधारिणे ॥ १ ॥
 सर्वमेतद्विना यस्तु मन्त्राणामपि कीलकम् ॥
 सोऽपि क्षेममवाप्नोति सततं जाप्यतत्परः ॥ २ ॥
 सिद्धयन्त्युच्चाटनादीनि वस्तूनि सकलान्यपि ॥
 एतेन स्तुवतां नित्यं स्तोत्र मात्रेण सिद्धयति ॥ ३ ॥
 न मन्त्रो नौपधं तत्र न किञ्चिदपि विद्यते ॥
 विना जाप्येन सिद्धयेत सर्वमुच्चाटनादिकम् ॥ ४ ॥

समग्राण्यपि सिद्ध्यन्ति लोक शङ्काभिमां हरः ॥
 कृत्वा नियन्त्रयामास सर्वमेवमिदं शुभम् ॥ ५ ॥
 स्तोत्रं वै चण्डिकायास्तु तच्च गुह्यं चकार सः ॥
 समाप्तिर्न च पुण्यस्य तां यथावन्नियन्त्रणाम् ॥ ६ ॥
 सोऽपि क्षेममवाप्नोति सर्वमेव न संशयः ॥
 कृष्णायां वा चतुर्दश्यामष्टम्यां वा समाहितः ॥ ७ ॥
 ददाति प्रतिगृह्णाति नान्यथैषा प्रसीदति ॥
 इत्थंरूपेण कीलेन महादेवेन कीलितम् ॥ ८ ॥
 यो निष्कीलां विधायैनां नित्यं जपति सुस्फुटम् ॥
 ससिद्धः सगणःसोपि गन्धर्वो जायते बने ॥ ९ ॥
 न चैवाप्यटतस्तस्य भयं कापि हि जायते ॥
 नापमृत्युवशं याति मृतो मोक्षमवाप्नुयात् ॥ १० ॥
 ज्ञात्वा प्रारभ्य कुर्वीत ह्यकुर्वाणो विनश्यति ॥
 ततो ज्ञात्वैव सम्पन्नमिदं प्रारभ्यते बुधैः ॥ ११ ॥
 सौभाग्यादि च यत्किञ्चिद्दृश्यते ललनाजने ॥
 तत्सर्वं तत्प्रसादेन तेन जाप्यमिदं शुभम् ॥ १२ ॥
 शनैस्तु जाप्यमानेऽस्मिन्स्तोत्रे सम्पत्तिरुच्चकैः ॥
 भवत्येव समग्रापि ततः प्रारभ्यमेव तत् ॥ १३ ॥
 ऐश्वर्यं यत्प्रसादेन सौभाग्यारोग्य सम्पदः ॥
 शत्रुहानिः परो मोक्षः स्तूयते सा न किं जनैः ॥ १४ ॥
 ॥ इति भगवत्याः कीलकस्तोत्रं समाप्तम् ॥

૪

આર્તિ

જય આદ્યા શક્તિ મા (૨) અખંડ બ્રહ્માંડ નિપાળ્યાં (૨)
 પડવે પંડે થયાં જયો જયો મા જગદંબે.
 દ્વિતીયા બે સ્વરૂપ, શિવશક્તિ જાણું મા (૨)
 બ્રહ્મા ગણુપતિ ગાય, હરિ ગાયે હર મા. જયો જયો
 તૃતીયા ત્રણ સ્વરૂપ, ત્રિભુવનમાં બેઠાં મા (૨)
 દયા થકી તરવેણી, તહમે તરવેણી મા. જયો જયો
 ચોથ ચતુરા મહાલક્ષ્મી, આઈ સચરાચર વાખ્યાં મા (૨)
 ચાર ભુજ ચોદિશા, પ્રકટયાં દક્ષિણમાં. જયો જયો
 પંચમી પંચ ઋષિ, પંચમી ગુણ પદ્મા મા (૨)
 પંચતત્ત્વ ત્યાં સોહીએ, પંચે તત્ત્વે મા. જયો જયો
 પછી તું નારાયણી, મહિષાસુર માર્યો મા (૨)
 નરનારીનાં રૂપે. વાખ્યાં સર્વે મા. જયો જયો
 સપ્તમી સપ્ત પાતાળ, સંધ્યા સાવિત્રી મા (૨)
 ગૌ ગંગા ગાયત્રી, ગૌરી ગીતા મા. જયો જયો
 અષ્ટમી અષ્ટભુજ, આઈ આનંદા મા (૨)
 સુર નર મુનિવર જન્મ્યા, દેવ દક્ષિણમાં. જયો જયો
 નવમી નવકુળ નાગ. સેવે નવદુર્ગા મા (૨)
 નવરાત્રિનાં પૂજન, શિવરાત્રિનાં અર્ચન,
 ક્રીધાં હર બ્રહ્મા. જયો જયો
 દશમી દશ અવતાર, જય વિજયાદશમી (૨)
 રામે રામ રમાડયા, રાવણુ રોળ્યો મા. જયો જયો
 એકાદશી અગીયારસ, કાત્યાયની કામા મા (૨)
 કામદુર્ગા કાલીકા, શ્યામા ને રામા. જયો જયો

બારસે બાળા૩૫, બહુચરી અંબા મા (૨)
 બહુક ભૈરવ સોહીએ, કાળ ભૈરવ સોહીએ,
 તહારા છે તુજ મા. જયો જયો૦
 તેરશે તુળળ ૩૫, તહમે તારિણી માતા મા (૨)
 બ્રહ્મા, વિષ્ણુ, સદાશિવ, ગુણ તહારા ગાતા. જયો જયો૦
 ચૌદશે ચૌદે ૩૫, ચાંડી ચામુંડા મા (૨)
 ભાવ ભકિત કાંઈ આપો, ચતુરાઈ કાંઈ આપો,
 સિહવાહિની માતા. જયો જયો૦
 પૂર્ણિમે કુંભ ભર્યો, સાંભળજો કૃષ્ણા મા (૨)
 વસિષ્ઠ દેવ વખાણ્યા, માર્કુંડ દેવ વખાણ્યા,
 ગાઈ શુભ કવિતા. જયો જયો૦
 સંવત્ સોળ સત્તાવન, સોળસે બાવીસ મા (૨)
 સંવત્ સોળમાં પ્રકટયાં. રેવાને તીરે.
 ગંગાને તીરે. જયો જયો૦
 તાંબાવતી નગરી આઈ, રૂપાવતી નગરી,
 મા મંછાવતી નગરી.
 સોળ સહસ્ર ત્યાં સોહીએ, ક્ષમા કરો ગૌરી,
 દયા કરો ગૌરી. જયો જયો૦
 શિવશક્તિની આર્તિ જે કોઈ ગાશે મા (૨)
 ભણે શિવાનંદ સેવક, સુખ સંપત્તિ થાશે,
 હર કૈલાસે જાશે, મા અંબા દુઃખ હરશે. જયો જયો૦
 ભાવ ન જાણું, ભકિત ન જાણું, નવ જાણું સેવા મા (૨)
 વલ્લભભટ્ટ ને રાખ્યો. ચરણે સુખ દેવા. જયો જયો૦

५

कर्पूर-मंत्र

कर्पूरगौरं करुणावतारं, संसारसारं भुजगेन्द्रहारम् ।
सदा बसन्तं हृदयारविन्दे, भवं भवानीसहितं नमामि ॥

— : ❧ : —

६

मन्त्रपुष्पाञ्जलि मंत्र

ॐ यज्ञेन यज्ञमयजन्त देवास्तानि धर्म्माणि पथमान्यासन् ।
ते हनाकम्महिमानः । सचन्त यत्र पूर्वं साध्याः सन्ति देवाः ।
ॐ राजाधिराजाय प्रसह्य साहिने । नमो वयं वैश्रवणाय कुर्महे ।
स मे कामान्कामकामाय मह्यम् । कामेश्वरो वैश्रवणो ददातु ।
कुबेराय वैश्रवणाय । महाराजाय नमः । ॐ स्वस्ति साम्राज्यं
भौज्यं स्वाराज्यं वैराज्यं पारमेष्ठ्य राज्यं माहाराज्यमाधिपत्यमयं
समन्तपर्यायी स्यात्सार्वभौमः सार्वायुष आन्तादापरार्धात् । पृथिव्यै
समुद्रपर्यन्ताया एकराडिति तदप्येष श्लोकाऽभिगीतो मरुतः
परिवेष्टारो मरुत्तस्यावसन् गृहे । आविक्षितस्य काभप्रेर्विश्वेदेवाः
सभासद् इति ॥

॥

नवरात्रं निर्झरिणी

.

२
स्तुतिनां स्तवन.

ટોપીઓ ખરીદતાં પહેલાં અમારા——>

<——શો-રૂમની મુલાકાત લેવા ચુકશો નહિ.

દિવાળીમાં પહેરવા લાયક હાઇકલાસ ડીઝાઇનની કાશ્મીરી
ટોપીઓ અમારે ત્યાં ઘણાજ કીફાયત ભાવે મલશે.

—★—

● લુલન, ● સ્વેટરો, ● મફલર, ● મોજાં
વિગેરે અમારે ત્યાંથી મળશે .

આર. સી. શાહ

કેપ એન્ડ હોઝીયરી મશન

૧૯૭, કાલબાદેવી રોડ, કોટન એક્સચેન્જની બાજુમાં,
મુંબઈ, નં. ૨.

★ આન્ય નં. ૧—

ઝવેરી બજાર, મહાજન એસોસિએશન નીચે, મુંબઈ ૨.

★ આન્ય નં. ૨—

જીવા દેવસી બીલ્ડીંગ, રાનડે રોડ, દાદર—મુંબઈ ૧૪.
(બી. બી. રેલ્વે)

સીલાર્ધનીજ કીંમત છે.

ટોપી ખરીદતાં પહેલાં મોટર આન્ડ
તપાસી લેશો.

R. C. SHAH

સ્તુતિનાં સ્તવન

❀: ————— :❀

૧

ગણપતિ-આરાધના

(રાગ-સારંગ)

દુંદાળા દેવ ! વિઘ્નહરણ લખોદર નામ તહમારૂં,
સહુ કરતા સેવ, સિદ્ધિ બુદ્ધિનો સ્વામી હૃદયે ધારૂં. (ટેક)

ગજમુખ ! સન્મુખ થાઓ સ્વામી

તહારૂં રૂપ દીસે ન મળે ખામી

દુઃખડાં કાપો અંતરયામી.

-દુંદાળા ૧

ગણપતિ ! ઉમીયા તહારી માતા

હરિ, હર બ્રહ્મા શુભ ગુણ ગાતા

પ્રભુ ! સિદ્ધિ બુદ્ધિના મુખદાતા.

-દુંદાળા ૨

તહારે મુખ સીંદુર દીસે રાતું

લાડુ લઈ મુંઢ વડે ખાતું

તહારૂં રૂપ દીસે અતિ રંગ રાતું

-દુંદાળા ૩

તહારે સિદ્ધિ બુદ્ધિ બે નાર સહી

તહારે લક્ષ લાભ બે પુત્ર સહી

તું પૂજાએ સહુ પહેલો થઈ.

-દુંદાળા ૪

તું ચતુર્ભુજ શિવનો લાલા

કરે કમંડલ, પરશુ, ભાલા

કોટે સર્પતણી શોભે માલા.

-દુંદાળા ૫

તહને મૂષક વાહન અતિ વહાલું

મોદકનું પ્રાશન કરનારૂં

બહુ અપલ ગતિએ ચાલનારૂં.

-દુંદાળા ૬

તહારે માથે સુકુટ હીરા ઝળકે
 કાને કુંડળ ને ચુનીઓ ચળકે
 તહારે મકરચન્દ્ર લલાટ ચળકે. -દુંદાળાં ૭
 ગણપત સેવક કાલો તહારો
 તહારા-હૃદય કમલમાં બહુ બહાલો
 તહને વન્દું ભવદુઃખને ટાળો. દુંદાળાં ૮

૨

(રાગ-કાશી)

સ્મરૂં સદા ભરપૂર, સુખની આપો ઘડી મા (ટેક)
 આરામુરમાં મા અંબા બીરાજે,
 મલપતી આવે મોરી માત, વાહન વાઘે ચહડી મા-સ્મરૂં ૦ ૧
 ઝગમગ જ્યોત જડાવની ઝળકે,
 કોટિ શશિનું તેજ, મણિ મુકતાએ જડી મા-સ્મરૂં ૦ ૨
 તુજ સુખ જોવા મહારૂં મન હરખે,
 જેસો ચન્દ્રચકોર, જોવાની દેવ પડી મા-સ્મરૂં ૦ ૩
 ભટ્ટ વજ્રલ સુલભ કરી વિનવે,
 માજી છો હાજરા હજુર (બુદ્ધિ આપોને ભરપૂર,
 ગાળો છો ગોખ ચહડી મા-સ્મરૂં ૦ ૪

**

૩

(રાગ-ઉપરતો)

અમ ઘેર આવોને આજ, વાણીરે તહારી પ્રેમે વદું મા. (ટેક)
 આરામુરમાં સુરપતિ બેઠી,
 ચુંવાળ બહુચર માત, સિંહ કુકકુટ ચડી મા. -અમ ૦ ૧
 પાવામાં પાદશાહી બીરાજે,
 દક્ષિણમાં તુલબય, વારે બહેલી વળી વળી મા. -અમ ૦ ૨

કરૂણા કરી મા કબ્જ કાંખ્યાં,
દેવોની રાખી લાજ, અસુરોને રણમાં રોળી. -અમ૦ ૩
નમી અંખાને લાલજ વિનવે,
સહુને કરજો સહાય, ગાએ દાસ ચરણે પડી મા. -અમ૦ ૪

૪

(રાગ-ઉપરતો)

અંખા જોયાની આડીરે, નિરખું મોરી માડી. (ટેક)
સોળ શણગાર સજી આધ બેઠાં, ચરણાં ચોળી ને સાડીરે. નિ૦ ૧
પાધર ચાચર વાસીને બેઠાં, મ્હોલે ઘુમે છે ઢાડીરે. નિ૦ ૨
સંસારરૂપી વૃક્ષ બનાવ્યું, તહેને ફળ કુલ થઈ વાડીરે. નિ૦ ૩
દેશ દેશના મા સંઘવી આવે, હીંડે બેસે ઘોડે ગાડીરે. નિ૦ ૪
તેત્રીસ કોડ દેવને દૈત્ય દમતા, તહેને નાખ્યા તહમે વાઢીરે. નિ૦ ૫
ગાંડો ઘેલો થઈ પાવલે લાગું, રખેને દેતાં કહાડીરે. નિ૦ ૬
શિવશકિતજેણે શ્રવણે ન સુણ્યાં, તહેનાં તે કર્મમાં ટાઢારે. નિ૦ ૭
કહે હરગોવિંદ બેઉ કર જોડી, દર્શન ઘો દા'ડી દા'ડીરે. નિ૦ ૮

૫

(રાગ-ઉપરતો)

અંખા જોયાના કોડરે, મહાઈ મન મોહું (ટેક)
ગણપતિ ભૈરવ આગેરે સોહીએ, ઉભા છે કર જોડરે. મહા૦ ૧
નિશાન વાગે નવાં નવાંરે, શરણાધઓના શોરરે. મહા૦ ૨
નૂપુર વાળે ને વીછુવા ગાળે, ઘુઘડીઓ ઘમઘોરરે. મહા૦ ૩
અંખા કેરે આંગણીએરે, ચાંપલીયાનો છોડરે. મહા૦ ૪
કોટેશ્વરજી દર્શન આપો, પૂરો તે મનના કોડરે. મહા૦ ૫
વક્ષસ ઘોળો વિનતિ કરે છે, ભવનાં બંધન છોડરે. મહા૦ ૬

૬

(ગરૂડે ચઢી આવજો ગિરિધારી-એ રાગ)

વધામણું મોકલો મા અંખાને. (ટેક)

આજ ચાલો આરાસુર જઈએ, અંખા શરણુ અભય પદ લઈએ,
 માના પારામાં જઈને રહીએ. -વધામણું ૦ ૧
 દાંતાભૂપ મહારાજાધિરાજ, સાથે કુટુંબ સહિત સમાજ,
 આવે વાર્ષિક મહોત્સવ કાજ. -વધામણું ૦ ૨
 આસો અષ્ટમીનો દિન આજ, યજ્ઞ અર્થે પૂરી સર્વ સાજ,
 અંખા પૂજન કરે શ્રીમહારાજ. -વધામણું ૩
 કુમકુમ અક્ષત પુષ્પે વધાવી અત્તર અખીર ગુલાલ ચડાવી,
 વિધવિધ થાળ સામગ્રી ધરાવી. -વધામણું ૦ ૪
 સન્મુખ રાજ સ્થાનકે ખીરાજે, સ્વાહા રાજદ વિપ્રધ્વનિ ગાજે,
 ત્યાં વાળત્ર અલૌકિક વાજે. -વધામણું ૦ ૫
 આ સમયે આનંદ બહુ થાય, નારીવૃન્દ મંગળ ગીત ગાય,
 અંખા માળ રાણાળને સહાય. -વધામણું ૦ ૬
 સવાસો માણ મુખડી થાય, તહેનો ગણપતિ કુંડ ભરાય,
 અંખા આજ્ઞા થયાથી હુંટાય. -વધામણું ૦ ૭
 પરમેશ્વરી પરમ દયાળી, ભક્તવત્સલ દીનદયાળી,
 કંઠણાદહિટ કરો હંકે ભાળી. -વધામણું ૦ ૮
 દેવ સર્વે આવે માને પારે, આનંદોત્સવ નિરખવા ધારે,
 કર જોડી ઉભા રહે દ્વારે. -વધામણું ૦ ૯
 દાસ છોટમ માળ તહમારો, શ્રીચથળ માંહે નિવાસ અમારો,
 ભાવભક્તિ આપી ભવ તારો. -વધામણું ૦ ૧૦
 જે કોઈ ભાવ ધરીનેરે ગાશે, મૈયા તુરત પ્રસન્ન થાશે,
 મનવાંછિત પૂરશ આશ. -વધામણું ૦ ૧૧

૭

(રાગ-ઉપરનો)

સિંહે ચહડી આવળે અલખેલી. (ટેક)

આવી વરસાવો આનંદહેલી. સિંહે૦
ઈન્દ્ર બ્રહ્મા હરિહર વિદ્યાતા, સર્વે દૈત્યોના ભયથી સંતાતા,
મેરૂશિખરે ચહડી ગુણ ગાતા. સિંહે૦ ૧
“મૈયા આશરો અમને તહમારો, આખું અભયવચન તે સંભારો
દુષ્ટ દૈત્યોના ભયથી ઉગારો. સિંહે૦ ૨
“મહિષાસુરે ખહુ અઘટિત કીધું, સ્વર્ગે આવી ઈન્દ્રાસન લીધું,
સુરસ્થાન સર્વ બ્રહ્મ કીધું. સિંહે૦ ૩
“સામે લડતાં અમે સર્વ હાર્યા, ખોળી ખોળી દેવ દુબે માર્યા,
મૂકી નાઠા વહાલાંને વિસાર્યા. સિંહે૦ ૪
“રક્તખીજનું રૂધિર બંગવન્ત, તહેના પ્રકટે છે દૈત્ય અનંત,
એનો કોણ આણી શકે અન્ત ? સિંહે૦ ૫
“જ્યાં જઈએ ત્યાં અસુરનો મુકામ, સંતાવાને જડે નહિ ઠામ,
જામે હારી બેઠા સઘળી હામ. સિંહે૦ ૬
દેવ-સ્તુતિ મુણી ઉર દેવી, સર્વ પ્રકટ જ્યોતિર્બિંબ જેવી,
ત્યાં તો દેવે સર્વે મળી સેવી. સિંહે૦ ૭
નિરખી અંખાને સહુ હરખાયા, દેવતાનાં હૃદય ઉભરાયાં,
સ્તુતિપાઠ ભણે સુરરાયા. સિંહે૦ ૮
વઘાં ગંભિર વાણી મહંમાય “સર્વ દૈત્યો હણું જઈ ત્યાંય,
થાઓ નિર્ભય સહુ દેવતાય.” સિંહે૦ ૯
શક્તિસાંગ, ત્રિશૂલ ને ગદાય, ધર્યાં આયુધ સહસ્ર ભુજય,
ચાંદ્યાં દૈત્યોને હણવાને ત્યાંય. સિંહે૦ ૧૦

ત્ય સૈન્યનો ક્રીધો સંહાર, પ્રકટે મહિષને અગ્નિ અપાર,
 જાણે હમણાં થાશે પ્રલયકાળ. સિંહે૦ ૧૧
 માર્યું મહાકાળીરૂપ પ્રચંડ, રક્તબીજના કરવાને ખંડ,
 માર્યા મહિષ અને ચંડ મુંડ. સિંહે૦ ૧૨
 મોળી ખોળી દૈત્ય હણુવા લાગ્યાં, સર્વ સુરોનાં સંકટ લાગ્યાં,
 સર્વે દેવ દુદુલિ વાગ્યાં. સિંહે૦ ૧૩
 પ્રહ્લા, હરિ, હર બહુ હર્ષ પામી, રહ્યા સહુ સહુ ને વિરામી,
 શ્વેતાચલ વસ્યાં શક્તિ બહુનામી. સિંહે૦ ૧૪
 પુણ્યક્ષેત્ર સરિતાને તીર, વહે સરસ્વતી નિર્મલ નીર,
 રમ્ય ઉપવન યૂથ ગંભીર. સિંહે૦ ૧૪
 જગદંબ વસ્યાં મુખદંબ, આવે નિત્ય મળી સુરવૃન્દ,
 પામે પૂજન પરમ આનંદ. સિંહે૦ ૧૫
 હારીભક્તિથી ભય સહુ જાય, નવે નિધિ રિદ્ધિ સિદ્ધિ થાય,
 શિષ નામી છોટમ ગુણ ગાય. સિંહે૦ ૧૬

— :જ્ઞ: —

૯

(રાગ-ઉપરનો)

પૂજન વિધિ માનજો મહંમાયા (ટેક)
 સ્વર્ગ, મધ્ય, પાતાળ વખાણું, એ સર્વે હું મામય જાણું,
 એવી પૂજા સમર્પી મુખ માણું. પૂજન-૧
 પ્રેમ પાત્રમાં જળ ભરી આવું, હેતે હરસિદ્ધિ નહવરાવું,
 મહાકું ચિત્તચંદન હું ચહડાવું. પૂજન-૨
 સૂર્ય ચન્દ્ર બે કુંડલ કર્ણે, નૃપુર વિજળી ચમકે ચરણે,
 તેજ વિશ્વમાં આપ આભરણે. પૂજન-૩
 વાણી બોલું હું ખોટી સારી, જપ માની દયો મૈયા મહારી,
 મહને દાસ પોતાનો ધારી. પૂજન-૪

આડા અવળા કરજે ફરશે, સુદ્રાન્યાસ ઠેકાણે ઠરશે,
માની મરજી હશે તે પ્રાણી તરશે. પૂજન-૫
રાત દિવસ હું જ્યાં ફરી આવું, પ્રદક્ષિણા એવી કરી આવું,
મેં તો તીર્થ કર્યું એવું જાણું. પૂજન-૬
આત્મા અગ્નિ, મનનો શર્વો, ધર્મ અધર્મ સાકલ્યે ભરવો,
મહારે ખાવું તે હોમ માનો કરવો. પૂજન-૭
પ્રણામ પોઢ્યાને ઠેકાણે, દંડવત્ માનો તે ટાણે,
એવી પૂજા જવલ્યે કોઈ જાણે. પૂજન-૮
ધનવન્તરનો ધર્મ સાંભળવા, કામધેનુ થઈ આવ્યાં ફળવા,
મહારા મનના મનોરથ મળવા. પૂજન-૯

૧૦

(રાગ-વૈદર્ભી વનમાં વલ્લભે)

વિનતિ સુણોને અંબે માવડી, મૈયા દીનદયાળ. (ટેકે)
અપરાધ માફ કરો માહરો, ગણી પોતાનો બાળ.-વિં ૧
સંસાર રૂપી સમુદ્રમાં, હું તો ગોથારે ખાઉં,
તુજ નામ રૂપી નાવ આશરો, આજ તરી પાર જાઉં.-વિં ૨
તહારે આધારે હરું, ફરું, તહારે આધારે બોલું બોલ,
તહારે આધારે ભગવતી, મહારો જગમાંહી તોલ.-વિં ૩
કૃપા કરોને પરમેશ્વરી, દયા કરોને દાતાર,
બાનાની પ્રત રાખજો, ભક્ત તણાં પ્રતિપાળ.-વિં ૪
શરણે તહમારે મા આવીયા, નોંધારાની આધાર,
આ બાળક તહારે શરણુ છે, સદા લેજો સંભાળ.-વિં ૫

૧૧

(રાગ-કુમરી)

જાગો મા જાગોરે, જગત જનની. (ટેક)
 થયો મા પ્રાતઃકાળ, બુદ્ધિ કરવા વિશાલ,
 સ્મરે આ સેવક બાળ, હૈયે હરખી મા હાલરે, જ-૧
 આઘ નિરંજની, લવ લય લંજની, રંજની અંજની દેવી,
 મોહે કર અંજન, દુઃખ સખ લંજન,
 રાત દિન રંજન, સમરૂં લવાની. જાગો-૨
 અમુર સંહારિણી, લવજલ તારિણી, રૂદ્રાણી વર દૈયા,
 દેવ બ્રહ્માદિક નારદ, સનકાદિક જન્મ્યા જન માડી,
 કૃપા જ્યાં થવાનીરે. જ-૩
 મહાકાલિ, મહાલક્ષ્મી, સરસ્વતી, અંબા બહુચર જૈયા,
 દીન શરણુ આયે, પરમ સુખ પાવે,
 ધીરજ ગુણુ ગાએ, દયાળુ બાળાશ્રી. જાગો-૪

—**—

૧૨

(રાગ-પ્રભાત)

આજ અતિ આનંદ થકી હું અંબા ગુણુ ગાઉં (ટેક)
 અંબા ગુણુ ગાઉંરે. આરામુરીના ગુણુ ગાઉં,
 માનસિક પૂજન કરી મહારે પવિત્ર થાવું. -આજ૦ ૧
 અરૂણુ ઉદય વેળાએ મેં, ધ્યાન હૃદયે સ્થાપ્યું,
 સૂર્ય કિરણુ નીકળતાં માએ દર્શન આપ્યું. -આજ૦ ૨
 રૂપ રસાળું જોયું તહેનાં વર્ણન શાં કરીએ,
 સ્વસ્થ ચિત્તથી ક્ષણભર માનું, ધ્યાન હૃદયે ધરીએ-આજ૦ ૩
 અતિ મણિમય મુકુટ માથે, ઝળકે છે ભારી,
 આઈનું વર્ણન કરી શકું એ બુદ્ધિ નથી મહારી. -આજ૦ ૪

પૃથ્વી રૂપી સહુ શુભ ચાંદન, અર્ચુ' છું આઈને,
 આકાશ-વનસ્પતિનાં પુષ્પો, અર્પુ' આઈને. -આજ૦ ૫
 અગ્નિ સર્વનો દીવો માને, જ્યોતિ થઈ સારી,
 વાયુ સર્વ મળીને માને, ધુપ કીધો ભારી. -આજ૦ ૬
 અમૃત રૂપી નૈવેદ્ય રૂડું, આરોગો માડી,
 અલંકાર સહુ શુભ ધારી, દર્શન ઘોને દા'ડી. -આજ૦ ૭
 શિવ વિરંચી ને વિજય સરખા, સેવ કરે તહારી,
 પૂજા પામર સેવકની, માની હયો માડી. -આજ૦ ૮
 બાળા ત્રિપુરા સુંદર બાઈ, હૃદય રહો મહારે,
 કૃપા કરીને આપો સુજને, પુરૂષાર્થ ચારે. -આજ૦ ૯
 અવર ક્યાં અથડાઉં આઈ, સાચો છે પારો,
 ભક્તહૃદય નિવાસ કરીને, કારજ સહુ સારો. -આજ૦ ૧૦
 અતિ કૃપારૂપ આઈનાં દર્શન, મનમાં જે ધારે,
 અવની માંહી એવા પુરૂષોથી, રહો સ્નેહ મહારે. -આજ૦ ૧૧

૧૩

(રાગ-પ્રભાતીયાનો)

શ્રેષ્ઠ તું સર્વદા, જ્યેષ્ઠ તું સર્વદા,
 પ્રથમ તું અગ્નિકા આઘદેવી;
 શિવ, વિરંચી ને વિજય પેદા કર્યા,
 માત સરસ્વતી નિત્ય સેવી. -શ્રેષ્ઠ૦ ૧

ચાર ભુવન વિષે વાસ વારાહીનો,
 વિકટ તેં કામ તો બહુજ કીધાં;
 દાનવો દુષ્ટને દમન કીધા ઘણા,
 દેવનાં દુઃખ દારિદ્ર લીધાં. -શ્રેષ્ઠ૦ ૨

ધમ્મધારી અભુદ્ધા અકળ ઉત્પન્ન થઈ,
કાલિનો પાર નવ કોઈ પામ્યા;
પરાક્રમ તાહરાં પ્રોઢ માં જોઈને,
સન્મુખ દેવોએ શિષ્ય નામ્યાં. -શ્રેષ્ઠ૦ ૩

ભક્તિ તું મુક્તિ તું શક્તિ તું સર્વમાં,
વિદ્યા ને વૃદ્ધિ તું વ્યાપ્ત માણ;
દર્શન તાહરાં દુર્લભ દેવને,
નમી નમી નિત્ય હું થાઉં રાજી. -શ્રેષ્ઠ૦ ૪

મધુકૈટભ મા પ્રથમ તેં મારીઓ,
મહિષાસુર રક્તખીજ રોળ્યા;
શુંભ, નિશુંભ, ધુમ્રલોચન વળી,
ચંડ ને મુંડ ચપટીએ ચોળ્યા. -શ્રે ૦ ૫

એવા અસુર તેં અનેક સંહારીઆ,
સહસ્રલુન્નને સહુ દેવ નમતા;
કરુણાશંકર કહે આપ કૃપા થકી,
કોટિ ત્રિવિધ સંતાપ શમતા. -શ્રેષ્ઠ૦ ૫

***

૧૪

(રાગ-મીશ્ર આશાવરી)

પ્રીતે ચાલો સહુ આવાર, માના દર્શન માટે.

માણના જીઓને શણગારરે,

આવારરે (૨) આવાર માના દર્શન માટે. પ્રીતે ૧

નિત નિત નિત, આનવે નવે રંગે, નિરખું અંખામાને ઉમંગે,
હસીયાં રસીયાં દીક્ષમાં વસીયાં; સાર રે,

આવારરે (૨) આવાર માના દર્શન માટે. પ્રીતે ૨

૧૫

(રાગ-સરકાર રાગ દીજીએ જામીનગાર હું)

સુનીએ ઓ માત મેરી (૨) અરજ ઘડી ઘડી, (ટેક)
 દેદારકા મેં પ્યાસી હું મેં, ફીરું ગલી ગલી. સુનીએ-૧
 ગુન્હેગાર હું મેં તેરા, મેરા કયા હવાલ હય,
 સુનીએ ઓ મૈયા મેરા, એહી સવાલ હય. સુનીએ-૨
 આ જીવન બંદા તહેરા, બડા ફંદમેં પડા,
 આયા હું ને મૈયા, પાસ પોકારું બડા. સુનીએ-૩
 દર્શનકું આયા મૈયા, દેખ લીજીએ,
 હજરત ને બંદી મૈયા, તસ્લીમ ફીજીએ. સુનીએ-૪
 કયા કહું ને દીલકી બાત, મહેંસે બોલકે,
 રોશન હય સખ આપકું, મા મેંસે બોલકે. સુનીએ-૫
 કંગાલ હું મેં તેરા મૈયા, જરા મહેર ફીજીએ,
 માત સુનીદાસકે શિર, હાથ દીજીએ. સુનીએ-૬

૧૬

(રાગ-ઉપરનો)

જપું છું અંબે જાપમાં, મહને કાંઈ બતાવોરે. (ટેક)
 કાંઈ બતાવોરે માજી મહને (૨) જપું છું
 ચિંતા બડી હય ડાકિની, કંઈ કાલ વીતી જાય,
 મેલ મમત તું માનવી, કાળ સહુને ખાય.
 નાદાન છું, હેરાન છું, મહને ના સતાવોરે,
 ભુલી ભાન, હું અજ્ઞાન છું, મહને કાંઈ બતાવોરે. જપું છું

૧૭

(રાગ-મીથ્ર)

આવો મિત્રો આવો માને મોતીડે વધાવો.
 મોતીડે વધાવો માને કુલડે વધાવો. આવો (ટેક)

કદપતરૂ યશવતી જગજનની મા
 મનવાંછિત જય વિજયજ થાઓ
 વિજય જય થાઓરે (૨) આવો ૧
 અદપમતિ જગ ઈચ્છું હું લાંઘવા મા
 મનવાંછિત જય વિજય અપાવો
 વિજય અપાવોરે (૨) આવો ૨
 કુમકુમ, ચંદન, કેસર, ગજરા મા
 ધુપ. દીપ, નૈવેદ્ય ધરાવો
 નૈવેદ્ય ધરાવોરે (૨) આવો ૩
 અંબા માળની, આર્તિ કરીએ મા
 સૌભિત્રો મળી આજ મંગળજ ગાઓ
 મંગળજ ગાઓ રે (૨) આવો ૪

૧૮

(રાગ-સૌનું કરો કલ્યાણ દયાળુ પ્રભુ)

કરીએ પ્રીતે પ્રણામ, કૃપાળુ અંબે! કરીએ પ્રીતે પ્રણામ (ટેક)
 હૃદય વિષે મા, વાસ વસો મા
 કરીએ ભક્તિનું કામ, કૃપાળુ અંબે (૨) કરીએ ૧
 દશે દિશાએ, આપ વસો મા
 નહિ ખાલી કોઈ ઠામ, કૃપાળુ અંબે (૨) કરીએ ૨
 સિંહે સ્વારી, શોભે સારી મા
 રોડો અમુરોનો ઠામ, કૃપાળુ અંબે (૨) કરીએ ૩
 કર જોડીને, કરીએ વિનતિ મા
 પૂર્ણ કરો વાંછિત કામ, દયાળુ અંબે (૨) કરીએ ૪
 દાસ તણા મા, દાસ કહે છે મા
 પુત્રો તહારા છે તમામ, દયાળુ અંબે (૨) કરીએ ૫

नवरात्र निर्जरिष्णी

३
संगीतावलि.

१

(आद्य धीमी)

ધી ફી ઇન્ડીઆ જનરલ ઇન્સ્યુરન્સ કું. લીમીટેડ

હેડ ઓફીસ : કાનપુર

ચેરમેન : સર પદમપત સીંધાનીયા

મેનેજીંગ ડાયરેક્ટર :

શ્રીયુત એન. કે. ભરતીયા

- જીંદગી, ● આગ, ● મોટર,
- કામદારોના બદલા

વિગેરેનું કામકાજ લખવામાં આવે છે.

વધારે વિગત માટે લખો

આન્ય મેનેજર,

ઠાકોરદાસ પી. કાપડીઆ.

રહીમતુલ્લા હાઉસ, હોમજી સ્ટ્રીટ, કોટ, મુંબઈ.

ટેલી. નં. ૩૧૪૪૩

સંગીતાવલિ.

૧

(ચાલ ધીમી)

૧

(રાગ—માદ)

નારાયણી નમીએ આજ નેહથી, ચાચર રમીએ આજ
નેહથી; શ્રી મન ગમીએ આજ નેહથી, (ટેક)

વૈષ્ણવી વિનતિ કરીએ આજ, મનવાંછિત વર વરીએ-નાં
જય જય શબ્દ ઉચરીએ આજ, ધ્યાન હૃદયમાં ધરીએ-નાં

ત્રિશૂલાધાર-સિંહસવાર,

વિશ્વ સકળને તુજ આધાર, તુજ આધાર (૨)

સ્તવન કરે છે વારંવાર, અજ, વિષ્ણુ, ત્રિપુરાર-નાં

અચળ, અકામ-અવિચલ ધામ,

શ્રી જગજનની જાણી નામ, જાણી નામ (૨)

અભય અચલ પદરજ નિષ્કામ, વ્યાપક અંતરયામ-નાં

ધૈતાચલ શુભ સુખ વિશ્રામ, જન મન પૂર્ણ કામ-નાં

છો સુખકંદ-જય જગદંબ !

સુખ. સંપત્તિ, સંતતિની દાતા, નિત્યાનંદ (૨)

ગુણનિધિ ગરબે ગાતાં છંદ, ઉર ઉપજે આનંદ-નાં

ચરણકમલ પદરજ મકરંદ, ચિતવે ચિત્તમાં ચંદ-નાં

ચાચર રમીએ આજ નેહથી.

• — •

૨

(મહેતાજીરે શું મહી મૂલ જતાવું-એ રાહ)

અલખેલીરે ! આઘ ભવાની માતા,

આઈ ! અભયવરની દાતા. (ટેક)

ઘટઘટમાં રે, વ્યાપી રહી વિખ્યાતા,
 જનની ! છો જગતની જાતા.
 ભક્તોનાં સંકટ કાપોરે,
 ૪૪ મનવાંછિત ફલને આપોરે,
 પોતાનો કરી સ્થાપોરે,
 બીરદાળીરે ! દાસને કર સુખ શાતા. આર્થ ૧
 મહાદેવી રે ! સુખ જોવા મન થાયે,
 ઘો દર્શન વંન્દુ પાયે,
 છો અકળિત રે ! મહેશ્વરી મહંભાય,
 બ્રહ્માદિકથી ન કળાય,
 ૪૫ મા કરૂણા દૃષ્ટિ કરને રે,
 બુડંતાં બાંવડી ધરને રે,
 દુઃખીયાનું દળદર દળનેરે,
 ત્રિપુરામ્યા રે, ગિરિધારી ગુણ ગાતા. આર્થ ૨

૩

(રાગ-ઉપરતો)

જગજનની રે ! મૈયા ગબડરવાળી,
 દુઃખ સંકટ નાખો ટાળી. [ટેક]
 મા વસીયાં રે ! આરામુર મતવાલી,
 ઘટ ઘટ વ્યાપક બીરદાળી.
 ૪૬ જગદંબા છો સુખદાતારે,
 ત્હને વન્દે વેદ વિધાતારે,
 વિધિ, હરિહર તુજ ગુણ ગાતારે,
 યુગમાતારે ! દળિદર હરણ દયાળી. દુઃખ ૧
 મહંભાયારે ! ગહન ગતિ તુજ ન્યારી,
 ત્હે માયા જગ વિસ્તારી,

માંહી ફસીયારે, યોગી મુની તપધારી,
 સન્યાસી, ઘરસંસારી.
 બુકતાં તારો ભવમાંથીરે,
 ઊગારો દુઃખ દવમાંથીરે,
 કોઇને ઘો હુકમ નવમાંથીરે,
 આવીનેરે, દે સહુ પાપ પ્રભળી. દુઃખ ૦ ૨
 અદ્ભુત છેરે, ભગવતી અતિ કૃતિ તહારી,
 મા ત્રિપુરા! તુજ બલીહારી.
 દ્યો અંબારે! ઉરમાં વિનતિ મહારી,
 તુજ નામ સદા મુખકારી.
 બાળકે જાણી મા તારોરે,
 અપરાધ ક્ષમા કરી મહારોરે,
 કરૂણાનિધિ કષ્ટ નિવારોરે,
 ઊગારોરે, સેવકજન પ્રતિપાળી. દુઃખ ૦ ૩

૪

(રાગ-દાદરો)

નમી પાયે પડું છળીલી છેલડી રે, [ટેક]
 તું બ્રહ્માણી, તું રૂદ્રાણી, તુંહી એક અંબે મા. પાયે ૦
 બ્રહ્મા, વિષ્ણુ, શિવ, શેષ, આદિ સેવતારે,
 નારદ વીણારે (૨) ધરીને ગુણ ગાય અંબે મા. પાયે ૦ ૧
 મારી શુંભ ને નિશુંભ રણે રોળીયારે,
 તહમે કીધાં (૨) ઘણા ભક્તો કેરાં કાજ અંબે મા. પાયે ૦ ૨
 યુગો યુગ તહમે જગત્માં છો જાણીતાં રે,
 ચંદ આવી (૨) પારે ધરે માનું ધ્યાન અંબે મા. પાયે ૦ ૩

૫

(પુનમ ચાંદની-એ રાહ)

શોભે આરાસુર ચોક બહુ રળીયામણો રે,
 વસીયાં જગત્ જનની ત્રિપુરા શ્રીમહામાય,
 ચાલો હળીમળી સર્વે જગદંબાને પૂજવારે, (ટેક)
 ગાઓ ગરબા સર્વે ઉલટ ધરી મન માંહા. -ચાલો ૧

સાખી

સિંહાસન પર શોભતાં, ભગવતી જગ કીરતાર;
 અલંકાર બહુ ઓપતા, ધર્યાં સોળ શણગાર.
 સહામે શંભુ, વામે વારાહી ખીરાજતાં રે,
 વસતા આસપાસમાં ભૈરવ, બદુક, ગણેશ. -ચાલો ૨

સાખી

ક્ષણભંગુર આ દેહ છે, તહેનો નહિ વિશ્વાસ;
 પળમાંહી તે ડગમગે, રહે મનમાં સહુ આશ.
 જે છે સર્વ જગત્નો તત્વ-સાર તે શોધીને રે,
 જાતો સહમજી લેવો અમૂલ્ય સમયનો લલાવ. -ચાલો ૩

સાખી

માયા જગ જંજળમાં. વીંટાયા સહુ લોક;
 જુકું છે તે જાણીએ, અંતે સઘળું ફોક.
 એવું સહમજી સેવા-સ્મરણ કરીએ ભાવથીરે,
 રાખી ટેક ભજનમાં તરીએ ભવજલ પાર. -ચાલો ૪

સાખી

શિવ, વિષ્ણુ, વિધિ દેવ સૌ, ભજતા નિત્યે નામ;
 આઘશક્તિ નારાયણી, આપે વાંછિત કામ.
 નમી નમી નામ નિરંતર, મુખથી સર્વે ઉચરોરે
 નિત્યે નિયમ ધરીને જય જય અંબે માત. -ચાલો ૫

૬

(ચોકને આંગણે ચાંદનીરે-એ રાહ)

મેરૂશિખરની ઉપરેરે, મળી દેવતા તમામ (૨) તમામરે,
આવ્યા અંખાને મનાવવા. (ટેક)

ધરતા માજીનું ધ્યાન, ધરતા અંખિકાનું ધ્યાન, ધ્યાનરે,
આવ્યા અંખાને મનાવવા. મેરૂ ૧

(સાખી) “આ વેળાએ માવડી ! આવ્યું અમને દુઃખ;

“દૈત્યોના મહા જય થકી. ઉગારી કરો સુખ.

“માટે આવો અલખેલડીરે, કરીએ અમોને સહાય (૨) સહાયરે

“વહેલાં ભવાની મા આવજો;

“નહિતર જીવડો અમ જય, (૨) જયરે,

“વહેલાં ભવાની મા આવજો. મેરૂ ૨

(સાખી) “મહીપાસુરે સ્વર્ગમાં, આવી લીધું ઇન્દ્રાસન;

“સુરસ્થાન બ્રજજ કરી, કર્યા સહુને પતન.

“સહામેલડતાં અમે હારીયારે, અમને માર્યો બહુ માર(૨)મારરે

“સુકી નાઠા અમે ત્યાં થકી;

“આવી કરીએ મા પોકાર (૨) પોકારરે,

“અરજી અમારી ઉરે ધરો. મેરૂ ૩

(સાખી) “રક્તખીજને મારતાં, પ્રકટે દૈત્ય અનન્ત;

“હવે કૃપા કરો માવડી, આવી આણો અન્ત.

“નહિ તો અમારી શી વલે થશે રે, સત્ય કહીએ છીએ

માત (૨) માતરે.

“વહેલાં દયાળુ મા આવજો.

“નહિ તો ન રહે અમ જાત (૨) જાતરે,

“વહેલાં અલખેલી મા આવજો.” મેરૂ ૪

વિનતિ સુણીને સિંહે ચહડી આવીયાં રે,
આવીને દેવોનાં દુઃખડાં મા ટાળીયાં રે. વિનતિ૦
એવાં દયાળુ ભગવતી બાઈ, સુરો સર્વ ગયા હરખાઈ૦ વિ૦ ૫
(સાખી) આવીને અલખેલડી, બોલ્યાં પોતે વચન;

“નિર્ભય થઈ રહો સહુ, હવે આણું એમનો અન્ત.”

માર્યો તે મહીષાસુરનેરે, માર્યા ચંડ અને મુંડ (૨) મુંડરે,
બોળીને દૈત્યોને મારીયા,

એવી રીતે આણ્યો અન્ત (૨) અન્તરે,

મનમાં દેવો સહુ હરખીયા. મેરૂ૦ ૬

(સાખી) બ્રહ્મા, વિષ્ણુ, રૂદ્ર ને, ઇન્દ્રાદિક સહુ દેવ;

સર્વેએ પૂજા કરી, સ્થાન ગયા તતખેવ.

એવું ચરિત્ર મહંભાયનુંરે. સુણો નર અને નાર (૨) નારરે,

કળિયુગ માંહે પ્રત્યક્ષ છે,

દાસ કહે વારંવાર (૨) વારરે,

રહાય કરોને માત અંખિકા. મેરૂ૦ ૭

★ — ★

૭

(શું નટનર વસંત થેષ થેષ નાચી રહ્યો-એ રાહ)

શું મનહર સુશબ્દ ગગન ગાળ રહ્યો,

[ટેક]

ગાળ રહ્યો નભ ગળવી રહ્યો.

શું મન૦ ૧

સાખી

પટકુળ પચરંગી ધરી, હરે ફરે નરનાર;

માના ચાચર ચોકમાં લીડ તણો નહિ પાર.

માંડી નાચે સુભાવે જન, ધરતી ધમકેરે,
વળી વળી વીણાના નાદ, છુઘરી ધમકેરે. શું મન૦ ૧

સાખી

નવલ સુશોભિત આ ભૂમિ, બહુરંગી વનપત્ર
નવલ સુજન પરદેશથી, આરાધે જઘં તંત્ર.
ધરી શણુગાર મળી બાળાઓ સંગમાં,
આનંદ ઉત્સવ છાઈ રહ્યો. શું મન૦ ૩

સાખી

વેદ ભણી વેદી કરે, હવન હર્પથી થાય;
અવલોકે આ લોકમાં, પાતક તો દૂર થાય.
અંબા ! પ્રભાપતિ વાપ્યો ચોદિશમાં,
દેખી ઉમંગ ઉર રાજી થયો. શું મનહર૦ ૪

૮

(ઝોડો છોડો છખીલા, જાઓ દડો દડીલા-એ રાહ)

ચાલો ચાલો છખીલા, રંગે રમો રસીલા,
નવરાત્રી છે નિર્મળ આજ. [ટેક]
નવરાત્રી છે નિર્મળ આજ, કરો ગુણ ગાઈને આજ કાજ,
છે કાત્યાયની, કાલિ, કામદુર્ગા દયાળી, કરે કૌભારી
તે શુભ કામ, રસીલી (૨) ચાલો ૦ ૧
ચાહે શિકારને બાજ, રાખો પ્રીત તેવી આજ, કરે કૌભારી
તે શુભ કામ રસીલી (૨) ચાલો ૦ ૨

સાખી

લક્ષ્મી બને જગમાં ઘણા, લઈ પોપટીયું જ્ઞાન;
ખરા લક્ષ્મી ખોળી જીઓ, ગૌરીમાં ગુલતાન.
ચાહો ચાહો ચિત્તે ચંડી આજ, અલખેલી અંખે શિરતાજ-ચા.૩

સાખી

લક્ષ્મી કરીએ નેહથી, રાખી પૂર્ણ પ્રીત;
પ્રેમમગ્ન એવા બની, નટ દોરની રીત.
થઈ પ્રસન્ન અંખે રાખો લાજ, મણિ ગાય કરીને અવાજ-ચા.૪

૯

(ત્હમે અખણ્યા અમે જાણીગેરે-એ રાહ)

ઓ અખામા ! અલખેલડીરે, મૈયા તું છે સુખની વેલડીરે,
મેં ના જાણખી એરંદો કે શેરડી અખામા !

પાચે લાગું પ્રીતથીરે, [ટેક]

માજ સુજને આશરે તાહરેરે,
કર આલોને મૈયા માહરેરે,
ભવસાગર પાર ઉતારેરે અખામા ! પાચે૦ ૧

વસ્ત્રાં ગબ્હરગઢ ગુણવન્તીરે,
તું છે લક્ષ્મીવત્સલ ભગવન્તીરે,
હું તો તુજ દર્શન કેરો ખંતી અખામા ! પાચે૦ ૨

ધન્ય ધન્ય આરામુર માવડીરે,
આવી પ્રીતે પૂજું તુજ પાવડીરે,
દેખે દર્શન જાણીને ગાવડી અખામા ! પાચે૦ ૩

શિષ નામી ત્હને પાચે લાગવુંરે,
ત્હારે પાસેથી કંઈ મ્હારે માગવુંરે,
ચંદ મનના મનોરથ પૂરેરે અખામા ! પાચે૦ ૪

૧૦

(રાગ-માંડ)

“જેડો બાઈ બુડતો તારો રે, અંબે આઈ પાર ઉતારોરે,
આ જેવે હું તો ઘણું કમાયો, ભર્યો આણુગણુ માલ,
મધ્ય દરીયા વચ્ચે તોફાન લાગ્યું, શારે થશે હેવાલ. બે-૧
ખલાસીઆ તો ખટપટ કરે છે, મહા જીલમ મનમાંય,
માલધણી વિમાસી રહ્યો છે, ડોલ્યું દરીયા માંય. બે-૨
મધ્ય દરીયા વચ્ચે ડોલ્યું માતાજી ! વહાણ નથી વિશ્રામ,
એક નામનો આશરો ત્હારો, કરો સેવકનાં કામ. બે-૩
ઉંચું જોઉં તો આભ માતાજી ! નીચું જોઉં તો નીર,
બાળાશક્તિ, મારી બુમ સાંભળજે, સાજું રાખોને શરીર. બે-૪
કુવાચરાની હહેરો લાગી ને, મોળાં તણી શી વાત,
અપશુકનની આ વેળા આવી છે, ધાઓને અંબે માત. બે-૫
હાથેથી હવે નેળ છુટયા, શઠ પણ દંડ તોડ,
અંત સમયની આ વેળા થઈ હવે, મોટે ભાલે છે મોડ. બે-૬
ડુંગરીએ તો દવ લગાડેલો, પૂર્ણ કીધેલાં પાપ,
એક પહોરથી સ્તુતિ કરું છું, આવો ને આપો આપ. બે-૭
અધું વહાણ મેં અર્પણ કીધું, સાક્ષી ઉંચું આભ,
આ અવસરે આરાસુરી આવો, નથી ખાવો મ્હારે લાભ” બે-૮
જગત જનેતા સ્તુતિ સુણી, થયાં વાઘની ઉપર સ્વાર,
જહાજ ઉપર જઈ ત્રિશૂલ આપડ્યું. તાર્યું તે જળ મોઝાર-બે.
વહેવારીયો તો અચરજ પામ્યો, આવ્યું મનમાં વહાલ,
કર જોડી રાવો ભક્ત ભણે છે, અર્પી દીધો બધો માલ,
જેડો માએ બુડતો તાર્યોરે. અંબે માએ પાર ઉતાર્યોયે. ૧૦

૧૧

(રાગ-સૌરઠ)

શ્રીસંખલપુર રાણી સાહેબ ! મુજરો લીજીએ રે, (ટેક)
 પાપ કરતાં પાછું નવ જોયું, પૂર્વ તણું સુકૃત સૌ જોયું,
 જાણો છો, મા મુખ થકી શું કીજીએરે. શ્રીસંખલ ૧
 જાણી કિંકર કંઠેણા કીજે, લવલયથી ઉગારી લીજે,
 કાપી કુમતિ, મુમતિ મુજને દીજીએરે. શ્રીસંખલ ૨
 મુજ અવગુણ મનમાં નવ લેશો, છોડ જાણીને છેલ નવ દેશો,
 જનની થઈને ખાળ ઉપર નવ ખીજીએરે. શ્રીસંખલ ૩
 દીન દલમુખને દર્શન આપો, જન્મ મરણનાં સંકટ કાપો,
 આપ કૃપા વિણ યમકિંકરથી ખીજીએરે. શ્રીસંખલ ૪

૧૨

(રાગ-ભીમપલાસ)

તહારી ભુકિત જોયા જેવીરે મા જય દેવી જય દેવી (ટેક)
 જ્યાં જ્યાં જોઈએ ત્યાં તેવીરે મા જય દેવી જય દેવી,
 તહને સુરમુનિએ સેવીરે મા જય દેવી જય દેવી ૧
 મહાલે ચાચર રૂપે દેવી ! લોક વદનમાં રાખ્યું,
 ખાળક રૂપે મહીડાં ખાતાં, યશોદાજીએ ભાખ્યું રે મા-જ ૨
 દશ અવતાર ધર્યાં ત્હેં દેવી ! મ્હોટા રાક્ષસ માર્યા,
 ભૂમિ તણા તેં ભાર ઉતાર્યા, શત્રુને સંહાર્યા રે મા-જ ૩
 મચ્છ, કચ્છ, વારાહ ને નૃસિંહ, વામનરૂપ વિકરાળી.
 પરશુરામ રઘુરામ કૃષ્ણને, બુદ્ધ કલંકી કાળીરે મા-જ ૪
 તું દાતા તું ભુક્તા દેવી ! તુજ વિણ સર્વે ખોડું,
 શ્રીતા, વક્રતા, શૂરપણામાં, તહારું દેવત મોડું રે મા-જ ૫

તું તીર્થ, તું વ્રત, ભવાની ! બીજા સર્વે ભામા,
ગંગા સિંધુ સરસ્વતીમા, સતી શિરોમણી શ્યામારે મા-૪૦૬
તું બ્રહ્માણી, તું રુદ્રાણી, તું વિષ્ણુની જનની,
હિમાચલની પુત્રી થઇને, શિવ શંભુને પરણીરે મા-૪૦ ૭
માત તાતને રૂપે દેવી ! સહુ પર તહારી માયા,
કર જોડીને મીઠો કહે છે, કરો હાથ શિર છાયારે મા-૪૦ ૮

૧૩

(ઉદ્ધવજી સંદેશો કહેજો શ્યામને-એ રાહ)

સહાય કરો આરામુરવાળી અંબિકા !

મહેર કરો મતવાલી મુજ પર માય જો;
કામી કોધી લ'પટ છું પણ તાહરો,
વિપત્ પડે ત્યારે બાનાની પત રાખજો. સ૦ ૧
સહજપણામાં વિમળ ને કરુણા કરી,
રંક હતો તહેને કહેવરાવ્યો રાય જો;
હસ્તિ, ઘોડા બુલે વિમળ આંગણે,
ભરીયા તહેના ગર્થ તણા ભંડાર જો. સ૦ ૨
જપ તપ સેવા સ્મરણ કાંઈ કીધાં નથી,
યાચક જનને દીધાં નથી કાંઈ દાન જો;
દુર્બલ થઇને દરબારે આવી ચઢકયો,
બુદ્ધિહીન છું આપો મુજને જ્ઞાન જો. સ૦ ૩
પરદ્રોહી પરનિન્દા મેં તો બહુ કરી,
પરનારીશું રમીયો રંગ અપાર જો;
પરધન હરવાને પ્રપંચ કર્યા ઘણા,
ભરીયા છે કાંઈ કુકર્મના કોઠાર જો. સ૦ ૪

હદ વળી, અલખેલી હવે શું જીઓ,
 દુઃખના ડુંગર વળીયા અપરંપાર જો;
 કંઠ સમાણો કળિકાળે મુજને ગ્રહ્યો,
 ખાંદ્ર ગ્રહીને કહાડો મુજને બહાર જો. સં ૫
 તું દાતા, ભુકતા દેવી ! જાણું અમો,
 ભગવતી ભાગવત બેદ કરે વખાણ જો;
 તુજ હુકમ વિના પવન પત્ર હાલે નહિ,
 શાસ્ત્ર પુરાણમાં વ્યાસે કર્યું પ્રમાણ જો. સં ૬
 મહારે એક ભરોસો તહારા નામનો,
 ઘટ ઘટ વ્યાપી શક્તિ ઠામોઠામ જો;
 બીરદાળી છે માટે બીરદ વિચારશો,
 સમર્થે કરજો સેવકજનનાં કામ જો. સં ૭
 અવસર ચૂકે અર્થ સરે નહિ માહરો,
 વિદાંબ કર્યાથી વણુસી જશે કામ જો;
 માની લેજો મોતી રંકની વિનતિ,
 જેવો તેવો ઘરનો જાણી ગુલામ જો. સં ૮

૧૪

(રાગ-મહીનાનો)

સેવોને માત સંખલપુર રાણી, (ટેક)
 ચૈત્રે તો ચિત્ત ઘણું વાધ્યું, નમી નમી બહુચર આરાધું,
 મન મહાકૂં ગોળે જઈ લાધ્યું. સેવોને ૧
 વૈશાખે વાવલીયા વાયા, માજીના ગઢ તળે આવ્યા,
 અંબામાની મહોટી છે માયા. સેવોને ૨
 જેઠે તો જીજિત બની સારી, હરિ, હર, બ્રહ્મા થકી ન્યારી,
 ગોખ ઉપર જાઉં બલીહારી. સેવોને ૩

આપાઢે તો મેઘ ઘણા ગાળે, છત્ર શિર ખડુચરને છાળે,
 ચોઘડીયાં અદ્ભુત વાળેં સેવોનેં ૪
 શ્રાવણે સરવરીએ વરસ્યો, માળને ભજશે તો તરશે,
 નહિતર અથડાતા મરશે. સેવોનેં ૫
 ભાદરવો ભલી પેરે ગાળ્યો. સેવકને સન્મુખ થાળે,
 ખુડંતાં ખાંવડલી સ્કાળે. સેવોનેં ૬
 માસો માસે આવી દીવાળી, આવ્યાં આવ્યાં તુળજને ખાળી,
 ગરબે રમે મ્હોટાં મહાકાળી. સેવોનેં ૭
 કાર્તિકે કોયલડી બોલે, ન આવે માળને તોલે,
 ત્હેને જોઈ ત્રિભુવન ડોલે. સેવોનેં ૮
 માગશરે માનસરોવર નાહે, ચાચર આવી ગરબા તો ગાયે,
 સેવકને કરજો મા સહાય. સેવોનેં ૯
 પોષે તો પ્રીત ઘણી ધારી, પાંડવ તો લીધા ઉગારી,
 કૌરવ તો સર્વે ગયા હારી. સેવોનેં ૧૦
 મહા માસે મહને નથી ગમતું, ચિત્ત મ્હાડું ચાચરમાં રમતું,
 મન મ્હાડું માળમાં ભમતું. સેવોનેં ૧૧
 ફાગણે ફરફરતી હોળી, ખેર્યાં માએ ચણીયા, ચિર, ચોળી,
 કેસર ખડુ છાંટ્યા છે ઘોળી. સેવોનેં ૧૨
 ખાર માસ પૂર્ણ તો કીધા, દૈત્યોને દંડ ઘણા દીધા,
 દેવતા સહુ ઉગારી લીધા. સેવોનેં ૧૩
 આસો શુદ્ધ બીજે બુધવારે, ખારે માસ થયા નિર્ધાર,
 વક્ષભની કરજો મા સહાય. સેવોનેં ૧૪

૧૫

પ્રથમ અઘિકાનું ધ્યાન તહમે ધરજેરે,
માને મુજરો કરીને ચાચર ફરજેરે;
દુલી સાહેબ ! દેદાર દીજેરે,
મતવાલી અંબા ! મુજરો લીજેરે. ૧

આશ રાખું આરામુરી તહારીરે,
સાચી સાહેબ ! સલામ લેજે મહારીરે;
આઈ અજવ્ય ! તે હાથ વાત લેજેરે,
સિંહાસનવાળીને સોંપી દેજેરે. ૨

મહેરબાન ! તે મહેર માત કીજેરે,
સદા સેવકને શિર હાથ દીજેરે;
હુકમ તાબ સદાય છું તહારોરે,
આવી તસ્લીમ સલામ કરૂં પારેરે. ૩

નજર દેખું સદાય તહારી મીઠીરે,
અંબા અલખેલી જેવી કોણ દીઠીરે;
મહેર રાખો છો માત મહારી મહોટીરે,
દરે દુશ્મન કીધા તે વાત સાચીરે. ૪

દુર્ગા દેવી ! તહમે દુઃખડાં ટાળોરે,
મૂર્ખ જાણી વચન માણ ! પાળોરે;
જોર જવાળામુખી છે મહારે તહારેરે,
સાચી સાહેબ કામ કરો મહારેરે. ૫

નગદ નામ નારાયણીનું મહોદુરે,
ખરી ખોડીયાળ નવ કરે ખોડુરે;
માતા તુળજા ! તું મન માનીરે,
ખાળીખહુચરાણ ! વાત મુણો મહારીરે. ૬

પાવાવાળી મહાકાલી ! કામ કરજેરે,
રાજરાજેશ્વરી હૃદય ધરજેરે;
અંબા અલબેલી ! આરામુર રાણીરે,
તુથી નથી મહારી વાત અજાણીરે. ૭

મહારે માત અને તાત તું આધરે,
સગાં સહોદર કામ ન આવેરે;
સદા શિર છો વાત જાણીરે,
ગાઉં અંબા-દરબાર રૂડી વાણીરે. ૮

કરો મહાલક્ષ્મી માત મહેર આણીરે,
ઘેર આવો અન્નપૂર્ણા રાણીરે;
દેવ દેવીને દરબાર દુવા દઇએરે,
અરજી અલબેલી વિના તે કેને કહીએરે? ૯

અરજી અલબેલી માતશું દીધીરે,
ફકત દસ્કત-મહેર માએ કીધીરે;
ચોક ચાચરના ચાકર કીધારે,
માએ દામ ખરીદી મૂલ્ય દીધારે. ૧૦

આવી પડયો છું અંબા ! તારે નામેરે,
આવી ઉભાં રહો ભીડ કામેરે;
હું ગરવાળીનો ડંકો વાજેરે,
દોલતજાદી સેવકને શિર છાજેરે. ૧૧

મહારે માત અને તાત તું અંબારે,
એવું જાણી ચાચર આવ્યો રંબારે;
તારો આદિત્ય ગુલામ છે રાજરે,
એવું જાણી અંબા ઉઠી ગાજરે. ૧૨

૧૬

(રાગ-સીતાહરણનો)

આઘશક્તિ તુજને નમું હો બહુચરી ગણપતિ લાગું પાય,
 દીન જાણીને દયા કરો હો બં મુખે માગું તે થાય. ૧
 વાણી આપો પરમેશ્વરી હો બં ગુણ તહમારા ગવાય,
 ચોસઠ બેની મળી સામટી હો બં માનસરોવર જાય. ૨
 માનસરોવર ઝીલતાં હો બં કરતાં તે નિત્ય વિલાસ,
 સંખલપુર સોહામણું હો બં ત્યાં છે તહમારો વાસ. ૩
 સર્વે મળી કરી સ્થાપના હો બં કહેવરાવ્યું બહુચર નામ,
 સામસામા બે ઝોરડા હો બં સોનું ઘડે સોનાર, *
 ઘડીયા બાબુબંધ બેરખા હો બં ઘડીયા એકાવળ હાર. ૪
 પ્રથમ ચરિત્ર તહમે કર્યાં હો બં માર્યો તે મહિષાસુર.
 રકત નયન કરી મારીયો હો બં રકત ચલાવ્યાં પૂર. ૫
 માર્યા તે મર્ગ બોલાવીયા હો બં આરાસુરના ગઢ માંહ,
 શુભ નિશુભ હાથે હણ્યા હો બં માર્યા તહેને પળમાંય. ૬
 ઘોડી તણો ઘોડો કીધો હો બં સ્ત્રીનો કર્યો પુરૂષ,
 હોમ હવન ત્યાં થાય છે હો બં શ્રીફળ ઘણું હોમાય,
 બ્રહ્મા વેદ ભણાય છે હો બં આનંદ ઉત્સવ થાય. ૭
 કર જોડીને વિનવે હો બં વડલલ તહારો દાસ,
 સદા સેવક છે તાહરો હો બં રાખો ચરણ નિવાસ. ૮
 ચરણ પખાળી તુજને નમું હો બં વૈકુંઠ હોજો વાસ,
 ગાય, શિખે ને સાંભળે હો બં બહુચર મા પૂરે આશ. ૯

नवरात्र निर्जरिणी

४
संगीतावलि.
२

(याल भट्टयम)

દરેક પ્રકારના વિમાના કામકાજ માટે

લખો અથવા મલો :-

વસનજી ખટાઉ એન્ડ કું.

નાનજી બીહીંગ,

૧૭ બી, એલપ્રીનસ્ટન સર્કલ, ફોર્ટ - મુંબઈ.

— :૦: —

ટે. નં. ૨૨૪૨૬ ઓપ્રીસ

,, ૬૦૨૨૪ રહેઠાણ

મુંબઈ ઇલાકાના ચીફ એજન્ટસ :

ધી ગ્રેટ અમેરીકન ઇન્સ્યુરન્સ કું. લીમીટેડ
ઓફ ન્યુયોર્ક

(આગ અને દરિઆઈ જોખમ માટે)

ધી સ્કોટીશ યુનિયન એન્ડ નેશનલ
ઇન્સ્યુરન્સ કુંપની લી.

યુનાઇટેડ ઇન્ડીઆ ફાયર એન્ડ જનરલ
ઇન્સ્યુરન્સ કુંપની લી.

(મોટર અને કામદારોના બદલા માટે)

સંગીતાવલિ.

૨

(ચાલ મધ્યમ)

૧

(રાગ-ધનાશ્રી જેતશ્રી)

અલખેલી મોરી અંખે માત, જેવા નિત્ય જઈએ;
બળધારી મોરી બહુચર માત, જેવા નિત્ય જઈએ. (ટેક)
જેવા જઈએ ને ઘણા મુખીયા થઈએ, આરામુરમાં રહીએરે,
આપ આપણા મનની વાતો, અંખે આગળ કહીએ. જો-૧
આરામુરમાં અંખા ખીરાજે, પાવાગઢ મહાકાળીરે,
દક્ષિણ દેશમાં તુલજ ભવાની, ચુંવાળ બહુચર બાળી. જો-૨
માને તે પારે હવન થાય, માંહે ચિરચુંદડી હોમાયરે,
બ્રાહ્મણ સઘળા વેદ ભણે છે, માનિની મંગળ ગાય. જો-૩
આંધળાને મા આંખજ આપે, પાંગળાને પાયરે,
વાંઝીયાને મા પારણાં બંધાવે, નિર્ધનીયાંને ધન. જો-૪
માને તે પારે જે કોઈ આવે, તહેની પૂરે મા આશરે,
કર જોડીને ભટ્ટ વહ્નલ કહે છે, હું છું માનો દાસ. જો-૫

૨

માએ સોનાની માંડવી બનાવી,

અંખે માત ! ગરબે ખેલો મતવાલી. (ટેક)
આસો અષ્ટમીની રાત અજવાળી-અંખેમાત૦
શરતપૂર્ણિમાની શોભા બની સારી-અંખેમાત૦

પ્રથમ રમડું સરસ્વતી માય,

ગુણ સેવક તહમારા ગાય. અંખેમાત૦ ૧

કડાં ચિત્ર અને મોરલા શોભે,
 મહોટા મુનિવરનાં મન લોભે. અંબેમાત૦ ૨
 આગળ પુષ્પનાં તોરણ લહેકે,
 અગર, ચંદનના ધૂપબદુ મહેકે. અંબેમાત૦ ૩
 આવી ચોસઠ ચોગિની જોવા,
 ભૈરવ આવ્યા બાવન ભોગ લેવા. અંબેમાત૦ ૪
 ફેરે કુંદડી ને અંગ હલાવે,
 પગ માંડે ને ધરતી ધ્રજાવે. અંબેમાત૦ ૫
 માજી ! વેદની માતા કહાવો,
 ચાચર ગરબે રમવાને તુમે આવો. અંબે૦ ૬
 આવ્યાં વદુચીને રે વારાહી,
 દેવ સાથે છે દુર્ગા બાઈ. અંબેમાત૦ ૭
 બ્રહ્મા હંસે ચહડીને આવ્યા,
 સાથે સાવિત્રીને તેડી લાવ્યા. અંબેમાત૦ ૮
 કમળા આવ્યાં કૃષ્ણ કેરી સંગે,
 વિષ્ણુ વાંસળી વગાડે બહુરંગે. અંબેમાત૦ ૯
 ઉમીયા આવ્યાં શિવજી કેરી સંગે,
 શંકર કમરૂ વગાડે બહુરંગે. અંબેમાત૦ ૧૦
 ઋષિ સહસ્ર અઠયાસી ત્યાં આવ્યા,
 સાથે ઋષિ પત્નીને તેડી લાવ્યા. અંબે૦ ૧૧
 ભટ્ટ વલ્લભ દાસાનુદાસ,
 રાખો ચરણ કમળની પાસ. અંબેમાત૦ ૧૨

૩

(દુંદાળા દેવ ! વિઘ્નહરણ્ય લંબોદર નામ ત્વમાર્ગ-એ રાહ)

ધન્ય અંબારે ! લાલ (૨) વસીયાં ડુંગર માંહીરે જાયગા
જોધને (ટેક)

પ્રથમ ગણપતિનું દર્શન કરીએ, માનો કોલ લઈ ચાચર ફરીએ
માને પાવડીએ જઈ શિષ નામીએ. ધન્ય૦ ૧

અંબા આરામુરમાં બીરાજે છે, માને છત્ર સોનાનું છાજે છે,
સિંહાસન બેઠી બીરાજે છે. ધન્ય૦ ૨

માથે સુકુટ જડાવ જ્યોત ઝળકે છે, માને કાને કર્ણકુલ
લળકે છે,

વચ્ચે પાનું લીલું ચળકે છે. ધન્ય૦ ૩

માને શિર પર કલગીને તોરા, માને કુંડળ ઝુકે બે કોરા,
માજી પૂરો મનોરથ મા મોરા. ધન્ય૦ ૪

માને નાકે વેસર હીરા લાલ, માએ ટીલાં કીધાં કેસર આડ,
માને ટીલડા તપે છે લલાટ. ધન્ય૦ ૫

માને ગળે ઘરેણું ઘણું દીસે, માંહી ઉતરી માળા અરીસે,
એવી દુનીયામાં દાતાર હીસે. ધન્ય૦ ૬

માને બાંહે બાજુબંધ બેરખા, શોભે સારા કમરપટા,
એવી આનંદી કરાવે આનંદઘંટા ધન્ય૦ ૭

માની ચોળી અત્તરમાંહે બોળી, ચુવે અગર ને રંગે રોળી,
સાળુ કેસરીયા રંગે ચોળી. ધન્ય૦ ૮

માજી લખો લેખ કર્મે રૂડા, ત્હારા મનસુખા છે અતિ ઉંડા,
રાખો અખંડ હેવાતન અમ ચુડા. ધન્ય૦ ૯

માજી પ્હેરો કાંબી ને કડલાં. માજી આપો પુત્ર ભરી પક્ષાં,
લોળી ભવાની ! કામ કરો ભલાં. ધન્ય૦ ૧૦

સાથે દીપક જ્યોતો અજવાળી, પૃથ્વીનાં પ્રાયશ્ચિત પ્રજાળી,
માએ નિત્ય નિત્ય કીધી દીવાળી. ધન્ય૦ ૧૧

ખંધાવ્યાં તોરણ બારણે, માણ કામ કરો છો કારણે,
હું તો પલક પલક જાઉં વારણે. ધન્ય૦ ૧૨

ચાચર આવું પાડું તાળી, તારી અકળ ગતિ ગવહરવાળી,
માણ હવે દશા નિશ્ચય વાળી. ધન્ય૦ ૧૩

ચાચર આવી ગરબે રમીએ; મારી અંબામાને મન ગમીએ,
અંબા દૂર થકી દેખી નમીએ. ધન્ય૦ ૧૪

માને આંગણે નોખત વાળે છે, તહેનો શબ્દ ગગનમાં ગાળે છે,
મંડપમાં ઘંટા વાળે છે. ધન્ય૦ ૧૫

માણ દર્શન ઘો નયને નીરખું, રહોપ્રેમ હૃદય હેયું હરખું,
મહારે બીજું નથી કોઈ તમ સરખું. ધન્ય૦ ૧૬

માણ અપાડ આસો, મહા, ચૈત્ર, એ ચારે તહારાં નવરાત્ર,
મારે પસાયતા વાવી ખેતર. ધન્ય૦ ૧૭

તહારા નામથી હું છું અળગો, મહને ચાચર રમ્યાનો ઉમળકો,
માટે આવીને બારણે વળગ્યો. ધન્ય૦ ૧૮

માણ નવરંગે નિશાન ફરકે, દેખી દુઃખ દારિદ્ર ખેડ થડકે,
તહારે રંક, રાય ખેડ સરખે. ધન્ય૦ ૧૯

તહારી ધર્મધ્વજ થન ધનવારી, એવી સાહેબ અંબાણ મહારી,
માણ જીવ પ્રજા છે સહુ તહારી. ધન્ય૦ ૨૦

તહારી વાતો દીઠી ઘણી ન્યારી, મહને લાગી મીઠડી બહુ સારી,
એવી ઉમીયાણ આનંદકારી. ધન્ય૦ ૨૧

૪

(મ્હને મારીને રથડા ખેડરે. જાળા રાજરે-એ રાહ)

મુણો અલખેલી અંખે માતરે, અરજી અમારીરે,
દીન જાણીને કરીએ મ્હેર, મરજી તહમારીરે. ૧
હું તો ગરજી ગુમાની છું માતરે, કશુંએ ન જાણુંરે,
જય જય દ્રષ્ટગોચર દર્શન, વાત વખાણુંરે. ૨
જેશે અવગુણ અમ્હારા અપારરે, ભવ કેમ તરીએરે?
લાડ પાળી કરો લીલા લહેર, નવનિધ ભરીએરે. ૩
તું નિઃશંક, હું તો રંક, કર્મવંક, અંક લોપી અજવાળોરે,
મુખ રાશ! કર વિલાસ, પુરો આશ, દાસ જાણીને પાળોરે. ૪
યોગમાય! ધાય ધાય કરો સ્હાય, તુજ આશરે રહીએરે,
દુષ્ટ માર, કષ્ટ ટાળ, અરિ સંહાર, વારવાર શું કહીએરે. ૫
ગોખ ધામનો ગુલામ, યદુરામ નામ, ધામ કરી સ્થાપોરે,
પૂજું યંત્ર, જપું મંત્ર, રૂડો તંત્ર સદા એ વર આપોરે. ૬

★ — ★

૫

(રાગ-ઉપરનો)

ઘણું આપે આરામુર રાયરે, અંખિકા દેવીરે,
જેના વેદ પુરાણ ગુણ ગાય, સુરમુની સેવીરે. ૧
માજી ખીરાજે છો સરસ્વતી તીરે, પશ્ચિમ દ્વારેરે
દક્ષિણ વામે ગણપતિ બડુક, ભૈરવ સારરે. ૨
સોહો મંડપ ઉપર ત્રિશૂલરે, બિન્દુ ત્રિકોણરે,
સોના ગાગરો ચાર અમૂલ્ય, ભુક્તિ જોનેરે. ૩
મહાદેવ કોટેશ્વર ધામરે, અદ્ભુત દહેરે,
જેણે કીધાં સફળ શુભ કામ, દેવતા કેરાંરે. ૪

નિજ કુંભ, કુંભો રાણો નામરે, કરીને સ્થાપ્યોરે,
 તેણે વાસ્યું કુંભારીયું ગામ, શુભ વર આપ્યોરે. ૫
 તહેમાં વસે વિમળશા વૈશ્યરે, માને પ્રતાપેરે,
 પામ્યો અગણિત દ્રવ્ય સુજાણુ, યુગમાં છાપરે. ૬
 વચન ચૂક્યો દહેરાં કર્યાં ભસ્મરે, ઉગર્યાં પાંચરે,
 જેને અંખે તણો આધાર, આવે નહિ આંચરે. ૭
 એક ગાયો તણો ગોવાળરે, ગાયો ચરાવેરે,
 તહેમા અંખાની ધૈનુપ્રતિપાળ, કામધૈનુ આવેરે. ૮
 કરે ધનગર મન વિચારરે, આ કોની ગાયરે,
 તહેની ચરાઈ ન પામું લગાર, મક્ત ચરી જાયરે. ૯
 એક દિન ગૌ ઝાલી વાટરે, ગવ્હર ગોખેરે,
 માજી ખેઠાં હિંડોળા ખાટ, સદૈવ શોખ કાજેરે. ૧૦
 અંગે આભૂષણ રાજે અપારરે, સોનાચુડો ઝળકેરે,
 કોટે હાર મણિમાળ હીરાલાલ, ખડુ ચુનીઓ ચળકેરે. ૧૧
 માને કહે કર જેડીને ગોપરે, 'મક્ત ગાય ચાડરે,
 'તહેમે કર્મી છો મ્હોટાં લોક, પેટ ભરો મ્હાડરે' ૧૨
 એવું સુણીને ભગવતી ભૂપરે, પ્રેમ કરીનેરે,
 અકળ રૂપ જવ અનુપ આપ્યા ગુપ્ત, સુવર્ણ સુપ ભરીનેરે. ૧૩
 લઈ આવ્યો ગવ્હર ગુફા ખડારરે, દેખી જવ અન્નરે,
 ત્યાં નાંખીને મૂર્ખ ગમાર, ગયો વિમનરે. ૧૪
 આવી સ્ત્રી આગળ કહે પેરરે, 'લક્ષ્મી સમી ખાઈરે,
 'આજ ગયો હું એમને ઘેર, ગાય પુઠે ધાઈરે. ૧૫
 'મણિ માણેકનો નહિ પારરે, જવ આપ્યા મ્હનેરે,
 'રીસ કરી નાખી આવ્યો ખડાર, શું કહું તહેનેરે.' ૧૬

કહે સ્ત્રી 'તહમો પશુ ફેકરે, શિખ શું દીજેરે,
 'કોઈ આશિકા દે મહોટા લોક, શિખ ધરી લીજેરે.' ૧૭
 એમ કહી જોયું તત્કાળે, કામળાને છેડેરે,
 દીઠા સુવર્ણ જવ બે રસાળ, સર્વ સિદ્ધિ રેડેરે. ૧૮
 જવ રોખા ગોમયની માંદ્યરે, કરી ઉપવાસરે,
 શુભ નવરાત્ર કીધાં વ્રત, માએ પૂરી આશરે. ૧૯
 'ભાગ ભાગ' કહે મહંભાયરે, પ્રકટયાં આપરે,
 'તહે' તો ચારી છે મારી ગાય, જોને પ્રતાપરે.' ૨૦
 કહે કર જોડી નરનારે, 'એ વર આપોરે,
 'તહમ જોવો થાય કુમાર, યુગ યશ સ્થાપોરે.' ૨૧
 કહે માજી, 'અહિંથી લોપરે, બેઉ જાણુ થાશેરે,
 'ત્યાં નંદ યશોમતી ગોપ, ગોકુળ વાસોરે.' ૨૨
 આખ્યા જવ બે જગતનું બીજરે, કૃષ્ણ બળિરામરે,
 જોઈ સર્વે પામે શ્રેય, અવિચલ નામરે. ૨૩
 'હું આવીશ તહમારે ઘેરરે, થઈને કુમારરે,
 'કરીશ ભક્તની ઉપર મહેર, દુષ્ટનો સંહારરે.' ૨૪
 એમ કહીને થયાં છે લોપરે, આવીયાં જેમરે,
 થયાં ધનગર ગોપી ગોપ, માએ કહ્યું તેમરે. ૨૫
 કહાડી સંઘ સહુ ગોપવીરરે, આરામુર આવ્યારે,
 જ્યાં કોટેશ્વર સરસ્વતી તીર, કૃષ્ણને લાવ્યારે. ૨૬
 માને પાયે લગાડયું બાળરે, માન્યતા કીધીરે,
 માને પારે ઉતાર્યા વાળ, આશિકા લીધીરે. ૨૭
 ઉંબર ચાંદ્રા કીધા છે સાતરે, યશોમતી માએરે,
 યુગેયુગમાં પ્રસિદ્ધ એહ વાત, ભાગવત ગાએરે. ૨૮
 એવા પરચા પ્રકટ પ્રતાપરે, જગ સહુ જાણુરે,
 માની યુગ સચરાચર છાપ, વેદ વખાણુરે. ૨૯

ગુજરાતના દિવાન, નાગરન્યાત, સંઘ શ્રાવણમાં આવેરે,
 ભાત ભાતનાં મેવા પકવાન્ન, ભેટ સાડ લાવેરે. ૩૦
 પહોંચ્યા દાંતા રાણાનું ગામરે, ડુંગર ચડીયારે,
 વડ છાયા દેખી દેવી ધામ, દંડવત્ પડીયારે. ૩૧
 કહે જય જય ઉદો, અંબે આધરે, ચાચરે જતાંરે,
 કરે ગાન તાન માન, માત ધ્યાન, ઉમંગ અંગરંગ મહાતારે.
 હવન હોમ બ્રહ્મભોજ, પૂજા પાઠ દાન દક્ષિણા દીધીરે,
 અંબે આઈ આગળ ભવાઈ તે સવાઈ ગુણ ગાઈને કીધીરે. ૩૩
 એવો સંવત્સર પ્રતિ નિયમરે, કરે યાત્રાયરે,
 જેવો અંબા ચરણ પર પ્રેમ. ફલ તેવું થાયરે. ૩૪
 ગાય ગરબા તહેના પૂરે કામ, અંબા માયરે.

૬

(રાગ-કલ્યાણ)

બુદ્ધિ આપોને માત બહુચરાંરે.

નિત્ય નિત્ય કરીએ પ્રણામ મહારી બહુચરા. (ટેક)

સંખડપુર સોહામણુરે, ત્યાં છે તહમારો વાસ-મહારીં
 દીવા બળે છે માને ધી તણુરે, આઠે તે ખેહાર અજવાસ-મહાં
 પાટણુવાડું પરગણુરે, ચુંવાળ બાંધ્યો ચોક-મહારીં
 ઘોડી તણુ ઘોડો કીધોરે, મેરીનો કીધો મરદ-મહારીં ૨
 સાચી દેવી ચુંવાળમાંરે, બહુચર રાખ્યું બીરદ-મહારીં
 વાગે છે ઘંટ ને ઘુઘરાંરે, પામર આવે પાસ-મહારીં ૩
 વાઝીયાં આવે પોકારતારે, આવે તહમારી પાસ-મહારીં
 પુત્ર આપો મા પારણુરે, ગુણ તહમારા ગાય-મહારીં ૪

આંધળાં આવે પોકારતાંરે, આવે તહમારી પાસ-મહારી૦
 નેત્ર આપો મા નિરખવારે, હસતાં રમતાં જાય-મહારી૦ ૫
 અસુર તણાં દળ આવીયાંરે, આવ્યાં તહમારી પાસ-મહારી૦
 કુકડીયા માતા તણારે, તળીયા તવા માંહ્ય-મહારી૦ ૬
 સુવા તે મર્ગ બોલાવીયારે, અસુર તણાં પેટમાંય-મહારી૦
 કુલ્હડીમાં કટક સમાવીયુંરે, તે કેમ જીરવ્યાં જાય-મહા૦ ૭
 ભુવા ધુણે છે માને કર ઘસીને, ઘેરાં વાગે છે ડાક-મહારી૦
 ભટ્ટ વલ્લભ માને વિનવેરે, હું છું તહમારો દાસ-મહારી૦ ૮

★ — ★

૭

(રાગ-કલ્યાણ)

સંખલપુર સાચી મા બહુચરા,
 માજી આપો ચૌવન ને ટાળો જરા મા(ર)-સંખલ૦ (ટેક)
 નવ ખંડમાં તહાડું બીરદરે,
 માનુનીના તહે કીધા મરદરે,
 દુઃખીયાંના ટાળ્યાં મા દરદરે. (ર) સંખલ૦ ૧
 એક અસુર આવીને પારે ઉતર્યો,
 તેતો હતો કપટ ને કોષે ભર્યો,
 તહેણે માજીનો કુકડો ભક્ષ કયો. (ર) સંખલ૦ ૨
 ત્યાં તો માજીનો પરચો છે દુકડો,
 પર પંખીએ કીધો ટહુકડો,
 પેટમાંથી બોલ્યો છે કુકડો. (ર) સંખલ૦ ૩

તે તો મુઓરે મર્ગ જીવતો થયો,
 તે તો ખહાર આવીને ઉભો રહ્યો.
 ત્યારે પાએ લાગીને અસુર ગયો. (૨) સંખલ ૪
 માનું માન સરોવર ગાળે,
 શરણાર્થ ને નોખત વાળે.
 ચોઘડીયાં અદ્ભુત વાળે છે. (૨) સંખલ ૫
 ગુણુ ગાતાં તેં સંભાળ લીધી.
 અષ્ટ રિદ્ધિ સિદ્ધિ નવ નિધિ દીધી,
 ભાવદાસને કૃપા તેં કીધીરે. (૨) સંખલ ૬

• — — •

૮

ગાઉં છું ગણપતિ રાય, ભવાની મા !
 શારદાજી થાળે મૈયા સહાય, ભવાની મા ! ૧
 ચરણકમલ શિષ નામું, ભવાની મા !
 સન્મુખ જોળે મૈયા સહાય, ભવાની મા ! ૨
 વેદ પુરાણે વખાણી, ભવાની મા !
 તહમે વ્યાકરણ તહમે વાણી, ભવાની મા ! ૩
 અખંડ રૂપ, અવિનાશી, ભવાની મા !
 તહમે ગંગાને તહમે કાશી, ભવાની મા ! ૪
 આદિ અનાદિ તહમે એક, ભવાની મા !
 રૂપ તહમારાં અનેક, ભવાની મા ! ૫
 દર્શન દેળે દા'ડી દા'ડી, ભવાની મા !
 હૃદય-કમળ માંહી રહેળે, ભવાની મા ! ૬

- ત્રિગુણ જનેતા કહાવો, ભવાની મા !
 ભક્તોના મનમાં ભાવો, ભવાની મા ! ૭
- કંઈ પેરે વર્ણન થાય, ભવાની મા !
 શેષનાગથી ન કહેવાય, ભવાની મા ! ૮
- વિલાસ કરો છો ખહુ રંગે, ભવાની મા !
 ચોસઠ ચોગિનીની સંગે, ભવાની મા ! ૯
- તવ તેવડી ને મદમાતી, ભવાની મા !
 છંદે આઈ ! ગરબા ગાતી, ભવાની મા ! ૧૦
- ઝાંઝ, ઝાલરી ને ડાક વાજે, ભવાની મા !
 તાલ, મૃદંગ, ચંગ, ભેરી, ભવાની મા !
 ઘુંઘટ રંગમાં ઘેરી, ભવાની મા ! ૧૧
- દશે દિશા શબ્દ લોલે, ભવાની મા !
 ગાળ રહ્યાં છો બ્રહ્માંડે, ભવાની મા ! ૧૨
- ફરતાં તે કુંદડીને ફેરે, ભવાની મા !
 દાસ પર કીજીએ મહેર, ભવાની મા ! ૧૩
- ચરણાંને ચોળી હાર લહેકે, ભવાની મા !
 અબગંધ ચંદન ખહેકે, ભવાની મા ! ૧૪
- કનક કલશ હાથ ઝારી, ભવાની મા !
 વિષ્ણુ રહ્યા છે નિહાળી, ભવાની મા ! ૧૫
- શિવ વિરંચી જીએ નિરખી, ભવાની મા !
 સકળ બ્રહ્માંડમાં સરખી, ભવાની મા ! ૧૬
- દેવ વિમાન ચહડી દેખે, ભવાની મા !
 જીવન સફળ કરી લેખે, ભવાની મા ! ૧૭
- પાન પીઓ છો મદમાતાં, ભવાની મા !
 દેવોના રહામાં તહમે ધાતાં, ભવાની મા ! ૧૮

લટકે મહીષાસુર માર્યો, ભવાની મા !
 સૈન્ય સહિત સંહાર્યો, ભવાની મા ! ૧૯
 ધૂમલોચન ઢંઢોળ્યો, ભવાની મા !
 ત્રિલોકનો ત્રાસ ટાળ્યો, ભવાની મા ! ૨૦
 ચંડ મુંડ મરડીને માર્યા, ભવાની મા !
 દેવ પોતાના ઉગાર્યા, ભવાની મા ! ૨૧
 રક્તખીજ મારી રક્ત પીધાં, ભવાની મા !
 દેવતાનાં કાર્ય સાધ્યાં, ભવાની મા ! ૨૨
 સંવત્ અઢાર છત્રીસે, ભવાની મા !
 ગુણ ગાતાં મન હીસે, ભવાની મા ! ૨૩
 આસ માસ ખીજ અજવાળી, ભવાની મા !
 શુકરે થયાં સહાય કાલિ, ભવાની મા ! ૨૪
 શિવરામ દાસ તહમારો, ભવાની મા !
 ચરણે રાખીને ભવ તારો, ભવાની મા ! ૨૫

★ — ★

૯

દેવી ! દર્શન દ્યો ને દયાળી, જગત્ જોગમાયારે,
 નવ નોરતાની રાત હવે આવી. જગ ૧
 શક્તિ ! ગરબે રમવાને આવો, જગ ૨
 નિત્ય નવા નવા રંગ તહમે લાવો. જગ ૩
 આવી આસો શુદ્ધ ખીજ અજવાળી, જગ ૪
 કૃષ્ણ રૂપે થયાં મહાકલિ. જગ ૫
 દેવી ગરબે રમે છે, વારીવારી, જગ ૬
 દેવી ! દીસો છો જગમાં દિવાળી. જગ ૭

પગ	પ્રહારે	પૃથ્વી	મૂળે,	જગ૦	
સપ્ત	પાતાળે	શેષ	ગડગડે.	જગ૦	૫
ધન્દ્રાણી	છંદજ	ગાય,	જગ૦		
નારદજી	નટવર	થાય.	જગ૦	૬	
બ્રહ્મ	ઘોરનો	ગરબો	ક્રીધો,	જગ૦	
રમવાને	શિર	પર	લીધો.	જગ૦	૭
બ્રહ્મા	વેદ	ભણેને	નાચે,	જગ૦	
વાળે	વાળાં	ને કહાન	વર નાચે.	જગ૦	૮
વાળે,	નોખત,	નગારાં,	મૃદંગ,	જગ૦	
દેવી !	નાદ,	નગારાં	ને છંદ.	જગ૦	૯
તેની	ધુન	ગગનમાં	ગાળે,	જગ૦	
વાળાં	અનેક	પ્રકારનાં	વાળે.	જગ૦	૧૦
ઘોર	ધૂધરીનો	ઘમકાર,	જગ૦		
પાયે	ઝાંઝરીનો	ઝમકાર.	જગ૦	૧૧	
હોંચ	લેતાં	હુલરીયું	ખલક,	જગ૦	
દેવી !	શોભા	તણી	જ્યોત ઝળકે.	જગ૦	૧૨
દેવી !	નાકે	રતિ,	નિર્મળ મોતી,	જગ૦	
દેવી !	ચંચળ	નયને	નેતી.	જગ૦	૧૩
દેવી !	તાત,	તરસંતી	ને જાલ,	જગ૦	
દેવી !	ચાલો છો	જયવન્તી	ચાલ.	જગ૦	૧૪
દેવી !	માયા	રૂપે છો	માયા !	જગ૦	
દેવી !	ચૌદ	બ્રહ્માંડ	નિપાવ્યાં.	જગ૦	૧૫
દેવી !	બાળા	રૂપે છો	બાળા !	જગ૦	
દેવી !	કાપો છો	મોહની	જવાળા.	જગ૦	૧૬

દેવી ! ઘણાં ઘણાં કામજ કીધાં, જગ૦
 દેવી ! ભક્તોનાં કાર્ય સાધ્યાં. જગ૦ ૧૭
 દેવી ! બહુ રૂપે બીરાજે, જગ૦
 તેવ તેવડી સંઘાતે છાજે. જગ૦ ૧૮
 દેવી ! સંવત્ અઢાર ઓગણચાલો, જગ૦
 છંદ ગાયો છે રસિક રૂપાળો. જગ૦ ૧૯
 કહે શિવરામ દાસ તહમારો, જગ૦
 મહને ચરણે રાખીને ભવ ઠારો. જગ૦ ૨૦
 આસો મુદ બીજ રાત અજવાળી, જગ૦
 ગુરૂવારે થયાં મહાકાલિ. જગ૦ ૨૧

• — — •

૧૦

(અંધ કાલો બાપુજી શું કામ-એ રાહ)

ચાલો દર્શન જઈએરે માત અંબા કેરે દરબાર, (૨) ટેક
 ચાલો આરામુરીને દરબાર, માત બહુચર કેરે દરબાર. ચા.
 ઉગમણો માનો ગોખ બીરાજે,
 વંન્દુ હું વારંવાર, માને (૨) ચાલો-૧
 એવી છે દેવી દીનદયાળી,
 કહેતાં ન આવે કંઈ પાર (૨) ચાલો-૨
 દુઃખજ સહુના દૂરજ કરશે,
 એમાં સંશય ન લગાર (૨) ચાલો-૩
 સંખલપુરની શોભા છે સારી,
 કહેતાં ન આવે કંઈ પાર (૨) ચાલો-૪

શરણે આઘ્યા છીએ સહાય કરો મા,
 નોંધારાની તું આધાર (૨) ચાલો-૫
 પાથે પડીને અમે કરીએ વિનતિ,
 અરજ અમારી ઉર ધાર (૨) ચાલો-૬

—•—•—

૧૧

(મહાકાવ્ય થયો તે કલિ કાળમાં જો-એ રાહ)

રૂડા ગરબે રમે છે દેવી અગ્નિકા જો,
 પાએ વાગે છે ઘુઘરીના ધમકા જો. રૂડાં ૧
 ગરબો જોવાને ગણપતિ આવીયા જો,
 સાથે રિદ્ધિ સિદ્ધિને તેડી લાવીયા જો. રૂડાં ૨
 બ્રહ્મલોકમાંથી બ્રહ્મા જોવા આવીયા જો,
 સાથે સાવિત્રીને તેડી લાવીયા જો. રૂડાં ૩
 વૈકુંઠમાંથી વિષ્ણુ જોવા આવીયા જો,
 સાથે મહાલક્ષ્મીને તેડી લાવીયા જો. રૂડાં ૪
 કેલાસમાંથી શિવજી જોવા આવીયા જો,
 સાથે ગંગા પાર્વતીને લાવીયા જો. રૂડાં ૫
 સ્વર્ગલોકમાંથી ઇન્દ્ર જોવા આવીયા જો,
 સાથે ઇન્દ્રાણીને તેડી લાવીયા જો. રૂડાં ૬
 પાતાળમાંથી શેષ જોવા આવીયા જો,
 સાથે નાગણીઓને તેડી લાવીયા જો. રૂડાં ૭
 ઋષિ સહસ્ર અઠ્યાસી જોવા આવીયા જો,
 સાથે ઋષિ પત્નીઓ તેડી લાવીયા જો. રૂડાં ૮
 એવો આનંદ ઉત્સવ થાય અંબા આંગણે જો,
 રાવો ભક્ત જાય માને વારણે જો. રૂડાં ૯

૧૨

(રાગ-ઉપરતો)

અંબે માતના પ્રતાપથી નથી કમી જો,
 મહાદ્વં મન સદા પાવલે રહ્યું રમી જો. અંબે૦ ૧
 મંત્ર, તંત્ર, યંત્ર જાણતો નથી કશું જો,
 આઈ ધામ નામ આવી અંગમાં વસ્યું જો. અંબે૦ ૨
 નથી ગર્વ, સર્વ જનથી હું રંક છું જો,
 બાળા બાઈની સગાઈથી નિઃશંક છું જો. અંબે૦ ૩
 થયો અંગમાં ઉદય તવ દયા વડે જો,
 મૂળાધાર થકી ધામની ખબર પડે જો. અંબે૦ ૪
 દલ ચારનું કમલ વેદ વર્ણનું જો,
 ત્યાં તો સુખ ગણનાથના એ શરણનું જો. અંબે૦ ૫
 દેહ-દેવળમાં દેવની બની ગતિ જો,
 ખટ પાંખડીના પદ્મમાં પ્રજાપતિ જો. અંબે૦ ૬
 મણિપુર સુર નૂર તે વડે થકી જો,
 હરિધામમાં તે લક્ષ્મી જડે નકી જો. અંબે૦ ૭
 કંઠણ કર્મપાશ નાશ શિવજી કરે જો,
 બાર તારને આધાર ચાર ત્યાં ફરે જો. અંબે૦ ૮
 આદિ સોળ કળા કંઠ તે વરી રહી જો,
 વાણી વૈભવ તે શબ્દને ધરી રહી જો. અંબે૦ ૯
 સોજ્ઞંકારને સુમારે અજપા જપે જો,
 દલ યુગલમાં તેજ વ્રણનું ખપે જો. અંબે૦ ૧૦
 મૂળાધાર એ મહી ઉપર આકાશ છે જો,
 મહાધામમાં ગુરૂ તણો નિવાસ છે જો. અંબે૦ ૧૧

એવું જ્ઞાનનું ગગન મેં તો બાળીયું જો,
 ત્હેના પુણ્ય વડે પાપને પ્રજાળીયું જો. અ'ખે૦ ૧૨
 એમ જાણીયું ને સુખ મહા માણીયું જો,
 અંગ આપણામાં તીર્થ આણીયું જો. અ'ખે૦ ૧૩
 ઈંડા, પિંગળા ને મધ્ય તે મ્હોટી નદી જો,
 ત્હેના સ્નાન વડે નિર્મળ થયું હૃદય જો. અ'ખે૦ ૧૪
 માટે વાણી મારી જાણી લેજો જપ સહી જો,
 મ્હારે આપના વિના બીજાની ખપ નથી જો. અ'ખે-૧૫
 મ્હારા હાથની ફેરવણી ફેરે બહુ જો,
 સુદ્રાન્યાસને ઠેકાણે જાણુજો સહુ જો. અ'ખે૦ ૧૬
 ભક્તિ પેટમાં પ્રકટી પ્રેમલક્ષણા જો,
 મ્હારે ચાલવું તે આધને પ્રદક્ષિણા જો. અ'ખે૦ ૧૭
 પાપ પુણ્યનું સાકલ્ય ભરી મનમાં જો,
 અભિમાન પશુ હોમીઓ હવનમાં જો. અ'ખે૦ ૧૮
 ચિત્ત વન્હિમાં ચારી કરી વિભૂતિઓ જો,
 જમું કોળીઓ તે આધને આહુતિઓ જો. અ'ખે૦ ૧૯
 કરૂં શયન તે દંડવત્ કારણે જો,
 કામ કળા આધ ઉપર હું તો વારણે જો. અ'ખે૦ ૨૦
 દેહ અભંગનો રંગ કામદેવશો જો,
 જેવી દેવી સેવી તેવી લીલા પામશો જો. અ'ખે૦ ૨૧
 એવો કમળપૂજનો પાઠ જે કરે જો,
 નવ નિધિ રિદ્ધિ સિદ્ધિ સ્હેજમાં વસે જો. અ'ખે૦ ૨૨
 ફળ સકળ વળે છે, ચંડીપાઠનું જો,
 જુઠ જાણુશો ન કવિતાનું ઠાઠનું જો. અ'ખે૦ ૨૩

પુત્ર પારણાની ઘેર નિત્ય ઘુમડી જો,
જીવે વર્ષ તે વિશેષ આઈ છેો ધણી જો. અંખે ૦ ૨૪
ગરબો ગાય ને પૂજાય પદ આઈનાં જો,
ધનવન્તરનાં વચન વધાઈનાં જો. અંખે ૦ ૨૫

★ ————— ★

૧૩

(વેળા વળવાની સુણો કાઠ વાર્તારે-એ રાહ)

આઈ આરાસુરી અંખે નમું જો,
મીત જોડી કડૂં પ્રણામ. આઈ ૦ ૧
હામ હૈયામાં નહિ કદિ હારશું જો,
માજી હારાછે હાથમાં લગામ. આઈ ૦ ૨
નર નારી રૂપે નિત્ય નિરખતાં જો,
શ્રી રૂપે સદાય સુખધામ;
વાણી રૂપે પ્રકટ થયાં માવડી જો,
હરો સંકટ મહારાં તમામ. આઈ ૦ ૩
સરસ્વતી! સદાય સુખદાય છેો જો,
લક્ષ્મી વિના લગાર ન હલાય;
ખાય, પીએ ને ખુશ રહે ખેત્રમાં જો,
એ છે તહારો અખંડ મહીમાય. આઈ ૦ ૪
નીતિ રૂપ અનુપમ કાલિકા જો,
તીવ્ર તેજ તહમારૂં વખણાય;
હૈયાકુટા હીણા રહમજે નહિ જો,
તહેને સદાય કાલિકા મા ખાય. આઈ ૦ ૫
ચતુષ્કોણ મંડપ માનો ઓપતો જો,
ચારે દ્વારોમાં ચિત્ત મુજ ચડાય;

કમળસોળની પાંખડી ખીલી રહી જો,
માનું પટકોણુ દલ દર્શાય. આઈ૦ ૬

પ્રણવ બિન્દુ ઝકારમાં અતુલ છે જો,
ભક્ત જનોના ભય દૂર થાય;
સહાય કરવાને શક્તિરૂપ છે સદા જો,
ભૂતશુદ્ધિ ને પ્રાણુ જ્યાં મૂકાય. આઈ૦ ૭

ત્રણ અક્ષરનું તેજ તારિણી તલમે જો,
જાપ જપવાને જગદીશ ચહાય;
હર બ્રહ્મા ભજે ભવતારિણી જો,
વેદ નેતિ નેતિ વખણાય. આઈ૦ ૮

પામર જીવ પૂજા હું શી કરું જો,
સર્વ તહાડું સરજેલું માય;
અમૃત પાઇને ટાળો મુજ આપદા જો,
વાયુ ધૂપ સમાન વહાય. આઈ૦ ૯

તહારા તેજ આગળ દીપ શું કરે જો,
મૂર્ખ જાણી માજી કરો વહાલ;
કર્મહીણો કશું સૂઝતું નથો જો,
માજી તહારો હું નાનેરો બાળ. આઈ૦ ૧૦

ગાળ દેઉં તહોયે વહાલ તું કરે જો,
હળવે રહીને તમાચો માર;
ધન્ય ધન્ય માડીના પ્રેમને જો,
રૂધિર કેરું બને પય સાર. આઈ૦ ૧૧

અન્ય ઉપકારની ગણના નહિ જો,
જગજનેતા ! જગદાધાર !
સેવા-બદલો વાળ્યાની શક્તિ નહિ જો,
માજી બિન્દુ છે બિંબાકાર. આઈ૦ ૧૨

મૂઠ મતિનો બાળકો હું તાહરો જો,
 ભટ્ટ ધીરજરામ ગુણુ ગાય;
 સહાય કરવાને વેગશું આવે ચહડી જો,
 માનો જયજયકાર વખણાય. આઈ૦ ૧૩

• — — •

૧૪

(રાગ-સોહની. ચિર લેકે કદંબ ચહડે ગિરિધારી-એ રાહ)

દીયો દર્શન અબ્જભુજધારી ! (ટેકે)
 મૈયા લ્યો વિનતિ સ્વીકારી, અંબા લ્યો વિનતિ સ્વીકારી-દી૦
 જગમાં આરામુરી ગાળે છો, ભકતનકે શિર છાળે છો,
 અંબા દરબાર આનંદકારી. દી૦ ૨
 માએ ખેલ્યું અંબર જાઉં વારી, નાકે છે હીરાતણી વાળી,
 મુખમલકે જાઉં બલીહારી. દી૦ ૩
 જાણે કીધી સિંહ ઉપર સ્વારી,
 અદ્ભુત લીલા અતિમુખકારી. દી૦ ૪
 જળ સ્થળમાં વ્યાપક મા મહારી, દુઃખી સુખી
 તણાં છો દાતારી,
 ત્રિપુરેશ્વરી! સ્તવન કરૂં ભારી. દી૦ ૫

નવરાત્ર નિર્ઝરિણી

૫
સંગીતાવલિ.

૩

(ચાલ ઉતાવળી)

“જાંઘીના અને આગના વિમાનું
કામકાજ કરે છે”

આરામ અનુભવાય એવી માનસિક શાંતિ બધો....ટુંક
વખત માટે પણ....એવું એક બળ પોતે ઉતરાવેલો
વિમો છે, જે અચોક્કસતા દૂર કરી નાંખવા માટે
ભાવિના અંતરિક્ષથીય દૂર દૂર પહોંચે છે.

સેન્ટી ન લ

એસ્યોરન્સ કું. લી.

હેડ ઓફીસ : : : : કોટ, મુંબઈ.

જાંઘીના વિમાની ધ્રાન્યો :

અમદાવાદ, સુરત, કલકત્તા વિગેરે.

જાંઘીના વિમાના એજન્ટો હિંદલરમાં દરેક સ્થળે.

સંગીતાવલિ.

૩

(ચાલ ઉતાવળી)

૧

(રાગ-કાશી)

ચાચર મોતીડે વધાવું, અંખામાનો ચાચર મોતીડે વધાવું.ટે.
કુમકુમ કેસરે ચાચર પૂજીરે, કુલડીયા વેરાવું (૨) અં ૦ ૧
લાજ તણને હું તો સ્વાંગ સળનેરે, નાચુંને મંગળ ગાઉં. અં.
દુષ્ટ દુર્જન જે કોઈખોલેરે, તે મનમાં ન ધરાવું (૨) અં ૦ ૩
કહે દલસુખ દીન દામ વિનાનોરે, દેવીનો દાસ કહેવરાઉં. અં.

• — •

૨

(રાગ-ઉપરતો)

નામ ઉપર જાઉં વારી, નારાયણીના નામ ઉપર જાઉં વારી.ટેક
ભક્ત અભયપદ દાયક દેવીરે, સેવકને સુખકારી (૨) ના-૧
વ્યાસ વસિષ્ઠ ને માર્કુંડ સરખારે, વલ્લભ લીધો છે તારી.ના.
કહે દલસુખ દીન ખેડ કર જોડીરે, મહોટી છે આશ તહમારી.ના.

• — •

૩

(રાગ-ઉપરતો)

કોણ છે કળીમાં સાચું ખાળા વિના કોણ છે કળીમાં સાચું.ટે.
ત્રિભુવન તારણ ! તહારો છું સેવકરે,
અન્યને અલખેલી નાહ યાચું. (૨) ખા ૦ ૧
જગતજનની જય જગદંખારે,
આંધ વિના ખીજું સર્વ કાચું. (૨) ખા ૦ ૨

મે જેણે પોષણ કરી પાળ્યારે,
તહેને પાલવ જઈ બાળું. (૨) બા૦ ૩

જઠરાએ જનનીએ જળવીએરે,
નામી શિષ, નારાયણી ! નાચું. (૨) બા૦ ૪

સદા સેવક શક્તિ ! હું છું તહમારેરે,
ગવહરવાળીના બળે ગાળું. (૨) બા૦ ૫

મણિરામ કહે જેણે બાળા ન સેવીરે,
બાળજે તહેનું કાચું. (૨) બા૦ ૬

૪

(રાગ-ઉપરનો)

રંગમાં આંખડી રાતી, આજ માની રંગમાં આંખડી રાતી-ટે.
ગુણવન્તી મા ગોખે બીરાજેરે, મદભરી મદમાતી (૨) આ-૧
વાઘ તણે વાહન ચડીનેરે, દૈત્યોના સહાસું ધાતી (૨) આ-૨
કહે વહ્નિભ માને ભાવે જે ભજશેરે, તલવાર તહેની તાતી. આ-૩

૫

(રાગ-ઉપરનો)

ગોખની શોભા સારી અંબામાતા ગોખની શોભા સારી.ટેક
સેવા કરે તહેને મહાસુખ આપેરે, સહાય કરે ત્રિપુરારી. અં.
સોના રૂપાનાં માને છત્ર બીરાજેરે, દીપક જ્યોત ઝળકારી. અં.
ખડ્ગ ત્રિશૂલ માને ગોખે ઘણેરાંરે, રત્નજડિત ચળકારી. અં.

માએ શણુગાર ખ્હેર્યા સોળે શોભિતારે, નાકે તે વેસર વાળી,
વિમળ વણિકને મહાસુખ આપ્યુંરે, ગાયો તે ચારી તહમારી.
સોલ્લંકી કેરી શોભા મા રાખીરે, નર કીધો હતી નારી. અં.
આઠે તે દહાડે આદિત્યવારેરે, સંઘ આવે નરનારી. (૨) અં.
દાસ મોતી કહે મૈયા અમારેરે, મ્હોટી છે ઓથ તહમારી. અં.

૬

(રાગ-ઉપરનો)

રંગમાં રંગમાં રંગમાંરે, બાળી બહુચરમા ખેલે રંગમાં. ટેક.
અંબે, શ્રીબાળીને લીએ રંગ તાળીરે,
થેઇકાર થેઇકાર થંભમાં (૨) બાળી૦ ૧
અનેક અસુરને માએ સંહાર્યારે,
શોભા બની માના સંઘમાં (૨) બાળી૦ ૨
સોળ શણુગાર માને અંગે સોહાવેરે,
નક્કી ચુની જડી છે નંગમાં (૨) બાળી૦ ૩
ચાચર આગળ છંદજ બોલેરે,
ગરબે રમે છે આનંદમાં (૨) બાળી૦ ૪
ચુવા ને ચંદન, કેસર, કસ્તુરીરે,
અખીર ઉડે આનંદમાં (૨) બાળી૦ ૫
ચોસક યોગિની મા ચાચર ખેલેરે,
ગરબો ગાય આનંદમાં (૨) બાળી૦ ૬

વલ્લભ કહે માને ભાવે ભળેનેરે,
જઘ નાહ્યા તે ગંગમાં (૨) આળી૦ ૭

• — — •

૭

(રાગ-ઉપરતો)

રંગે રમે, આનંદે રમેરે, આજ નવદુર્ગા રંગે રમે. [ટેક]
આદિત્યે આવ્યાં અલખેલી, મંડપમાં મતવાલી ભમેરે. આ.
સોમે શણુગાર માને અંગે સોહાવે, હીરલાને રત્ન માને
અરુણ સમારે. આજ૦ ૨
મંગળવારે માળુ છે ઉમંગમાં, ચાચર આવીને ગરબે રમેરે.
બુધવારે માળે ઠાંળીરાળે, રાસવિલાસ માનો ગાયો ગમેરે. આ.
ગુરુવારે આઠ ગરબે રમે છે, ચંદન પુષ્પ તે માને ગમેરે. આ.
ભૃગુવારે માળુ ભાવ ધરીને, બ્રાહ્મણ જમે તે માને ગમેરે. આ.
શનિવારે મહાકાળી થયાં છે, ભિક્ષાભોજન મનગમતાં જમેરે.
ભટ્ટ વલ્લભ મા દાસ તડમારો, શરણે રાખીને ભવ તારો તડમેરે.

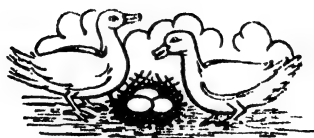
★ — — ★

૮

(રાગ-ઉપરતો)

દૈત્યોને રણમાં રોજ્યારે, આજ મઃએ દૈત્યોને રણમાં રોજ્યા.ટ.
માર્યાં તે મહીપાસુર મતવાલોરે,
ચંડ મુંડ ચપટીએ ચોજ્યારે. (૨) આજ૦ ૧

- શુભ નિશુભ તણાં શિષજ છેઘારે,
ધ્રુમ લોચન ઢંઢોળ્યોરે. (૨) આજઁ ૨
- ભોંય પડયા પડયા કરે હોકારે,
ત્રિશૂલ ઉપર તોળ્યારે. (૨) આજઁ ૩
- નવ ખંડમાં માએ નજરજ કીધીરે,
ખપ્પરમાં લઈને ખોળ્યારે. (૨) આજઁ ૪
- બ્રહ્માણી ઈન્દ્રાણી મહેશ્વરી મળીનેરે,
મઘના ખ્યાલા ઘોળ્યારે. (૨) આજઁ ૫
- આઠમે દિવસે માએ યજ્ઞજ કીધોરે,
હવનમાં લઈને હોમવારે. (૨) આજઁ ૬
- કહે વલ્લભ તહારો પાર ન જાણુંરે,
બહોતેર કોટિ દૈત્ય ખોળ્યારે. (૨) આજઁ ૭

૯

(મા પાવાગદથી ઉતર્યા મહાગાળીરે-એ રાહ)

હવે અમે અમારે ઘેર જઈએ મા જય અંબે,
મા બોલ્યું ચાલ્યું માફ માજી જય અંબે. ૧

તહમે સેવક જન પ્રતિપાળ છો મા જય અંબે,
તહમે દેત્યો તણાં છો કાળ માજી જય અંબે. ૨

અમે શરણે તહમારે આવીયા મા જય અંબે,
સદા લેજો ભવાની સંભાળ માજી જય અંબે. ૩

સેવક જાણીને દયા ફીજીએ મા જય અંબે,
આવી ચાચર મુજરો લીજીએ મા જય અંબે. ૪

તહમે કૃપા કરો પરમેશ્વરી મા જય અંબે,
તહમે દુઃખ હરોને દાતાર માજી જય અંબે. ૫

દીન જાણીને દુઃખડાં ટાળજો મા જય અંબે,
સેવક ગણીને સદા પાળજો મા જય અંબે. ૬

नवरात्र निर्जरिष्णी

६
थाण-छंद-स्तुति.

★ મુંબઈમાં ►

રહેવા તથા જમવા માટે

આદર્શ

નોંધાયેલ હિલ્ડીંગ
લોન્

ટે. નં. ૧૭૭-૭૯, હોર્નબી રોડ,

૩૧૬૭૫

કોટ, મુંબઈ નં. ૧

૬ થાળ-છંદ-સ્તુતિ.

૧

(પૂજન વિધિ માનજે મહંભાયા-એ ગદ)

ભાવતાં હ્યોને મૈયારે ભોજન મન ભાવતાં હ્યોને. મૈયા. ટેક
તળી જલ્લળી ઘેખર ઘીનાં, કંચન-પાત્ર ભર્યાં ખરફીનાં,
હારે ઉપર મેવારે (૨) તે સર્વે મીસરીનારે. ભોં ૧
સુરણુ રતાણુ તળીયાં તેવાં, ભોજન ભાવ બન્યાં બહુ એવાં,
હારે મૈયા મનરે (૨) ગમતાં માગી લેવાંરે. ભોં ૨
મધુમેવા પકવાત્ર મીઠાઈ, રસોઈ આણુસખડીની પાઈ,
હારે નહિ નહાવુંરે (૨) પડે હો મહંભાઈરે. ભોં ૩
હીરા મોતી હેમ ઘરેણાં, ત્રેમે પહેરી હ્યો પટ ઝીણાં,
હારે અમૃત ભરીયાંરે (૨) ભવાની! ભણું નેણાંરે. ભોં ૪
ગંગાજલ ભરી છે ઝારી, આચમન લીજે મંગલકારી,
હારે ઉપર મુખવાસરે (૨) પાન સોપારીરે. ભોં ૫
પાવલાં પહેરી પસાર કરીએ, ધનવન્તરનાં ઘરમાં ફરીએ,
હારે દેવી દર્શનરે (૨) સાગર તરીએ રે ભોં ૬

૨

(રાગ-પીલુ. તાલ લાવણી)

અંબા મા! ત્હાડું દર્શન દુર્લભ, દર્શનથી દુઃખ ભાગે છે,
અરજ કરીને માનેશિષ નમાવું, ધનભાગ્ય મ્હાડું આજે છે. ટેક

લક્ષ ચોર્યાસી ફેરા ફરી. મનુષાવતાર ધરાવ્યો છે,
 ગુલામ ત્હમારો આવ્યો મુસાફીર, માયામાં લપટાયો છે.
 કામ, ક્રોધ, મોહ, મત્સર માયા, દુર્મતિ પર ધાયો છે,
 લોભ, લહેર એક નદીયાં વહે છે, ઉસમેં જીવ ડુબાયો છે.
 ત્હમ વિણ પાર ઉતારે કોણ મા ? ભક્તનકે શિર ગાળે છે,
 અરજ૦ ૧

કોઈ એક વખત જીવ જાય ધર્મ પર, માયા પાછી લપટાવે છે,
 આફીન અમારું રહેતું નથી, મહારૂં પાપ મહને ગભરાવે છે.
 હવે ઉપાય શો કરૂં માજી હું ? હમકું કાંઈ બતલાવે છે,
 ચાકર બેઠો ચિન્તા માંહે તો, દીલને બહુ ગભરાવે છે.
 મહારી હકીકત સૌ તું જાણે, ઘટઘટમાં તું બીરાળે છે,
 અરજ૦ ૨

નામ નિરંજન, તું દુઃખભંજન, નિર્ધનને ધન આપે છે,
 વાંઝીયા દોષ વાંઝીયાનો ટાળી, ત્હેને તું ફર્જંદ આપે છે.
 ભકત કરે મા ભક્તિ ત્હમારી, ત્હેને તું દર્શન આપે છે,
 જન્મોજન્મનાં પાપ નિવારણ ! એક પલકમાં કાપે છે.
 બહુચર બાળી ! અંબા દયાળી ! ભક્તનકે શિર છાળે છે,
 અરજ૦ ૩

મહારી હકીકત કહી મહામાયા ! તુમ વિણ કોન મીટાવે છે,
 બ્રહ્મા, વિષ્ણુ, રૂદ્રને કહીએ, તે ત્હારા ગુણ ગાએ છે.
 સર્વ દેવના દેવ ત્હમે છો, તેરા નામકું ધાએ છે,
 મહારાજગીર કહે સત્ય-સદને, અમરપદને પાવે છે.
 અમીચંદ કહે છંદ બનાવી, લાજ મહારી તુજ હાથે છે,
 અરજ૦ ૪

૩

(રાગ-ઉપરનો)

જીઓ માણ હું કહું તે સાંભળો, અંબા બહુચર દીનદયાળ,
સંકટ દુઃખ મહાઈ કરો નિવારણ, કર જોડી કહું તહારો બાળ. ટેક
ભુલ્યો ભટકતો ફીરું, જગતમેં, છોડી હમેરા દેશ વતન,
તુમ બીન મેરા કોઈ નહિ બેઢી, જીવ કાયાકા કરો જતન;
સતસંગત, સદ્બુદ્ધિ આપજો, કર જોડી કહું સત્ય વચન,
કામ ક્રોધ કુબુદ્ધિ ટાળજો, નિર્મળ અંગ મહાઈ કરજો મન.
ઘણું ઘણું શું કહીએ અંબા મા! રાખી ફિકર કરજો રખવાલ
સંકટ ૦ ૧

બીજી અરજ એક મુણો અંબા મા! ઋણાનુબંધે આઠ્યા અહોં
બંદગી કરીને તહાઈ દેણ મીટાવી, ઝટપટસે ફિરજના સહી;
મુદત બાંધીને આયા જગતમેં, ઉસ દિનકી મુજે ખબર નહિ,
કર જોડીને સવાલ કહું હું, મારા મનના મનોરથ પૂરજો સહી,
આમ અચાનક પડશે કાયા, યમ જીવ લેઈ જશે તત્કાળ,
સંકટ ૦ ૨

ઉસ દિન મેરા બુરા હાલ હય, કર જોડી કહું પાય પડી,
ઉસ ખાતર સદ્બુદ્ધિ આપજો, કયા કહું તુમકો ઘડી ઘડી;
ગર્ભવાસમેં રહી કરી જે, વાતો કરી'તી બડી બડી,
ખુલા, બંધ દુનીયામેં આયા, ઝટપટ માયા જલ પડી,
તારણ તુમ હય એકી જગતમેં તેરા નામકી પકડી ઢાલ,
સંકટ ૦ ૩

હવે માણ મહારી ફિકર છે તહમને, કર જોડી કહું છું કંગાલ,
યશ અપયશ માણ છે તહમને, હું અજ્ઞાની તહારો બાળ;

જેવી તરેહની બુદ્ધિ આપશે, તેવી તરેહની હું ચાલીશ ચાલ,
તારા ભક્તની નિંદા કરશે, તે નરકે પડશે ચડાલ.
અમીચંદ કહે છે બનાવી, કરી કરૂણા સદ્બુદ્ધિ આપ,
સંકેટ ૪

★ — ★

૪

(રાગ-ઉપરનો)

સાચું સ્મરણ અંબામાનું, આ સંસાર સઘળો ખોટો,
છે છે છે છે રે ભાઈ નથી નથી રે ભાઈ, જેમ પાણીનો પરપોટો,
(ટેક)

કાચીરે કાચા, ઘર ભાડુતી, પાંચ તત્ત્વનું થયું તૈયાર,
જીવ સુસાડીર આવ્યો રહ્યો, માંહી અવધ બાંધીને ધરી
અવતાર;

કાચા શહેરમાં મન સોદાગર, પ્રવૃત્તિ નિવૃત્તિ બે છે નાર,
પ્રવૃત્તિના પાંચ પુત્ર, કામ ક્રોધ મોહ મદ લોભ નિર્ધાર,
એ પાંચેએ વેપાર કીધો, તે વેપારમાં લાગ્યો તોટો. છે-૧

તુટી પેઢી, લુટી કાચા નગરી, જમડા કેરું લાગ્યું જોર,
નાકી પ્રવૃત્તિ, નાકા પુત્ર પાંચ, કામ ક્રોધાદિ ચોરના ચોર,
કરનારા તો ખસી ગયા પાણી, જીવ બાપડો પડ્યો અઘોર,
ચોર ગણી જમે બાંધ્યો જીવને, માર માર કરી શોરબકોર,
પડે માર ને રૂદન કરે જીવ, નિવૃત્તિના સહામું જોતો. છે-૨

નિવૃત્તિ કહે સુણો રાજાજી, ‘પ્રવૃત્તિ તમારી ખસી ગઈ,’
નિવૃત્તિના ધર્યા પુત્ર પાંચ, દયા ધર્મ જે હૃદય વસી,
જપ તપ કરે ધર્મધ્યાન, તહેને બીજી વાતની ન્યુન કશી ?

આખર વખતે વિમાન આવે, અંબા નામથી ગયા બેસી,
 નિવૃત્તિથી સ્વર્ગ ગયો જીવ, પ્રવૃત્તિથી રોતો'તો. છે-૩
 પ્રવૃત્તિ મહારી દૂર કરીને, નિવૃત્તિનો કરાવળે સંગ,
 યૌવન યુવાની જતી રહેશે જેમ, ઉડી જાય ગુલાબી રંગ,
 મહારાજગીર કહે ભુખણદાસ તહેને, જીતી જગતમાં કરી
 સત્સંગ,
 અમીચંદ કહે છંદ બનાવી, ગીડગીડ તાલ બાળે મૃદંગ,
 જન્મ લઈ જનની નવ જપીઓ, મિથ્યા છે અવતાર ખોટો. છે.

૫

(ગાગ-લાવણી)

મહારી અરજ સુણો અંબામા બહુચરબાળી !
 મહાલક્ષ્મી ! મોરી માત કરો રખવાળી. (ટેક)
 માનું તખ્ત દેખી ફાંકડું ને અપરંપાર,
 માએ નખશિખ સજ્યા શણગાર ગલે બીચ હાર;
 હાથે કડાં, સાંકળાં, રત્ન, મણિ ઝળકાર,
 માએ જડી દાંત પર રેખ કરે ચમકાર,
 ઘુમ ઇનન ઇનન બાળે પાડમે પાયલ ધમકાર,
 શિર સુકુટ છત્ર ઔર નેનમે કાજલ સાર,
 દામણી, દુલી, અકોટી, નાકમે વાલી. મહા ૦ ૧
 હું ભુલ્યો ભટકતો આવ્યો તહમારે દ્વારે,
 માને દંડવત્ પ્રણામ કરૂં નમસ્કાર;
 તું આદ્યશક્તિ, મહામાયાનો અવતાર,
 કીધાં સ્વર્ગ મૃત્યુ પાતાળ કે નવલખ તાર,

તું નિર્ધનીયા, નોંધારાની આધાર,
 તેં જળ, સ્થળ, મેરૂ પ્રકટ કીયો સંસાર,
 વનવનમેં વનસ્પતિ ખીલી રહી હરિયાળી. મહાં ૨
 જીવ તંતુ, પશુ પક્ષીની કરે ખરદાસ,
 તું ઘટ ઘટ વ્યાપક આપ રૂપ પ્રકાશ;
 હું અજ્ઞાની, અપરાધી તહમારો દાસ,
 જીઓ મહેર દ્રષ્ટિ મહાં પાપ પ્રલયકાર થાશે,
 તહાં નામ ગરીબનિવાજ પૂરો મહારી આશ,
 કરગરી માગું કંગાલ, તહમારી પાસ,
 મહારા મનના મનોરથ પૂરોને ગવહરવાળી. મહાં ૩
 આજ આનંદ થયો, તેરે દર્શનસે સુખ પાયા,
 થયું પાપ નિવારણ, નિર્મલ હો ગઈ કાયા;
 કહે મહારાજગીર છોડી મોહ, મત્સર ને માયા,
 કામ ક્રોધ તજી તવ નામસે નેહ લગાયા,
 સંવત્ ઓગણીસ છવીસમેં છંદ બનાયા,
 ભાદરવા શુદ્ધિ આનંદચૌદશે ગાયા.
 કહે અમીચંદ મા ! પાર ઉતારો હાથ ઝાલી. મહાં ૪

• — — •

૬

(રાગ-મહાડ તાલ લાવણી)

અરે તું કેમ જાય ભુલભુલ, મારને માજી નામકી હુલ (ટેક)
 ત્રેતાયુગમાં સીતા માતા, લંકા હતી અણુમૂલ,
 રાવણ મારી લંકા બાળી, ત્યાં તો ઉડતી ધૂલ-અરે-૧
 દ્વાપરમેં દુર્યોધન રાજ, ઘણો ફેરે કુલકુલ,
 તે પણ રણમાં ગયો રોળાઈ, જીત્યા લીમ, નિકુલ-અરે-૨

આ પૃથ્વી પર કુંક થયા ને, કુંક થશે અણુમૂલ,
સદા ફરે અપ્પર માતાનું, શોભે હાથ ત્રિશૂલ-અરે-૩
ભવજળ પાર ઉતારો માણ! અરજ કરોને કબુલ,
અમીચંદ કહે જીઓ મહેર દ્રષ્ટિથી, જાય ભાગ્ય ખુલખુલ-અ.૪

• — — •

૭

(મદુગારો, ધુતારો કષ્ટકર ગાયોરે-એ રાદ)

અંબે મારે! હું તહારે પારે શિષ નામુંરે,
સદા શરણુ મુખસાગર-અંબેમારે. (ટેક)
જગત્ જનેતા જેતા તહેં નર નિરખ્યા,
તહેના સરખા થયા ન કોઈ અનુભવીરે. સદા૦ ૧
ભવ ભય ભંજન! મુનિ જન રંજન!
તહારા અંજન પુરૂષ કોઈને વશ નથીરે. સદા૦ ૨
કાલી, કપાલી બાલી બહુચર તુલજ,
તહારી રજની મજ તો બીજ કોને કહું રે? સદા૦ ૩
કહે ધનવન્તર, મા તહમે મંત્ર,
મહારા અભયન્તરમાં ચંત્ર એતો આઈપદરે. સદા૦ ૪

• — — •

૮

(રામ-ભૈરવી ત્રીતાલ)

જેવો તેવો પણ તહારો શ્રીઅંબે! ગાંડો ઘેલો પણ
તહારો. (ટેક)
કામી, ક્રોધી, માયાલોલી, જગમાં હું છું ધુતારો,
એક નામનો આશરો તહમારો(ર) તહેણે કહેવાયો સારો. શ્રી.૧

||ત કરીએ સર્વે મિથ્યા, અવગુણ મન નવ આણો,
 પેલો ભવ કોણે દીઠો છે મા (૨) આ ભવ પાર ઉતારો. શ્રી-૨
 પરદ્રોહી ને પરહત્યારો, પરધનને હરનારો,
 પરનારીશું રંગે રમતો (૨) અવળાં આચરણુ આચરતો. શ્રી-૩
 ખડસઠ તીર્થ માને ચરણે, પ્રત્યક્ષ માનો પારો,
 મોંધારાને મા આધાર આપે (૨) આઘ્યાં વિદ્યોને વિદારો. શ્રી-૪
 અવગુણમાં હું સર્વ ભૂદયો, જીવ પડયો છે ન્યારો,
 મદ્ર વક્ષલ તણી વિનતિ મા (૨) આવાગમને ટાળો. શ્રી-૫

★ — ★

૯

(રાગ-માદ. તાલ દીપચંદી)

પ્રેમલ જ્યોતિ તહારો દાખવી, મુજ જીવન-પંથ ઉજાળ. ટેક
 દૂર પડયો નિજ ધામથી હું, ને ઘેરે ઘન અંધાર,
 માર્ગ સૂઝે નવ ઘોર રજનીમાં, નિજ શિશુને સંભાળ-

મહારો જીવન-પંથ ઉજાળ પ્રેમલ ૦ ૧

ડગમગતો પગ રાખ તું સ્થિર મુજ, દૂર નજર છો ન જાય,
 દૂર માર્ગ જોવા લોભ લગીર ન, એક ડગલું ખસ થાય-

મહારો એક ડગલું ખસ થાય-પ્રેમલ ૦ ૨

મલકભર્યાં ચિન્હોથી લોભાયો ને, ભય છતાં ધર્યો ગર્વ,
 વીત્યાં વર્ષ ને લોક-સ્મરણથી, સખલન થયાં છે સર્વ-

મહારો આજ થકી નવું પર્વ-પ્રેમલ ૦ ૩

તહારા પ્રભાવે નિભાવ્યો મહને માજી ! આજ લગી પ્રેમભેર,
 નિશ્ચય મહને તું સ્થિર પગલેથી, ચલવી પહોંચાડશે ઘેર-

દાખવી પ્રેમજા જ્યોતિની સેર-પ્રેમલ ૦

રજની જશે ને પ્રભાત ઉજળશે ને, સ્મિત કરશે પ્રેમાળ,
દિવ્ય ગણોનાં વહન મનોહર, મહારે હૃદય વસ્યાં ચિરકાળ-
જે મેં ખોયાં હતાં ક્ષણવાર-પ્રેમલૌપ

• — — •

૧૦

(રાગ-ધનાશ્રી દાદરો)

ત્રિપુરા ! તોરે શરણુ આવ્યો મને તારો,
માળ ખાંઠા ગ્રહીને ઉગારો. ત્રિપુરા૦ (ટેક)
નિશદિશ દેયાન અંતરઘટ તહાડં મા, પ્રેમે પ્રણામ અમારો,
ગુરૂ હૃદયાનંદ નાથને ચરણે, આ શિષ સદા અર્પનારો. ત્રિ-૧
રક્તાંબર માળ ધરીયાં આભૂષણ, ચન્દ્ર કળા નિજ હાર્યો,
ત્રિનેત્રે ત્રિભુવન વશ કીધું, અભયદાન દર્શ કરારો. ત્રિ-૨
મહંમાયા ! જગદંબ ! જનેતા મા ! ખાળક હું છું તહમારો,
પરભવ કેરાં પાપ નિવારી મા, આ ભવ મહારો સુધારો. ત્રિ-૩
ઘડી ઘડી પળ પળ પાપી પિંડ આ છે, કેંક કુકર્મ કરનારો,
સાચો ભરોસો સેવક મન આણે મા, એક આધાર તહમારો. ત્રિ.
ભીંત ઉપર પગલાં ભરી ચાલું મા, ત્યાં કર આલોને મહારો,
ભટ્ટ ધીરજરામ ભાવની ભક્તિ મા, અંતરમાંડી સ્વીકારો. ત્રિ.

• — — •

૧૧

(શામળીયાળ કરજો મ્હારી સ્થાયરે-એ રાહ)

અંખા ભવાની ! દર્શન તહારાં ચહાયરે,
તહેને સુખ સંપત્ત માતાળ ! આપજેરે. (ટેક)

લુછો માણ ! નયણું કેરાં નીરરે,
દીન સેવકને ચરણે સદા રાખજોરે. અંખાં ૧

ઉમંગ છે આજે ભારી, ગાય ગુણ નર ને નારી,
માણ છો ગવ્હરવાળી, સુખ બધું દો રસાળી !
ચાલતાં આરામુર આવ્યાં તે નિભાવજોરે. અંખાં ૨
(સોરઠો)

આનંદ ઉર અપાર, તહારા માનસરોવરે,
કાઢ્યાં જળથી બહાર, સગાળશાનાં વહાણુ તો.
કબૂટ કાપોને, માણ ! સુખ આપોને,
ગવ્હરવાળી, તું દયાળી. પાવાગદમાં મહાકાળી,
ચુંવાળમાં બહુચર બાળી, દક્ષિણે તુળબ ભવાની,
કહે સેવક તમ ભક્ત તણા ભય ટાળજોરે. અંખાં ૩

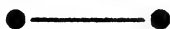
• — — •

૧૨

(દીધાં ઝોડી પિતા માતા—એ રાહ)

જગત્ માણ ! તું લે ધારી (૨) સતી અંખા સુખાકારી,
ત્રિવિધના તાપ મા ટાળી, કૃપા દ્રષ્ટિ સદા ન્યાળી. ટેક
જન્મનું સાર્થક થાએ, (૨) કરેલાં પાપ સહુ ભાએ,
ભજો અંખામા ઉર ધારી, સતી અંખા સુખાકારી. ૧
દયાની દ્રષ્ટિ મા કરજો, (૨) સંકટમાં આવી દુઃખ હરજો,
અરજ દ્યો ઉરમાં ધારી, સતી અંખા સુખાકારી. ૨

શરણુ હું આવીયો તહારી, (૨) સહાય કર આરામુરવાળી,
મહોટી તુજ એથ અલખેલી, સતી અંબા મુખાકારી. ૩

૧૩

મહાઈં માણ ! કરોને મહાઈં કાજરે,
વહારે અહડને વહેલાં અતિ.

તહારે હાથે ભવાની ! મહારી લાજરે,
વિનવું વારે વારે અતિ. (ટેક)

કોઈને ગામ ગરાસીયા, કોઈને અનેક આધાર;
મહારે આશરો તાહરો, તહમે અહડને મા વહારરે. વિં ૧

શરણુ તહમારે આવીયો, સદા કરો સંભાળ;
બાનાની પત રાખજો, ગૌ પ્રતિપાળરે. વિં ૨

કાલાં ઘેલાં બાલુડાં, લીએ તહમાઈં નામ;
મન ઇચ્છા પૂર્ણ કરો, કાપી કબૂત તમામરે. વિં ૩

અગસ્તપુરીની મંડળી, ગાય તહમારા ગુણુ;
સદા સંભાળો માવડી ! નહિ તો સંભાળ લેશે કોણુ રે ? વિં ૪

ઘણા ઉમંગથી માવડી ! મનમાં ઘણો વિશ્વાસ;
બાળક તુજ અરણુ કરે, તહેને ગણુને તહમે દાસરે. વિં ૫

૧૪

(રાગ-કાશી)

એ દુઃખ મેરો હરોરે, અલબેલી અંખા ! એ દુઃખ મેરો
હરો (ટેક)

ધૂપ, દીપ, નૈવેદ્ય, આર્તિ, ચંદન પુષ્પ ધરોરે-અલ૦ ૧
કામ, ક્રોધ મદ લોભહી નિન્દા, મમતાકુ દૂર કરોરે-અલ૦ ૨
ખડ્ગ ને ત્રિશૂલ કરમાં લેઈને. દુષ્ટોને દૂર કરોરે-અલ૦ ૩
વક્ત્રલ ઘોળો વિનતિ કરો મા, સેવક સહાય કરોરે-અલ૦ ૪

૧૫

(રાગ-સોહણી)

(મુખકાની માયા લાગીરે, મોહન ત્વારા-એ રાહ)

જનનીને જોવા જઈએ, હો બેની ચાલો. (ટેક)

જનનીને જોવા જઈએ, કર જોડી ઉભા રહીએ,
મુખ દુઃખ સહુ કહીએ. હો બેની૦ ૧

માનસરોવરે નાહીએ, દાન દ્વિજને તો દઈએ,
લહાવો તો લાખેણો લઈએ. હો બેની૦ ૨

દલમુખ દીન થઈએ, શ્રીજના ગુણ ગાઈએ,
ચવિચલ પદ પાઈએ. હો બેની૦ ૩

૧૬

(રાગ-રાઘ ઢિપરનો)

તુંહી માયા, તુંહી રાયારે, અલખેલી અંખા ! (ટેક)
તુંહી માયા, તુંહી રાયા, તુંહી વિશ્વ વિધિરાયા,
રિદ્ધિ, સિદ્ધિ, નિધિ દાયારે. અલ૦ ૧

શાણી ! ત્હને જાણી નાણી, કરૂણાની તુંહી ખાણી,
વાણી પ્રાણીમાં સમાણીરે. અલ૦ ૨

ત્રિપુરા ! ત્રિશૂલધારી, સિંહ તણી કીધી સ્વારી,
વારી જાડં બલીહારીરે. અલ૦ ૩

આરામુર તણી રાણી, કરૂણા કરો કલ્યાણી,
અંદ કહે જોડી પાણીરે. અલ૦ ૪

— :૪: —

૧૭

(મા પાવાગદથી ઉતર્યાં-એ રાઘ)

મા અંખા તે રમવા નીસર્યાં, દેવી અન્નપૂર્ણા !
મા શો લીધો શણગારરે, દેવી૦

મા પાવાની પટરાણી, દેવી૦
મા હાંતે લેવરાવ્યું દાણુરે, દેવી૦

મા લીલાવટ ટીલડી શોભતી, દેવી૦
મા દામણી રત્ન જડાવરે, દેવી૦

મા કાને તે કર્ણકુલ શોભતાં, દેવી૦
 મા આદ્યોને ઝળકારે, દેવી૦
 મા કોટે તે પાટીયાં હેમનાં, દેવી૦
 મા કંઠીઓમાં જડાવે, દેવી૦
 મા બાંહે બાબુબંધ બેરખા, દેવી૦
 માને દશે આંગળીએ વેઢે, દેવી૦
 મા લીલા તે ગજનું કાપડું, દેવી૦
 મા છાયલ રાતી કોરે, દેવી૦
 મા કુલ ફાંગરનો ઘાઘરો, દેવી૦
 મા ઓઢણું કમુંબલ ઘાટરે, દેવી૦
 મા પગે તે કડલાં શોભતાં, દેવી૦
 મા કાંબીઓ રત્ન જડાવે, દેવી૦
 મા જોરે ગાએ ને જો સાંભળે, દેવી૦
 તહેની અંબામા પૂરે આશરે, દેવી૦
 ભટ વજ્રભ મા તાહરો, દેવી૦
 મા જન્મ જન્મનો દાસરે, દેવી૦

નવરાત્ર નિર્ઝરિણી

૭

ગરબા સંગ્રહ

★ શ્રેષ્ઠ ભોજન

પ્રખંધ માટે

કોટ વિભાગમાં

....સુપ્રસિદ્ધ....

ઠે. બજારગેટ સ્ટ્રીટ,
કોટ - મુંબઈ ૧.

૭

ગરબા સંગ્રહ.

૧ સોલંકીનો ગરબો.

(૧)

સમયે શંભુજીના સુતને આશાધું,
 ગ્રન્થ જ્ઞાન-બુદ્ધિ વડે સાધુરે, મહારી બહુચરાજી મા. (ટેક)
 સરસ્વતી હાથ ઝાલોને મહારો,
 હું તો વર્ણુન કરૂં બહુચરા તહમારોરે. મહારી૦ ૨
 બ્રાહ્મણ ભાવ ભર્યો બ્રાન્ત ખાંત ખોલી,
 ન આવે નગર સંખલપુર તોલેરે. મહારી૦ ૩
 કોમળ કંઠલામાં કાંખીઓ ખીરાજે,
 પગ પડછંદે ગગન ચૌદ ગાજેરે. મહારી૦ ૪
 દશે આંગળીઓ વીંટીઓ ને વાળા.
 નખ વીસ ચળકે નવ લક્ષ તારારે. મહારી૦ ૫
 ભાલ બ્રહ્મકુટિમાં રવિ તારા ચળકે,
 છુટે અંખોડે શિરોમણિ નાગ લળકેરે. મહારી૦ ૬
 લાયક વાળી વાળીના રંગ જુવા,
 ઘોર ઘુઘરા ને વાગે વીધુવારે. મહારી૦ ૭
 નગર સંખલપુર વૈકુંઠમણિ છે,
 તહેને માથે માત બહુચરા ધણી છેરે. મહારી૦ ૮
 મેરૂ મૂકી ધોળાગઢ આવ્યાં,
 રાજ સંખલપુર સોહાવ્યાંરે. મહારી૦ ૯
 છળવા શોણિત પુરનો ભૂપ,
 વિશ્વનાથે ધર્યું વામન સ્વરૂપરે. મહારી૦ ૧૦

- વામન રૂપે બળીનું રાજ લીધું,
કદમ ત્રણ વચ્ચે માએ માપ કીધુંરે. મહારી૦ ૧૧
- ત્રિભુ કદમ પાતાળ મધ્ય માખું,
માનસરોવર માળને કાજ સ્થાપ્યુંરે. મહારી૦ ૧૨
- કુટ્યું પાતાળ તે પગનું જોર જાણી,
તેમાં પ્રકટ્યું સજીવન પાણીરે. મહારી૦ ૧૩
- જળ પ્રકટ્યું જોઈ પ્રસન્ન થયું વન,
તેમાં આપે માળ પુરૂષાતનરે. મહારી૦ ૧૪
- ધોળાગઢનું તે રાજ મૂકી દીધું,
આસન આવીને તે ઠામ કીધુંરે. મહારી૦ ૧૫
- મુખ પામ્યાં આસન કરી સ્થિર,
સરોવરમાં તે પુણ્ય-શરીરરે. મહારી૦ ૧૬
- રોમ ખીલ્યાં ભરાઈ રસ થુલે,
આસન વાળી બેઠાં વરખડીને મૂળેરે. મહારી૦ ૧૭
- અભય આસન કરીને માત રહ્યાં,
પરચો આપીને પ્રત્યક્ષ થયાંરે. મહારી૦ ૧૮
- આપો મતિ માને ચરણે શિષ નામું,
કરી કરૂણા જોયું કાલરી સહામુંરે. મહારી૦ ૧૯
- વળે સોલંકી તે રાજમણિ છે,
ચોક ચારસેં ચુંવાળનો ધણી છેરે. મહારી૦ ૨૦
- વળે સોલંકી પવિત્ર જેનું નામ,
ઘેર એકસો ને આઠ દૂઝે ગામરે. મહારી૦ ૨૧
- વળે સોલંકી વૃદ્ધ થયા રાય,
પેટ પુત્ર નથી મહોટો અન્યાયરે. મહારી૦ ૨૨

- વળ સોલંકીની રાણીઓ સોહાવે,
તહેનું પીયર વસઈ મધ્યે કહાવેરે. મહારી૦ ૨૩
- ૩૫ રંગ અને પ્રેમરસ ખીલી,
કુળ ઉંચું અને જાત વાઘેલીરે. મહારી૦ ૨૪
- તહેને ગર્ભ રહ્યો નાભિને પ્રકાશ,
તહેની પ્રજાને પુત્રની થઈ આશરે. મહારી૦ ૨૫
- નવ માસ થયા ગર્ભવાસમાંડી,
પુત્રી જન્મી ને નિરાશા થઈ ત્યાંડીરે. મહારી૦ ૨૬
- આશા પુત્રની હતી તે ઉડી ગઈ,
મધ્ય રાત્રે એક દીકરી થઈરે. મહારી૦ ૨૭
- જન્મ થયો મધ્ય રાત્રીને ટાણે,
વાત રાણી ને વડારણુ જાણેરે. મહારી૦ ૨૮
- ‘રાજ વૃદ્ધ અને રાણીની યુવાની,
‘વાત રાખો નગરમાં છાનીરે. મહારી૦ ૨૯
- ‘વાત હોઠની બહાર ફડફડશે,
‘રાજ ફટકાંને ઘેર જશેરે.’ મહારી૦ ૩૦
- વેણુ પ્રભાતે વડારણુ કહ્યું,
‘ઠહે ચો સાકર રાયને કુંવર થયોરે. મહારી૦ ૩૧
- વાત વડારણુની નગરમાં જાણી;
આખા દેશમાં તે સાકર ઠહેંચાણીરે. મહારી૦ ૩૨
- લોક કહે છે રાજનું રહ્યું પણુ,
કયું સગપણુ જઈ પાટણુરે. મહારી૦ ૩૩
- વેવિશાળમાં વાધ્યો છે રંગભેર,
કન્યા સત્તર, કુંવર વર્ષ તેરરે. મહારી૦ ૩૪

કોમળ લહેરપાટ અંગમાં સોહાવે,
 ત્હને મદંગી વસ્ત્ર પહેરાવેરે. મહારી૦ ૩૫
 એ છે કન્યા અને કુંવર કહ્યો છે,
 ઉર ઉપર તો અંબુજ રહ્યો છેરે. મહારી૦ ૩૬
 કન્યા તેડી પાટણ થકી ઘેર,
 મધ્ય રાત્રીએ ઉપની શી પેરરે ? મહારી૦ ૩૭
 જમસ્તાદીલ સ્થિર સંયોગ,
 માગ્યો ભામિનીએ ભરથાર સાથ ભોગરે. મહારી૦ ૩૮
 કન્યા થાળ ભરી તત્પર થયાં,
 મહીપતિ તણી મેડીએ ગયારે. મહારી૦ ૩૯
 આનાકાની થઈ બ્રાન્ત થઈ ભારી,
 વાત ચાવડીએ લીધી વિચારીરે. મહારી૦ ૪૦
 જાણ્યું બીરાજ્યો છે ભલેરો ભૂપાળ,
 ‘વાંકે કોનો કહાડું કુટ્યું આ કપાળરે.’ મહારી૦ ૪૧
 અણુવર હતા સોલંકી જેવા ભૂપ,
 જ્યારે જોયું ત્યારે નારીનું સ્વરૂપરે. મહારી૦ ૪૨
 મહા દુઃખથી ચિન્તાતુર થઈ,
 આણું આવ્યું અને પીયર પાછી ગઈરે. મહારી૦ ૪૩
 માએ માનિનીનું મુખ જોયું ન્યાળી,
 સારા ભવ વચ્ચે દેહ જાણે બાળીરે. મહારી૦ ૪૪
 માતા જુએ છે માનિની કેઈ મુખ,
 ‘સ્હામા સાસરામાં કોનું છે દુઃખરે.’ મહારી૦ ૪૫
 ‘દુઃખ, નથી મુખ મરજે મા ને બાપ,
 ‘જન્મ થતાં શે ન કરડ્યો કાળો સાપરે ? મહારી૦ ૪૬

‘ઘણા સુખમાં લખાયું મહાદુઃખ,
 ‘ગળથુથીમાં શે ન પાયું વિપરે?’ મહારી૦ ૪૭
 વાત કાઠી પરણ્યાની રીત ભારી,
 નર જોયા વિના પરણાવી નારીરે. મહારી૦ ૪૮
 વળી પાટણમાં વાત બધે થાય,
 ‘કર્યો મહીપતિ મહોટો અન્યાયરે. મહારી૦ ૪૯
 ‘કેવી અધર્મની વાત મચાવી!
 ‘એણે પુત્રી સાથે પુત્રી પરણાવીરે.’ મહારી૦ ૫૦
 વેણ પ્રજનાં કઠણ ઘણાં લાગે,
 ‘તેડું જમાઈતો બ્રાન્ત મહારી ભાગેરે.’ મહારી૦ ૫૧
 વેણ પ્રજનાં પોતે રહ્યો સાહી,
 ‘તેડું રમવાને સાસરે જમાઈરે.’ મહારી૦ ૫૨
 વાત મહીપતિએ કરી ભારી,
 લખ્યો કાગળ ને સાંઢ હલકારીરે. મહારી૦ ૫૩
 ‘ભાતભાતના સજ્જન સહુ આવો,
 ‘સોલંકીની સાથે રમવાને આવોરે.’ મહારી૦ ૫૪
 મુણી વાત સહુ હરખે ભરાયા,
 ચહડી સોલંકી તે ચારસે ગયારે. મહારી૦ ૫૫
 બન્યા ઘરેણાં પહેરીને નરેશ,
 કોઈને વર્ષ થયાં સોળ અને વીસરે. મહારી૦ ૫૬
 પહેરી બખતર પાધર-ભૂમિખેલા,
 સજ્યાં આભૂષણ બન્યા ગોરખચેલારે. મહારી૦ ૫૭
 હેયે હર્ષ ઘણેરો ભરાય,
 પછી ભોજનની વેળા થાયરે. મહારી૦ ૫૮

વઘા સસરો સોલંકી સાથે વાણી,
 'થાઓ તત્પર ગંગાજળ પાણીરે. મહારી૦ ૫૯
 સાથે સર્વેને જમવાનું મન થાય,
 તેજપાલ ઘણું મન અકળાયરે. મહારી૦ ૬૦
 મૂકયું પાણી, કયો નહાવાનો વિચાર,
 પાસે ચાવડા ઉભા છે દશ ખારરે. મહારી૦ ૬૧
 ખોદ્યો સસરો વચન ગર્વભર્યો,
 'જમાઈ થાક્યા હશે ચોળી નહવરાવોરે.' મહારી૦ ૬૨
 ઉર ઉપન્યો અંબુજ પૂર લાજે,
 'વસ્ત્ર ઉતારું તો ભરમ મહારો ભાગેરે.' મહારી૦ ૬૩
 પહોંચો પકડી સસરાએ હાથ સાથો
 'મરણુ ભલું આતો મનખોળાય મહારોરે.' મહારી૦ ૬૪
 એને નાઠાનો જડે નહિ ઠામ,
 ખાઈએ ઘાલી છે નાસવાની હામરે. મહારી૦ ૬૫
 નાખ્યો હાથ ને કટારી આવી કુમ(ક),
 તેવે પડી પાટણુ વચ્ચે બુમરે. મહારી૦ ૬૬
 દીલ ધારતા તે વાત હવે આવી,
 લાલ ચાકરની પાસ મગાવીરે. મહારી૦ ૬૭
 હયામય લોક મધ્યે મચાવી,
 મોગલ મન્યા ત્યાં વીસ ખાવીસરે. મહારી૦ ૬૮
 ક્ષત્રિય બુમ મુણી ઉપન્યું શૂર આપ,
 કોટિ ગૌહત્યાનું બેસે શિર પાપરે. મહારી૦ ૬૯
 પહોંચ્યો પેગડામાં પગનું જોર જાણી,
 માર્યો આંચકો ને મુગલ નાખ્યા તાણીરે. મહારી૦ ૭૦

- કર્મહીણે કર્યો ત્યાં મહોટો ફેંદ,
કર્યા ખારે દરવાજા બંધરે. મહારી૦ ૭૧
- સૈન્ય ચાવડો લઈ ચાલ્યો ઘણું જોર,
'આગળ જાય સોલંકી તહારો ચોરરે.' મહારી૦ ૭૨
- ઘોડા જોર કરી ચાવડે હલકાર્યા,
ચોક ચારસેં સોલંકી ત્યાં માર્યારે. મહારી૦ ૭૩
- તેજપાળને લીધો ત્યાં ઘેરી,
થયો હોકારો ને ઘોડી પાછી ફેરીરે. મહારી૦ ૭૪
- ચહડયું તેજપાળને ઘણું શૂર,
શૂરા સાતસેં કર્યા ચકચૂરરે. મહારી૦ ૭૫
- રોમ ખીલ્યાં ને આંખે આવ્યાં જળ,
શૂરા સાતસેં માર્યા ખરછીને ફળરે. મહારી૦ ૭૬
- કર્યો ઘેરો ને રોષ થઈ બુદ્ધિ,
મારી એડી દરવાજા લાલ કુદીરે. મહારી૦ ૭૭
- વિકટ સમો થયો ત્યાં ઘણું વિમાસે,
ચાલી કુતરી તે ઘોડીની વાંસેરે. મહારી૦ ૭૮
- ચાલી ઘોડી દક્ષિણ બુણ ન્યાળી,
લાલ રહેતી નથી હાથમાં આલીરે. મહારી૦ ૭૯
- ચૈત્ર માસનો તડકો છે આજો,
મધ્ય આડી વચ્ચે કાલરી નાઠોરે. મહારી૦ ૮૦
- કર્યો પશ્ચિમ ઉપર પ્રવેશ,
છુટે અંખોડે ધૂળ ભરાય કેશરે. મહારી૦ ૮૧
- જીવ સ્થિર નથી, શોર શો મચાવે,
પરિબ્રહ્મ પછી શાન્તિ પમાવેરે. મહારી૦ ૮૨

આવ્યો ઓર દઈ બોડવન પાસે,
 સમીસાંજ થઈ ત્યાં નિવાસરે. મહારી૦ ૮૩
 ચૈત્ર માસનો જળરો છે દિન,
 લાગ્યો તાપ ને અકળાયું તનરે. મહારી૦ ૮૪
 કયું આસન આવીને લોભ ખડી,
 જઈ કુતરી ત્યાં ખાખડામાં પડીરે. મહારી૦ ૮૫
 ઘડી વાર થઈ, જલ પીવા લાગી,
 કીધો કુતરો ને બ્રાન્ત સહુ ભાગીરે. મહારી૦ ૮૬
 ચહડી વરખડે દીકું ન કોઈ જાત,
 ત્યારે ઉતાર્યું જઈ લાલ કેરું સાજરે. મહારી૦ ૮૭
 ઘોર વનમાં લોકોની થાય ચોરી,
 લાલ ખાખડા ઉપર બાધએ દોરીરે. મહારી૦ ૮૮
 લાલ નહવરાવીને બાંધ્યો અછોડો,
 મટી ઘોડી અને નિપન્યો ઘોડોરે. મહારી૦ ૮૯
 વિશ્વાસ આવ્યો બાધને ઘણો મન,
 'જલ વચ્ચે ઝંપલાવું મહાઈ' તનરે. મહારી ૯૦
 ચહડી વરખડીએ શોક સમાવા,
 કોઈ દીકું નહિ પછી ગયાં નહાવારે. મહારી૦ ૯૧
 આભૂષણ ઉતાર્યાં કોઈ ન દેખે જન,
 ઉતાર્યાં જળમાં ને પ્રસવ્યું તનરે. મહારી૦ ૯૨
 ઉર અંબુજ ગયા છે સમાઈ,
 મટી મેરી ને મુખે મુછ આવીરે. મહારી૦ ૯૩
 રેણુ મટી ગઈ રવિ ઉગ્યો જલદ,
 હતી મેરી ને માજીએ કીધો મદરે. મહારી૦ ૯૪

કયું ત્રિશૂલ તે વરખડી મૂળે,
એ એ ધાણીએ ભૂમિ મને જડેરે. મહારી૦ ૯૫

માણ મળ્યાં રૂપ મેરીનું સમાવ્યું,
મુઝયું શહેર કાલરી ગામ આવ્યુંરે. મહારી૦ ૯૬

આવી સેવકને લીધા કર સાહી,
વળ સોલકીને ઘેર વધાઈરે. મહારી૦ ૯૭

વાળ્યું વેર આવ્યું ચારસેનું ટાણું,
પહેલાં પાટણમાં મોકલાવ્યું આણુંરે. મહારી૦ ૯૮

આપ્યું સુખ તેથી પડ્યું એને ચેન,
એવે આવ્યું બોડી મુગલ કેડું સૈન્યરે. મહારી૦ ૯૯

કરી કોપ એક અસુર આવ્યો જગી,
મતિહીને દેવમૂર્તિ લાગીરે. મહારી૦ ૧૦૦

ત્રણ લોકમાં પડાવે છે ત્રાસ,
ધર્મ હિન્દુનો કરે છે નાશરે. મહારી૦ ૧૦૧

માથે મારણ મળે નહિ કોય,
આવ્યા શહેર સિદ્ધપુરની માંયરે. મહારી૦ ૧૦૨

રોક્યા બ્રાહ્મણને 'દેવ કોઈ બતાવો,'
'નહિ તો ધર્મ અમારામાં આવોરે.' મહારી૦ ૧૦૩

'હિન્દુ મટીને મુસલમાન થાઓ,'
'પઢો કલમો અને સુખે મુક્તિ ગાઓરે.' મહારી૦ ૧૦૪

તહેણે બ્રાહ્મણ સર્વેને સંતાપ્યા,
લાજ જતાં નીલકંઠ બતાવ્યારે. મહારી૦ ૧૦૫

અળ ત્રણ મારી મૂકીને જાય,
સાચ વિના સજવન કયાંથી થાયરે? મહારી૦ ૧૦૬

મુવાં મુડદાં નથી જીવ્યાં કયાંય,
 ઘેરો ઘાલ્યો તેણે સિદ્ધપુરમાંયરે. મહારી૦ ૧૦૭
 દેવ ખોટા જાણી ઘણું અકળાયા,
 આઘાણે સમયાં બહુચર મહંભાચારે. મહારી૦ ૧૦૮
 ‘કુળવન્તર તહમે જાણ કેમ થાયો,
 ‘વસું’ પશ્ચિમમાં મહને બતાવોરે.’ મહારી૦ ૧૦૯
 ત્યારે આઘાણને સાચ ઘણું આવ્યું,
 સ્વપ્ન આવ્યું તેથી બોલતાં ફાવ્યુંરે. મહારી૦ ૧૧૦
 મુસલમાનને આઘાણ કહે છે,
 ‘ચાલો પશ્ચિમમાં બહુચરી વસે છેરે. મહારી૦ ૧૧૧
 જાસે’ બહોંતેર આઘાણ ત્યાં ઝાલ્યા,
 અમુર આથમણા લેઈને ચાલ્યારે. મહારી૦ ૧૧૨
 વિકટ ઝાડીને દેવ સહુ જીએ,
 આસન આવી કીધું વરખડીને મૂળેરે. મહારી૦ ૧૧૩
 માના તેજમાં નથી કાંઈ મણા,
 માને પારે આવે છે લોક ઘણારે. મહારી૦ ૧૧૪
 માને પારે તે મરઘા રમે છે,
 જોઈ મોગલોના જીવ ત્યાં ભમે છેરે. મહારી૦ ૧૧૫
 ઝાલ્યા મરઘા તે નર ને કાંઈ માદા,
 મારી અમુરે ત્યાં ભક્ષ કરી ખાધારે. મહારી૦ ૧૧૬
 પહોર રાત્રે મુઆ મર્ગ બોલ્યા,
 ત્યારે મોગલ ઘણા અકળાચારે. મહારી૦ ૧૧૭
 માએ અમુર ઘણા અકળાવી,
 ફાડી પેટ મરઘા નીકળ્યા સહીરે. મહારી૦ ૧૧૮

માના મરઘા નીકળ્યા છે સર્વ,
ત્યારે ઉતર્યો અમુરનો ગર્વરે. મહારી૦ ૧૧૯

બોડી મુગલને સત્ય ઘણું આવ્યું,
માને ચરણે જઈ શિવ નમાવ્યુંરે. મહારી૦ ૧૨૦

‘ઘણા જોયા મેં દેવ બધા ન્યાળી,
‘નવ ખંડમાં તું બહુચર બાળીરે.’ મહારી૦ ૧૨૧

ત્યારે માળએ કોપ ઘણો કીધો,
‘તહારા લશ્કરમાં મરણ લય પેઠોરે.’ મહારી૦ ૧૨૨

‘માળ! માફ કરો જય મહારૂં નામ,
‘તહારા સોલંકીને હું છું ગુલામરે.’ મહારી૦ ૧૨૩

ત્યારે કંઠણા કરી માએ જોયું ન્યાળી,
‘મહારા સોલંકીને મળ કાલરીરે.’ મહારી૦ ૧૨૪

વંશ રાખવાને કાલરી ગયો છે,
ત્યાંથી દેશી મુસલમાન થયો છેરે. મહારી૦ ૧૨૫

ચાદ રહ્યું છે બહુચરા એ કામ,
ત્યારથી ધર્યું ખંભારીયા નામરે. મહારી૦ ૧૨૬

તે તો બોલે ને બોલે બંધાણો,
અન્તે ચાકર એ સોલંકી તણોરે. મહારી૦ ૧૨૭

પુરૂષ કર્યો નારીનો પસાર,
સાલ સત્યાશીયાને વિસ્તારરે. મહારી૦ ૧૨૮

* * (૨) * *

પહેલે લખ્યું એ સર્વ પ્રમાણ,
અઈ વંધાઈ પાટણ થઈ જાણુરે. મહારી૦ ૧૨૯

ચિત્ત ચાવડાને ખચિત નવ આવે,
 ‘પુરૂષ નારીનો કોણ નિપજવેરે?’ મહારી૦ ૧૩૦
 બોલે વાણી મધુરી રસમીઠી,
 લેઈ ત્રિશૂલ માળ હૈયે બેઠીરે. મહારી૦ ૧૩૧
 શુભ સુખ થયું, માએ દુઃખ ટાળ્યાં.
 ચૂડી ચાવડોળ તેડવા આવ્યારે. મહારી૦ ૧૩૨
 સોલંકીને લઈ પાટણ ગયા છે,
 સાથે સસરોજમાઈએકઠા થયા છેરે. મહારી૦ ૧૩૩
 બાંધી હાથને સસરો લાગ્યા પાય,
 ‘માફ કરો માળ! થયો મહા અન્યાયરે’ મહારી૦ ૧૩૪
 કહ્યું વેણ માએ કૃપા કરી એવું,
 ‘મુખે માગે તે વરદાન દેઉંરે.’ મહારી૦ ૧૩૫
 લઈ કન્યા સોલંકી ઘેર જાય,
 મહાવનમાં માળનું દહેડું થાયરે. મહારી૦ ૧૩૬
 ચિત્ત ચાવડે ખચિત મન જાણ્યું,
 સંવત્ સાલ સાતસેને ટાણુંરે. મહારી૦ ૧૩૭
 આપી વિદાય લાગીને પાય,
 કન્યા તેડી સોલંકી ઘેર જાયરે. મહારી૦ ૧૩૮
 તેજપાળ કહે મન માન્યું મહારૂં,
 માના હુકમે કરાવ્યું દહેડુંરે. મહારી૦ ૧૩૯
 એ એંધાણીએ વરખડી ખતાવી,
 આસન કરવા ભૂમિ ખોદાવીરે. મહારી૦ ૧૪૦
 હર્ષ તેજપાલને નવ માય,
 મહાવનમાં માળનું દહેડું થાયરે. મહારી૦ ૧૪૧

કામ પૂરું કરો ના રહે અધુરું,
તેજપાલ કહે ખાખડું આ પૂરોરે. મહારી૦ ૧૪૨

કર્થું દહેરું ને વરખડી છે માંહ્ય,
ત્યાં તો સતી બહુચર મા પૂખયરે. મહારી૦ ૧૪૩

વાણી જાણી માળએ કહ્યા તણી,
ગોખ કર્યો છે ઉત્તર ભણીરે. મહારી૦ ૧૪૪

રચી પૃથ્વી કરી, યુગ ચાર,
તહેમાં હાથ ચારે ધર્યો અવતારરે. મહારી૦ ૧૪૫

કાશી બદ્રી અને કેદાર,
કરે દર્શન સૌ માને દ્વારરે. મહારી૦ ૧૪૬

માયા માળની ચૌદ બ્રહ્માંડ,
આવ્યાં સત્ય જોવા ગુજરાત ખંડરે. મહારી૦ ૧૪૭

કર્યો પ્રત્યક્ષ વૈકુંઠ જોવો પારો,
ગુર્જર ખંડમાં પાટણ વાડોરે. મહારી૦ ૧૪૮

કાશી, બદ્રી, કેદાર હશે કયાંય,
સર્વ તીર્થ સંખલપુર માંહ્યરે. મહારી૦ ૧૪૯

વારે વારે કરૂં માનાં વખાણુ,
નથી તૃપ્ત થાતું મહારૂં મનરે. મહારી૦ ૧૫૦

માના પ્રેમની કળા અકળ કહું છું,
ધરૂં ધ્યાન પશ્ચિમમાં રહું છુંરે. મહારી૦ ૧૫૧

આદિ અનાદિ! વસું છું તહારી પાસ,
ગામ ગામડામાં માળનો વાસરે. મહારી૦ ૧૫૨

આદિ અનાદિ! તહમે છો પ્રસન્ન,
ઘણું કહીએ શું કહેવાતું નથી મનરે. મહારી૦ ૧૫૩

દીન જાણી દયાળી હાથ ઝાલ,
 સૈન્ય સોલંકીનું કીધું ન્યાલરે. મહારી૦ ૧૫૪
 તેજપાલ છે માળનો તન,
 અખંડ કીધો સોલંકી કેરો વંશરે. મહારી૦ ૧૫૫
 ચિત્ત ચાહીને ચરણ સહામા ધસે,
 'નકકી તેજપાલને પુત્ર થાશેરે.' મહારી૦ ૧૫૬
 મોઢ બ્રાહ્મણે અનુભવ લીધો,
 માને પારે આવીને વાસ કીધોરે. મહારી૦ ૧૫૭
 માને પારે મેં પ્રેમરસ પીધો,
 ગરબો બાણુંની સાલમાં કીધોરે. મહારી૦ ૧૫૮
 પૂરી પ્રીતે માનો ગરબો ગાળે સર્વ,
 ગરબો જોડ્યો મેં ભૂમોલ માંહીરે. મહારી૦ ૧૫૯
 દયારામ માળના ગુણ ગાય,
 તહારા હાથની હમેશ શિર છાયરે. મહારી૦ ૧૬૦
 માતા બહુચરા ! ભવાની તું માય,
 દુંકો એકસો ને ત્યાશી પૂરી થાયરે. મહારી૦ ૧૬૧
 માળ પુરૂષનું પીયર કહાવે,
 મહા દુઃખીયાનાં દુઃખ તું સમાવેરે. મહારી૦ ૧૬૨
 માળ ! વણન તહમારૂં નવ થાય,
 કરજો કરૂણા સર્વ સુખ માંયરે. મહારી૦ ૧૬૩
 નમે કર જોડીને સહુ બાળ,
 તેં તો કર્યા સેવકને ન્યાલરે. મહારી૦ ૧૬૪
 જોણે દર્શન કર્યાં આવી ત્યાંય,
 ત્હેનાં સર્વ સંકટ હર્યાં માયરે. મહારી૦ ૧૬૫

* * (૩) *

એક ભૂમોલનો વિપ્ર કહેવાય,
હતો વૃદ્ધ એ મહોટો અન્યાયરે. મહારી૦ ૧૬૬
વંશ રાખવાને નહોતું કોઈ સાર,
ઘણા દુઃખે કર્યો મન વિચારરે. મહારી૦ ૧૬૭
‘ખાઈ બહુચરાને જમને નિહાળું,’
‘માને પારે જમ દેહ મારો ગાળું રે.’ મહારી૦ ૧૬૮
બેઠો લાંઘણ કરવાને સાર,
તેને લાંઘણ થઈ દસ બારરે. મહારી૦ ૧૬૯
માએ સ્વપ્ન આપ્યું એને ભારી,
‘ઘેર જાને ગર્ભ રહેશે તુજ નારીરે. મહારી૦ ૧૭૦
પુત્ર થયો એને માજીને પ્રતાપ,
આખા દેશમાં માજીનું થાય નામરે. મહારી૦ ૧૭૧

* * (૪) *

આવ્યો આંધળો માજીને દરબાર,
ઘણી લાંઘણ થઈ છે તેને ઠારરે. મહારી૦ ૧૭૨
પડળ ઉઘડયાં ને આંખો થઈ સારી,
ઉઠી માજીને ચરણે લાગ્યો જમરે. મહારી૦ ૧૭૩

* * (૫) *

અખંડ રાજ રહેજો ગાયકવાડ તણું,
કરી પ્રણામ ઉદ્ધાસ મન આણું રે. મહારી૦ ૧૭૪
કડી પાટણનું રાજ કરે ત્યાંય,
થયું દદ તે ન એમને રૂઝાયરે. મહારી૦ ૧૭૫

આવી એમને લોકોએ કીધું ત્યાંય,
 'રાખો બહુચરમા તણી ઉપમાયરે.' મહારી૦ ૧૭૬
 રાખી બાધા દિવસ આઠ કેરી,
 સાડું કર્યું માણએ નજર ફેરીરે. મહારી૦ ૧૭૭
 થયા હોંશિયાર દુઃખ ગયું જ્યારે.
 માનું દહેરું કરાવવા માંડ્યું ત્યારેરે. મહારી૦ ૧૭૮
 તળાવ ખોદાવવા માંડ્યું ચોકેર,
 માણ પ્રસન્ન થયાં લાવી મહેરરે. મહારી૦ ૧૭૯
 ચોકેર ધર્મશાળા કરી ત્યાંય,
 વાગે ચોઘડીયાં દેવળ માંયરે. મહારી૦ ૧૮૦
 ખચ્ચાં રૂપીયા લાખ બે ચાર,
 માનસરોવર બંધાવ્યું પુકે સારરે. મહારી૦ ૧૮૧
 ઘણું રહેળે રાજ ગાયકવાડ કેરું,
 એવી રીતે પૂર્ણ કર્યું દહેરુંરે. મહારી૦ ૧૮૨
 વિપ્ર દયારામ વર્ણવી ગુણ ગાય,
 માત બહુચરાનો સેવક કહેવાયરે. મહારી૦ ૧૮૩

● ————— ●

૨ હેમા હઠીનો ગરબો.

કલિયુગનો પરચો કહું હો બહુચરી, સાંભળળે સત્ય વાણુ,
 મેં જેવું નજરે લલ્લું હો બં તેવું કેરું છું વખાણુ. ૧
 મૂજરાત ખંડનું બેસણું હો બં શહેર અમદાવાદ ગામ,
 રાજ ટોપીવાળા તણું હો બં જિત તણાં બહુ ધામ. ૨
 હેમા, હઠીભાઈ બે જણા હો બં નગરશેઠ બહુ દામ,
 સંઘ કહાડયો તારંગા તણો હો બં નવખંડ માંહે નામ. ૩

સંવત્ અઢાર નવાણુવો હો અં શુદ્ધ પંચમી માઘ માસ,
 મુહૂર્ત કરી ડેરા તાણીયા હો અં ગામ બહાર કીધો વાસ. ૪
 દેશોમાં કંકોત્રી લખી હો અં મળ્યો તે સંઘ અપાર,
 હાથી, ઘોડા ને પાલખી હો અં ગાડીઓ રથ પર સ્વાર. ૫
 શણુગાર ભર્યાં શોભે ઘણું હો અં સોનું રૂપું ને જડાવ,
 પહેરી ઓઢીને નીસર્યા હો અં એક એકથી ઉમરાવ. ૬
 સાહેબજીને અરજી કરી હો અં વાળં લીધાં છત્રીસ,
 પલટણુ લીધી પ્રેમશું હો અં વળાઉ હજાર બત્રીસ. ૭
 અનેક વસ્તુ લેઈ વાણીયા હો અં બેઠા કરીને બજાર,
 લાભ અલાભ જાણ્યા નહિ હો અં ખર્ચે દ્રવ્ય અપાર. ૮
 ગણિકાઓ માંહી નાચતી હો અં કરે બહુ રંગરાગ,
 જગત્ જોઈ જોઈ રાચતું હો અં વખાણુ કરે મહાભાગ. ૯
 સુખી, દુઃખી કોઈ સંઘમાં હો અં લીધા વૈઘ ડૉક્ટર,
 કાળ નથી કોઈના હાથમાં હો અં પાંચે પહેર્યાં બખતર ! ૧૦
 જેવું થનાર તેવું થયું હો અં તેવા થયા શકુન,
 ગામો તે ગામ વાસો વસ્યા હો અં ભાવે તેવાં ભોજન. ૧૧
 નિશાન સોનેરી તણાં હો અં ઠામો તે ઠામ કરે ન્યાત,
 લહાણાં આપે કાંસા તણાં હો અં જ્યાં હોય પોતાની જાત. ૧૨
 સંઘમાં દુંડા ફેરવે હો અં ભૂખ્યું તરસ્યું ન રહે કોઈ,
 કોઈથી ન થાય તેવું કર્યું હો અં નામ ચારે જગ હોય. ૧૩
 શ્રીપૂજ્ય બેઠા પાલખી હો અં બની ઠનીને સ્વચ્છ,
 ગોરજી સાથે છે સુખી હો અં તપેશ્વરી સમસ્ત. ૧૪
 સ્મરીને સંઘ ચાલતો હો અં આદિત્યનાથ અર્હત,
 તારંગા સુધી આવીયા હો અં મુખે પરિક્રમણું ભણુંત. ૧૫

લોક જોઈ વિસ્મય થયું હો બં ઈન્દ્ર તણો વૈભવ
 મોહ ભર્યું સાથે ગયું હો બં કર્મ તણો સંયોગ.
 આદિત્યનાથ પૂજ કરી હો બં નોકાર ગણે એક ધામ
 કેસર ચડે પ્યાલા ભરી હો બં રમે જમે પકવાન.
 મન ઈચ્છા પૂરી થઈ હો બં ગર્વ ધરે અતુલ્ય
 શ્રીપૂજ્યને જઈ પૂછીયું હો બં ભવિષ્યે પાડી ભૂલ.
 યતિએ ગતિ મતિ ફેરવી હો બં 'સાંભળો હેમા હઠીભાઈ
 'સાથે અમે મહોટા કવિ હો બં સર્વથી બુદ્ધિ સવાઈ.
 'ત્રેમે પૂછો અમને સહી હો બં આવું કરો પ્રયાણ
 'બીજાને નાહ માનીએ હો બં કેસર પ્રભુને વખાણ.
 'આપણા માર્ગ કહ્યા ઘણા હો બં દયાથી પાળીએ જીવ
 'બીજાં દેવળ અમુરો તણાં હો બં વિજય, શક્તિને શિવ.
 'કેસર પ્રભુને ચડાવીએ હો બં કુમકુમનું નહિ કામ
 'લોકોને કયાં અથડાવીએ હો બં ચાલો શંખેશ્વર ધામ.'
 એક મતિના શ્રાવકો હો બં માન્યું ચતિનું વચન
 ચાલ્યા છે ત્યાંથી પાધરા હો બં પાલનપુર સહુજન.
 આરામુરીએ વિચારીયું હો બં 'મડને માને નહિ કોઈ,
 દુબંદને દંડવા ધારીયું હો બં ફરી કુબુદ્ધિ ન હોય.
 'મુજ વડે મહોટા થયા હો બં મુજ વિના રહે રાંક
 'મહારા દર્શન વિના ગયા હો બં એના તે કર્મના વાંક.'
 દેવીએ દિલમાં દયા કરી હો બં 'એ છે મૂર્ખ અજાણ,
 રાણાના ઘટમાં ઉતરી હો બં મેલ્યો કાસદ દે જાણ.
 'દર્શન કરો અંબા તણાં હો બં હુકમ થયો છે આપ
 'સંઘ મુખી થાશે ઘણો હો બં રહેશે તહમારી લાજ.'

મગનભાઈએ નિશ્ચય કર્યો હો અં 'જાઉં અં'બા એ જાણુ'
 ગાડી પોતાની પાધરી હો અં કરી તે માર્ગ પ્રયાણુ. ૨૮
 તે સાથે ત્રીસ ગાડીઓ ગઈ હો અં માણુએ કીધી મહેર,
 રાજરિદ્ધે યાત્રા કરી હો અં કુશળ ક્ષેમ આઘ્યા ઘેર. ૨૯
 અભિમાને થયા આંધળા હો અં હુકમ માણુનો કર્યો લોપ,
 છળ ભર્યા પાપી ગયા હો અં ચંડી ભરાણી કોપ. ૩૦
 ચોસઠ યોગિની તેડી કહ્યું હો અં 'ખડ્ગ, ખચ્પરદ્યો હાથ,
 'શ્રાવકના સંઘને ખાઓ સહી હો અં ભૈરવ લેજો સાથ. ૩૧
 હેમા હઠીભાઈને મૂકજો હો અં જીએ તે સંઘનો ઢંગ,
 'એક મેરાથી કુંકજો હો અં નવ રહે કોઈનો રંગ. ૩૨
 'કુમકુમ એમને વહાણું નથી હો અં સર્વે પાળે છે શોક,
 'કેસરીયા લાડા કર્યા હો અં ગાય જગતના લોક.' ૩૩
 શિર વચન લઈ યોગિની હો અં ચાલી તે સંઘ મોઝાર,
 વન્દન કરી સહુ યોગિની હો અં કંપ્યો છે સંઘ અપાર. ૩૪
 ખાઈ પીને સૌ મુઠ રહ્યું હો અં નિશા વિષે નીરાંત,
 અણુચિન્તવ્યો ભડકો થયો હો અં ધાડ આવી મન બ્રાન્ત. ૩૫
 ઉઠ્યા વળાઉ શસ્ત્ર લઈ હો અં પડી તે સંઘમાં જમ,
 ખેલાં તેમને ખાઈ ગઈ હો અં અંબા તણો હુકમ. ૩૬
 શક્તિ, યતિઓને ખાઈ ગઈ હો અં જેણે આપી એવી બુદ્ધ,
 રોગ પેઠો બધા સંઘમાં હો અં નવ રહી કોઈને શુદ્ધ. ૩૭
 વિષ્ણુ, મૂત્ર નાખે ઘણું હો અં પાણી પોકારે મુખ,
 માતા, પિતા, પતિ, પુત્રનું હો અં કેમ જોયું જાય દુઃખ. ૩૮
 રૂધિર પીએ તે યોગિની હો અં કાળજી કરડી ખાય,
 નાકું તે લોક હવે કોઈ ધણી હો અં કોણુ કરે હવે સહાય ? ૩૯

ઠામો તે ઠામ મુકદાં પડયાં હો બં બાળવા ન રહ્યું કોઈ,
 અન્નપાણી વિના આથડે હો બં બહુ હેરાનગતિ થાય. ૪૦
 ઝાડ તળે ઉભા રહે હો બં ભાગી પડે તહેની ડાળ,
 ડેરા ગાડી સુની પડી હો બં મનમાં મ્હોટી ફાળ. ૪૧
 ગામમાં પેસવા જાય છે હો બં કહાડી મૂકે તત્કાળ,
 દુર્વાસા પુઠે થઈ હો બં જેમ ચક્ર તણી જવાળ. ૪૨
 જ્યાં જાય સંઘનું માનવી હો બં ત્યાં પેસી જાય રોગ,
 શ્રાવકનું સંગી થશે હો બં તહેના તે કર્મના વાંક. ૪૩
 હેમા હઠી સુખથી કહે હો બં ‘અમને રાખ્યા કેમ માય,
 ‘મુઆ ભલા આ દુઃખથી હો બં વાત જગતમાં થાય.’ ૪૪
 સંઘ તણો ભંગ થયો હો બં સંઘ તે રંગમાં રોળ,
 બચ્યું એટલું અમદાવાદ ગયું હો બં સાહેબે વાસી પોળ. ૪૫
 ગામમાં પેસવા દીધા નહિ હો બં કરે અનેક ઉપાય,
 માતાની નિન્દા જે કરે હો બં તહેની એવી ગતિ થાય. ૪૬
 નાકે લીટી પછી તાણીયા હો બં બાધાઓ રાખી સમસ્ત,
 ‘આરામુરીએ ગયા પછી હો બં પાઘડી બાંધવી સ્વસ્થ. ૪૭
 ‘પારે આવીશું પ્રેમશું હો બં કરીશું હોમ હવન,
 ‘લેટ ધરીશું ભાવથી હો બં કરો હવે સહુ શાન્ત. ૪૮
 ‘મહેર કરો ઘણી થઈ હો બં માફ કરો મહંમાય,
 ‘પૃથ્વી કરો અમૃત તણી હો બં સર્વ તે સુખીયાં થાય.’ ૪૯
 પરચો દેખાડી પાપીને હો બં પ્રસન્ન થયાં વરદાય,
 પોતાનો યોગ કરી સ્થાપીયો હો બં ‘કૃપા કરો મહંમાય.’
 ઠામો તે ઠામ રથ કહાડીયા હો બં કરીયાં હોમ હવન,
 સંઘ કહાડયો અંબા તણો હો બં દીધાં વધામણાં અનન્ત. ૫૧

ગરબો, માંડવી કહાડી ઘણી હો બં મંગળ ગાય નરનાર,
ધન્ય સકળ ભુવન તણી હો બં તહારો સકળ સંસાર. ૫૨
ધરતી ધૂળ તારા ખર્ચા હો બં પુંછડીયા ઉગ્યાય,
શરણે તહમારે આવીયા હો બં ઉગારો મહંમાય ! ૫૩
આ કથા અંબાના ચરિત્રની હો બં સાંભળજો સત્ય જાણુ,
નિશ્ચય કર્યું સહુ મનથી હો બં દેવી ચરિત્ર વખાણુ. ૫૪
યદુરામ કર જોડી કહે હો બં આરાસુરીનો દાસ,
ગરબો ગાયને શિખે સાંભળે હો બં અંબામા પૂરે આશ. ૫૫

૩ હેમા હઠીનો ગરબો-૨ જો.

બળ્યો દુંઢીયા તહારો ઢંગ, દેવી ! તેં તો રાખ્યો રંગ.
બધા સંઘમાં પાડ્યો ભંગ, દેવી ! તેં તો રાખ્યો રંગ. (ટેક)
ન હોતી ગોરજ તહને ગમ, દેવી ! તેં તો રાખ્યો રંગ,
દેવી ! તેં તો રાખ્યો રંગ, અંબા ! તેં તો રાખ્યો રંગ. બં
એક કહે 'માતાજી જઈએ' બીજે આજ્ઞા લોપી,
મગન કહે 'માતાજી જઈએ' હમે આજ્ઞા લોપી,
હઠી કહે 'તારંગે જઈએ' (૨) પછી દેવી કોપી. બં
પાલનપુરમાં આવીયાને. એકે મરડયું અંગ,
હેમો કહે છે હઠીને 'હવે, કદી ન કહાડું સંઘ.' બં
સિદ્ધપુરમાં આવીયાને, કરવા માંડ્યો ધર્મ,
મનુષ્ય હતું તે મરવા બેઠું, આવી પહોંચ્યું કર્મ. બં
ઉંઝામાં તો આવીયાને, અંબા બીરાજે આપ,
'અદ્યા વાણીયા ! નાસી જાજો, આવી પહોંચ્યું પાપ.' બં

દાઉએ આવી દોટયો દીધીને, ઉતર્યા વડલા હેઠ,
 મનુષ્ય હતું તે મરી ગયું, પછી ખખર પૂછે શેઠ. ૭૦
 મહેસાણાનું મહાજન મહોદું, મળવા કારણ જાય,
 હેમો પૂછે હઠીને હવે, 'શો કરવો ઉપાય ? ૭૦
 કલોલે કરગરવા લાગ્યા, 'અંખાને આરાધું'
 હેમો કહે હઠીને હવે, ખાળા મંત્ર સાધું.' ૭૦
 અડાલજમાં આવીયા, અંખા ખીરાજે પોતે,
 વાવમાં ઉતરી દર્શન કરીયાં, દીવા બળે છે જ્યોતે. ૭૦
 હેમે ઓઠી ચુંદડી, હઠીએ પહેરી ચુડી,
 એમ કરીને ઘેર ગઈ છે, હેમા હઠીની જોડી. ૭૦

૪ પતાઈ રાવળનો ગરબો.

પૂજું ગણપતિના પાય (૨) પૂજું અંબિકાની પાવડીરે,
 સેવું સંખલપુર માત (૨) કૃપા કરો મુજ માવડીરે. ૧
 ચતુર દેશ ચાંપાનેર (૨) વસે કણ્ણાનિધિ કાલિકારે,
 કીધો તરણાનો મેર (૨) બહુ ગુણનિધિ બાલિકારે. ૨
 ઉપજવી બધી સ્મૃત (૨) પવન પાણી પેદા કર્યાંરે,
 કીધો વૃષાનો વૃષ્ટ (૨) ધન, ધાન્ય ધરણી ધારીયાંરે. ૩
 નદી, પર્વત ને પહાડ (૨) મહીમંડળ ને માનવીરે,
 જાત જાતનાં મા આડે (૨) દેવ, ઋષિ ને દાનવીરે. ૪
 પાવાગદનો પ્રતાપ (૨) વિન્ધ્ય જાણી વાસો વસ્યાંરે,
 આઘશક્તિ અનુપ (૨) ધર્મલોકથી આવી ધસ્યાંરે. ૫
 પતાઈ રાવળ પ્રચંડ (૨) ધર્મ રાજ કરે તે ઘણીરે,
 જેના દેશમાં નહિ દંડ (૨) કૃપા કાલિકાની છે ઘણીરે. ૬

નવરાત્રી કેરી રાત્ર (૨) રમે ચોસઠ ચોગિનીરે,
 માએ વિચાર્યું છે મન (૨) ભોગ જોવાને ભોગિનીરે. ૭
 મંગળ માનિનીઓ ગાય (૨) ગરબે રમે સૌ ગામનીરે,
 થેઈકાર થેઈકાર થાય (૨) નારાયણીના નામનીરે. ૮
 સજ્યા સોળે શણગાર, (૨) ચરણાં ચોળી ને ચુંદડીરે,
 કંઠે મુકતાફળ હાર (૨) ફેર ફેરે છે મા કુંદડીરે. ૯
 તહેમાં કાલિકાજી માત (૨) ગરબે રમવાને આવીયાંરે,
 વાણી વેદમાં વિખ્યાત (૨) રૂપ લક્ષ રવિ લાવીયાંરે. ૧૦
 જાણે કોટિ ઉગ્યા ભાણુ (૨) કળા સોળેથી શ્યામિનીરે,
 મુખે શાં કંઈ વખાણુ (૨) ભજો માત એવી ભામિનીરે. ૧૧
 થઈ પતાઈને જાણુ (૨) રૂપ જોવાને કારણેરે,
 વાગ્યાં મોહનાં તે બાણુ (૨) ધીરજ નવ રહી ધારણેરે. ૧૨
 આવ્યાં ઉમીયા ને ઇશ (૨) કાલિકા જોવા કારણેરે,
 કમળા ને જગદીશ (૨) વિજય જાય માને વારણેરે. ૧૩
 લહે શ્રદ્ધા ન ભેદ (૨) નારદ નાથે છે નૃત્યમાંરે,
 વાણી વખાણુ છે વેદ (૨) મુણે સનકાદિક સર્તમાંરે. ૧૪
 દેવ તેત્રીસ કોડ (૨) ઈન્દ્ર ઉતારે છે આર્તિરે,
 કૃષ્ણ રથા કર જોડ (૨) ભાવ દેખાડે છે ભાવથીરે. ૧૫
 મહાપૂજા મધ્યરાત્ર (૨) મંદિર આવી સહુ માનિનીરે,
 તહેમાં કાલિકાજી માત (૨) સુરલોક કેરી શ્યામિનીરે. ૧૬
 પતાઈ રાવળનું પાપ (૨) કામીએ લીધો છે કેડલોરે,
 અંબા એકલાં છે આપ (૨) આલ્યો છળ કરીને છેડલોરે. ૧૭
 માજી થયાં છે પ્રસન્ન (૨) 'માગ, માગ,' મુખથી કહુંરે.
 દેવીએ દીધું દર્શન (૨) લક્ષણહીને તે નવ લહુંરે. ૧૮

બોલ્યો પતાઈ ત્યાં પેર (૨) 'મંદિર આવોજી માહરેરે,'
 'ચાલો આવો આપણુ ઘેર, (૨) વશવર્તી હું તાહરેરે.' ૧૯
 શક્તિએ દીધો ત્યાં શાપ (૨) મૂર્ખ ! મેલ છેડો માહરેરે,
 'પાંચે પ્રકટયાં તહારાં પાપ, (૨) પ્રાણુ, પાવા જશે તાહરેરે.' ૨૦
 કર્યો કાલિકાએ કોપ (૨) 'વિભવ તહારો સર્વ વહ્યોરે,'
 આપ થયાં છે લોપ (૨) જખ માડી રાજ રહ્યોરે. ૨૧
 સુખો સાહેબ સુલતાન (૨) ચાર લક્ષ ઘોડે ચડયોરે,
 ઉતારવા મહીપહિનું માન (૨) આવી પાવા તે ગઢ અડયોરે. ૨૨
 અદકી કીધી છે આંચ (૨) સુલતાને શેર સાધીયોરે,
 પૂરાં વર્ષ થયાં પાંચ, (૨) વઢતાં તે વૈરી વાધીયોરે. ૨૩
 ખુટયાં નવાણુનાં નીર (૨) અન્ન થયાં છે મા લોપમારે,
 ધારણુ નવ રહી ધીર (૨) દુખ્યો કાલિકાના કોપમારે. ૨૪
 શૂરો સાળો સરદાર (૨) ત્હેને છળ કરી ફેડીયોરે,
 જઈ કર્યો જુહાર (૨) બુદ્ધિહીન થયો તે વડોરે. ૨૫
 પ્રીત પાદશાહશું કીધ (૨) વૈર કીધું વિશેકમારે,
 'પતાઈ રાવળની રિદ્ધ (૨) જઈ આપું પળ એકમારે. ૨૬
 'માર્ગ ચાલો મહારી સાથ (૨) દેશ જાણુ કે દંડીઓરે,'
 કોલ દીધો છે હાથ (૨) લશ્કર ચડાવ્યું બંડીયોરે. ૨૭
 હૃદય સંગાથે રીસ (૨) સુખે વચન ભાખીયાંરે,
 મોતી મણુ દસ વીસ (૨) ભુંડે ભરડાવી નાંખીયાંરે. ૨૮
 નવસેં નવાણું ત્હેની નાર (૨) રૂડી રતનાવલ રાણીઓરે,
 મારી નાખી છે દરબાર (૨) યૌવનવન્તી તે નવ જાણીયોરે. ૨૯
 પ્રીછ્યો પતાઈ ત્યાં પેર (૨) કોપ કાલિકાનો જાણીયોરે,
 વૈરી આવ્યો છે ઘેર (૨) પરવશ પડ્યો પ્રાણીયોરે. ૩૦

પુત્ર પાટવીને પાંચ (૨) રાજ્યીજ રણ રોળીયારે,
 બીજા પુત્ર તો અનેક (૨) ચાંચડવત્ ગણીને ચોળીયારે. ૩૧
 દેશવરો દીધો દરબાર (૨) હસ્તી ઘોડા સર્વે હુંટીયારે,
 ભારે ભૂપતિ ભંડાર (૨) હસ્તી ઘોડા સર્વે હુંટીયારે. ૩૨
 ગયો શક્તિને શરણુ (૨) પાવાગઢ કેરો રાજ્યોરે,
 કંઠણુ સંભળાવ્યું છે કર્ણુ (૨) સુખ ! મનમાં ન લાજ્યોરે ?' ૩૩
 'મતિ થઈ'તી મ્હારી મૂઢ (૨) મેં તો ઓળખ્યાં નહિ નામનારે,
 'તહારાં પરાક્રમ પ્રોઢ (૨) પૂરો મન કેરી કામનારે.' ૩૪
 માએ આપ્યું છે વરદાન (૨) અનામીષ કરીને સ્થાપીયોરે,
 આવે વૈકુંઠ વિમાન (૨) સુખ સાગરને આપીયોરે. ૩૫
 સાળો શૂરો સરદાર (૨) નરપતિ તેને નડ્યોરે,
 સામંત સોળ હજાર (૨) પૃથ્વી પાડીને પોતે પડ્યોરે. ૩૬
 થઈ પતાઈની હાર (૨) ફીધી ઝમર તળાવડીરે,
 સામંત સોળ હજાર (૨) મૂઢ મારી નાખ્યા માવડીરે. ૩૭
 ઉત્પત્તિ કાલિકાની ગાય (૨) જે કોઈ શખેને સાંભળેરે,
 કરે નારાયણી સહાય (૨) સુખ, સંપત્તિ આવી મળેરે. ૩૮
 ઘણી લક્ષ્મી, ગૃહ-સૂત્ર (૨) કરે કામ શુભ કરણારે,
 વાંઝીયાને આપે પુત્ર (૨) પ્રીતે બંધાવે પારણારે. ૩૯
 મૂઢ કવિતા ગાય (૨) નિર્ધ પામે રંક રાજ્યોરે,
 ભાવટ ભવ તણી જાય (૨) પુનઃ સ્વર્ગમાં ગાજ્યોરે. ૪૦
 જહેરાં સાંભળે તે કર્ણુ, (૨) મરતાં જીવે તે માંદલાંરે,
 ચાલે ખોડા તે ચરણુ (૨) આંખે દેખે છે આંધળારે. ૪૧
 રોગીઓના ટાળે રોગ (૨) સુખસાગરની સારિકારે,
 પામે ભાવતા મન ભોગ (૨) કૃપા કર માત કાલિકારે. ૪૨

શામળ ભટ્ટ શ્રીગોડ (૨) પિતા પુરૂષોત્તમજી તણોરે,
ગરબો ગાય કર જોડ (૨) યશ મહિમા માનો ઘણોરે. ૪૩

• — — •

૫ અનસૂયાનો ગરબો.

(મારા નયણાની આજસરે ન નિરખ્યા હરીને જરી-એ રાહ)

આવો આનંદ આજેરે, ગાયત્રીના ગુણ ગાવા,
નવરાત્રી છે નિર્મળરે, ચરણ રજ દયો લહાવા;
મહંમાયાનો મહીમારે, સરોવર-માન તણો,
હૃદય-કમળ કળામારે, ભર્યો મન ભાવ ઘણો. ૧

માનું મન સાગર છેરે, દૂધતો દયા દરીયો,
કરૂણા જેને કીધીરે, સાગર મુખમાં ઝરીયો;
કથા તહેની કહું છુંરે, ધાવ્યા જન જે માને,
સમર્થ થઈ ખેઠારે, પૂર્ણ-પદ પયપાને. ૨

રેવાજીને તીરેરે, ઓર સંગમ પાસે,
ઋષિ અત્રિનો આશ્રમરે, વૈકુંઠ શોભા છે;
અનસૂયા ત્યાં નારીરે, દેવી જેવી મહંમાયા,
તપ તહેનું ત્યાં જોઈનેરે, ઋષિ દેવે ગુણ ગાયા. ૩

કીર્તિ તહેની ત્યાં મુણતાંરે, બ્રહ્મા હરિ હર જોવા,
પ્રપંચ કરીનેરે, ગયા તહેનું ગપ ખોવા;
સન્યાસીને વેષેરે, અભ્યાગત થઈ એવા,
એને બારણે જઈનેરે, બોલ્યા 'મિશાં દેહિ.' ૪

અનસૂયાએ આવીરે, આપ્યું આસન આણી,
બેસારીને ઘરમારે, ગયાં ભુક્તિ બાણીરે;

કહ્યું સ્વામીને સાચુંરે, ‘અતિથી એ આવ્યા છે,
 ‘આજ્ઞા શી કરો છોરે, ફજેતીના ફાવ્યા છે.’ ૫

ઋષિ અત્રિ પછી બોલ્યારે, ‘ઈચ્છા એમની ઉચરે,
 ‘આપો આહાર એમનેરે, જેથી સાચો ધર્મ તરે;
 ‘સતી છો સમર્થ શુરે, વિચારો છો મન વિષે ?
 ‘સાચામાં તો સાચુંરે, કપટમાં તો કટ દીસે.’ ૬

અનસૂયાજી ત્યાંથીરે, આવ્યાં અતિથિ પાસે,
 અન્ન આગળ મૂક્યુંરે, ‘જમો તહમે સન્યાસ;’
 ત્યારે દેવ એ બોલ્યારે, ‘અન્ન અમે નવ જમીએ,
 ‘દુધ દેહ અમારોરે, પય પીવા રમીએ.’ ૭

અનસૂયાએ ઉઠીરે, દુધ આણ્યું ઘેનુંનું,
 ધૂણે શિષ સન્યાસીરે, ‘માત વિના પય કેનું ?
 ‘પશુનું તો પશુનેરે, માણસનું તો માણસને,
 ‘નજરે પડ્યું ન ખપેરે, અમારા તો તનને.’ ૮

ત્યારે સહમજ્યાં એ સાચુંરે, સતી સમર્થ ધરણી,
 જલ હાથમાં લીધુંરે, ધર્યું ધ્યાન તપકરણી;
 અંજલિ જહાં અર્પીરે, થયાં શિશુ ત્રણે તહાં,
 બાળક માસ બેનારે, રૂવે ત્રણે ઉહાં ઉહાં. ૯

ઉર આગળ લીધારે, ધવરાવ્યા ધાઈ,
 હરિ, હર, બ્રહ્માનેરે, બુલાવે છે ગુણ ગાઈ;
 ઉમા, લક્ષ્મી, સાવિત્રીરે, કરે શોધ સ્વામિની,
 અનસૂયા ત્યાં દીઠીરે, પોતાની ત્યાં દામિની. ૧૦

અનસૂયાએ આદરે, દીધો દર્શન પામી,
 ‘મા! મેં દીઠો અચબોરે, શોધો છો તહમે સ્વામી;’

દેવીઓ એમ કહે છેરે, 'કૈતુક આ તો નિરખ્યું,
'સુત ત્રણ તહમારેરે, બેઈને જગત હરખ્યું.' ૧૧

એમ કહીને તે ઉઠ્યાંરે, પારણાની પાસે ગયાં,
બાળક બળ દેખીરે, બાણી તણે મોહી રહ્યાં;
ઉમીયાળ કહે છે રે, 'રૂપ આ તો છે સાચું,
'ઓળખાણા નહિ એરે, નથી તહાડં તપ કાચું.' ૧૨

ઋષિ ઋત્રએ આવીરે, કહ્યું નિજ નારીને,
'આપો પુરૂષ એમનારે, પ્રભુ પ્રીતિ ધારીને;'
પુત્ર પારણે રાખીરે, ઉઠયા દેવ ત્રણે સહી,
'આ સુત અમ સરખારે,' ગયા દેવ ત્રણે કહી. ૧૩

બ્રહ્મદેવને ઠામેરે, ઋષિ ચન્દ્રમા આવ્યા,
દત્તદેવ નારાયણુરે, ગુણે કરી ગુરૂ ગાયા;
દુર્વાસા એ શંકરરે, તે ધનવન્તર બાણે,
પયપાન કર્યાથીરે, મહાપદને માણે. ૧૪

★ — ★

૬ શંકર સ્વામીનું આખ્યાન.

(રાગ-ઉપરનો)

મહિમા વળી માનોરે, ગાવા મન મહાડં મન હરખે,
આઈ આપે અતિ મુખરે, અમૃત નયને નિરખે;
કથા બીજી કહું છુંરે, જેમાં ગુરૂજ્ઞાન ઘણું,
આખ્યાન છે અદ્ભુતરે, આ શંકરસ્વામી તણું. ૧

દેશ દ્રવિડ દયાળુરે, ગામ ગુણવન્ત ગજે,
તહેમાં વિપ્ર વસે છેરે, ભવાનીને ભાવે ભજે;
પુત્ર એક અનુપમરે, નારી નિર્મળ લલિતા,
ભુક્તિનું છે જોડુંરે, જેવાં સાગર સરિતા. ૨

ગામથી કોપ આજુંરે, દેવળ એક દેવી તાણું,
મૂર્તિ મહા સુન્દરરે જેમાં તત્વ તેજ ઘણું;
નામ નંદા ભવાનીરે, ભજ્યા થકી ભવ ટાળે,
પ્રકટ એમ પોતેરે, જ્યોતે જ્યોત અજવાળે. ૩

તહેની પૂજા કારણેરે, વળી વિપ્ર એ આવે,
દધિ; દુધ, ફલાદિકરે, પૂજા પ્રકટ લાવે;
દુધ શેષ વધારીરે, લાવે સુતને સાફે,
પીએ પુત્ર પ્રસાદીરે, થનાફે છે હિતકાફે. ૪

પુત્ર પીને પુછે છેરે, ‘માતા પીને આપે છે?’
તાત કહે છે ‘હા ભાઈરે, તહારાં કષ્ટ કાપે છે;’
સુતે સાચું માન્યું છેરે. માળ નિત્ય દુધ પીએ,
મોકલે મુજ સાફરે, સહમળ એમ શેષ લીએ. ૫

એમ કરતાં ઘણા દિનરે, ગયા દેવી-સેવામાં,
‘પરગામ જવાનું’રે, વિપ્રને એવામાં;
નર નારીને કહે છેરે, ‘જવું પરગામ પડે,’
‘મહામાયનું’ પૂજનરે, કરે કોણુ દુધ વડે?’ ૬

નારી કહે છે નિશ્ચિતેરે, ‘પધારો પ્રભુ! પ્રેમે,
‘પુત્ર કરશે તહમારોરે, પૂજા નિર્મળ, નિયમે;
દેવી ધ્યાન ધરીનેરે, વિપ્ર ગયો વશ્વાસી,
કરશે સુત સાચુંરે, અક્લ અંતર ભાસી. ૭

રાત ગઈ ઘર ધંધેરે, વાયુ બીજે દિન વહાણું,
 સુતને સહુ સોંપ્યુંરે, પૂજાપાત્ર તરલાણું;
 દુધ, ધૂપ ને દીવારે, કુલમાંહી કૌકળ છે,
 પુત્ર પ્રેમશું ચાલ્યોરે, પૂજાની તો આ પળ છે. ૮

માને મન્દિર આવીરે, બોલ્યો ‘જય જય’ વાણી,
 ભેટ્યો ભાવે ભવાનીરે, ચરણ શિષ શું માણી;
 પૂજા પૂર્ણ કીધીરે, યથાવિધિ વેદ વડે,
 પામ્યો આનંદ અંતરરે, એમાં કેમ ચૂક પડે ? ૯

નૈવેદ્ય લઈનેરે, નજર ધર્યું પય પાવા,
 દુધ પ્યાલામાં પૂરીરે, બેઠો માના ગુણ ગાવા;
 એમ કરતાં ઘટિકારે, ગઈ કોણ દુધ પીએ ?
 જાણતો નથી બાળકરે, ધરીને પાછું લીએ. ૧૦

જાણે પીશે મા સાચુંરે, વધારી મહને આપશે,
 પીધા વિના ન ચાલેરે, ભૂખે માને દુઃખ વ્યાપશે;
 વાર વિશેષ થયાથીરે, બાળક બહુ ગભરાયો,
 ‘દુધ છે મહારા ઘરનુંરે, બીજનું હું નથી લાવ્યો. ૧૧

‘વાર કરવાનું કારણરે, કહો મુજને મુખથી,
 ‘વાંક શો છે અમારોરે, પીતાં નથી શા દુઃખથી ?
 ‘પીઓ, નહિ તો હું પાડુંરે, દેહ મહારો દુઃખે કરી’
 એમ કહીને ત્યાં કરમારે, બાળકે તો લીધી છરી. ૧૨

જાણે ભોળી ભવાનીરે, ‘બેટા ! લાવો દુધ પીઉ’
 કર લાંબો કરીનેરે, પ્યાલું મુખમાંહી લીધું;
 દુધ પીને તે પ્યાલુંરે, ઠાલું પાછું મા દે છે,
 આશાએ મુત ઉભોરે, વચન કેવાં કહે છે. ૧૩

પુત્ર પાત્રને પટકીરે, અટકી મુખ એમ બોલે,
‘નિત્ય આપે વધારીરે, આજ મા તું શું ભૂલે!
‘આઈ આશાએ આવ્યોરે, આશ ભંગ કેમ કીધી?
‘ભાગ મહારો ન આપ્યોરે, પ્રસાદી પોતે પીધી.’ ૧૪

નયને પૂર પાણીરે, બોલે બાળક વાણી,
દેવી વાંકમાં આવીરે, શિશુ થકી શરમાણી;
પ્રેમ પૂર્ણ આવ્યોરે, પોતાને ચડક્યો પાનો,
ઉર આગળ લીધોરે, છોયાને રાખ્યો છાનો. ૧૫

‘દુધ ત્હાડું મેં પીધુંરે, મ્હાડું દુધ ધવરાવું,’
સ્તન આપ્યાં છે મુખમારે, ગુણ એના શા ગાઉં?
માના હૃદય-કમળમારે, સરોવર-માન વસે,
શારદા સંપૂર્ણરે, બાળકના તો મન વસે. ૧૬

જ્ઞાનસાગર પીધોરે, લખી શું લખે લેખે?
એ તો રસ કોઈ ન્યારોરે, બ્રહ્માદિક શું દેખે?
ઘેર બાળક પહોંચ્યોરે, શંકર રૂપ બની,
તાતે પુછ્યું ત્યાં આવીરે, વાણી જાણે મંત્રમણિ. ૧૭

આખ્યાન આ પૂરુંરે, કથા સંક્ષેપે કહી,
સ્વામી શંકર પ્રકટયારે, વાણી જાણે ગંગા વહી;
મહિમા માનો ગાશેરે, થાશે મુખ સહુ જનને,
ધનવન્તર વાણીરે, માણી દયો પરમ પદને. ૧૮

૭ કાલિકાનો ગરબો.

(મા પાવા તે ગઢથી ઉતર્યાં એ રાદ)

જગદેવી યશ ગાઉં છું મહાકાળીરે,
જીવ્હાએ વસજો માત પાવાવાળીરે.

સેવક જાણી તાહરો મહાં શિર ઉપર ધરજો હાથ. પાવાં
હોંશ હૈયામાં થાય છે મહાં ગુણ ગાવાનું છે મન. પાવાં
દયા કરો તમ દાસને મં તેથી થાય બુદ્ધિ પાવન. પાં
ગુણ ગંભીર છે તાહરા મં કહેતાં ન આવે પાર. પાં
બાળક બુદ્ધિ થું કહું મં જો હોય તહારો આધાર. પાં
નવતેરી નગરી વિષે મં ચપાવતી ચતુર મુજાણ. પાં
રામ સરખું રાજ છે મં મહીં વસે અઢારે વણું. પાં
ત્યાં ચતુર નારીઓ અતિ ઘણી મં નિર્મળ છે જોનાં મન. પાં
ગરબો ખેલે ચોકમાં મં નવરાત્રી કેરે દિન. પાં
શણુગાર સર્વે શોભતા મં પહેરી હીરાગળ ચીર. પાં
ગુણવન્તી ગરબો રમે મં રાખીને મનથું ધીર. પાં
તાળીની ઝડીઓ પડે મં ત્યાં શોભા નૌતમ થાય. પાં
કોકિલ શબ્દ સોહામણા મં નવરંગી નારી ગાય. પાં
તે વેળા માતા આવીયાં મં વિજળીના સરખું રૂપ. પાં
સુરજ સરખાં શોભતાં મં માએ ધાર્યું રૂપ અદ્ભુત. પાં
રાણીઓ સર્વ ઝાંખી પડી મં છે તેજ તણો અંબાર. પાં
રાણીઓ મનમાં એમ ધારે મં આ તે કો નવલી નાર? પાં
રૂપ સ્વરૂપે આગળી મં જોની સોના સરખી કાય. પાં
મધ્યરાત્રે રાણીઓ પરવરી મં જઈને વિનવીઓ રાય. પાં

રાણીઓ રાય આગળ કહે મં 'સાંભળજે પ્રાણાધાર. પાં
'એક રામા સુનિદર આવી છે મં જ્યાં બાવનમો બળર. પાં
'અત્રીસ લક્ષણ આગળી મં છે પદ્મિનીનો અવતાર. પાં
'તહેને જોઈ ત્રિભુવન મોહી રહે મં તે આગળ નહિ
કે નાર.' પાં

રાજને નારી ગમી મં વળી સુરજ થયો પ્રકાશ. પાં
તે દિવસ ગયો અતિ દોહલો મં મનડામાં મોટી હામ. પાં
વળી રાત પડી દિન આથમ્યો મં ચોઘડીયાં ઠમકે બહાર. પાં
ઘેર ઘેરથી સહુ નીસર્યાં મં ગરબે રમવા સહુ નાર. પાં
રંગ મર્યો સાહેલીમાં મં એવામાં આઠ્યાં માત. પાં
ત્યાં રાણીએ દાસી મોકલી મં રાય આગળ કહેવા વાત. પાં
ત્યાંથી પતાઈ રાવળ ઉઠ્યો મં જોવાને નવલી નાર. પાં
આવી નિરખી નયને ભરી મં વિષય વસ્યો અપાર. પાં
નખશિખ મુધી નિરખીયાં મં મૂર્છાએ પડીયો રાય. પાં
રાજ રૂપે મોહી રહ્યો મં નારીશું લાગ્યો નેહ. પાં
રમતાં રજની વહી ગઈ મં સહુ વળ્યાં પોતાને ઘેર. પાં
ત્યારે ચાલ્યાં માતા એકલાં મં પતાઈએ જાણી પેર. પાં
પાપી પુઠે પરવર્યો મં માતાનો આલ્યો હાથ. પાં
'માગ, માગ મુખથી' કહું મં એવું મુખથી બોલ્યાં માત. પાં
'તહાં રૂપ વસ્યું હૈયા વિષે મં હું' રાખીશ મ્હારે ઘેર. પાં
'ત્યાં મહેલ ચણાવું માણેકના મં તેની કોઈ ન જાણે પેર પાં
'મ્હારે મહેલે રાણીઓ અતિ ઘણી મં તહેમાં પટરાણી
આપ. પાં
'ખાઓ પીઓ ખુબી કરો મં રૂડી રાજ સરખી રીત. પાં

ત્યારે કોપ કરીને બોલીયાં મં ‘ત્હાડું પ્રકટયું રાજા ! પાપ. પાં
‘ત્હાડું’ રાજ જશે જડમૂળથી મં આવી મળશે ત્હારો
ભોગ. પાં

‘ચેત, ચેત, ઓ અભાગીયા !’ મં ત્યાં રોખ્યો રણસ્થંભ. પાં
પોઠ ચલાવી પાધરી મં બુડાયો દરવાજો બંધ. પાં
યુદ્ધ મચ્યું જેમ જોરથી મં ત્યાં થઈ રહ્યો ઉત્પાત. પાં
ત્યારે દળ એવું સઘળું રહ્યું મં તે યુદ્ધ થયું વર્ષ ખાર. પાં
લઈ લશ્કરને આગળ થયો મં પછી ભેળવીઓ ચંડાળ. પાં
લોહી તણી નદીઓ વહી મં ત્યાં વતર્યો હાહાકાર. પાં
ત્યારે પતાઈ રાવળનું પત ગયું મં તે જાણી યુગમાં
વાત. પાં

ત્યારે પતાઈ મનમાં સમજ્યો મં મુજ ઉપર કોખ્યાં માત. પાં
કરગરતો રાજા ગયો મં બેઉ કર જોડી હાથ. પાં
‘મુજ ઉપર માત મહેર કરો મં દળ સઘળું પાછું જાય.’ પાં
મહાકાળી મન એમ ધરે મં રાજાને આપું મુખ. પાં
મા તું અનામી રાજ્યા મં પતાઈનું ટાળ્યું દુઃખ. પાં
જે ગાય શિખે ને સાંભળે મં ત્હેની માતા પૂરે આશ. પાં
મા તું ગુણવન્તી કાલિકા મં ગુણ ગાય ગોકુલદાસ. પાં

૮

શ્રી જગદંબાની મહીષાસુરને માર્યા પછીની સ્તુતિનું
ગુજરાતી સમશ્લોકી ભાષાન્તર.

(અનુવાદક:—સ્વ. નાથાલાલ રેવાશંકર ભટ્ટ, આગલોડ)

◆ મુંબઈ માં ◆

જૈન તથા નાગર ભાષાઓ માટે

શુદ્ધ અને સાત્ત્વિક
ખોરાક માટે અજોડ

શ્રી આર્યોદય બ્રાઉંગ હાઉસ.

૪૮, સી. પી. ટેન્ક રોડ, મુંબઈ ૪.

‘સુરતી રસોઈ’નો ટેસ્ટ અનુભવી ખાત્રી કરો.

૮

શકાદય સ્તુતિ.

(ચોથો અધ્યાય)

ઋષિ ઉવાચ:—

બળવાન શત્રુ મહીષાસુરને હણ્યો જ્યાં,
ઈન્દ્રાદિ દેવ સઘળા પૂજવા ગયા ત્યાં;
સ્તુતિ કરી અતિ ઉમંગથી હાથ જોડયા,
ને ચાડ્યાગી સઘળા નમી એમ બોલ્યા. ૧

દેવતાઓ બોલ્યા:—

“જે તેજ આ સહુ દેવગણો મહીં છે,
તે તેજનો સમૂહ ઓ જગમાત ! તું છે;
ને જગત્ આ રચીયું તેં તવ શક્તિઓથી,
જગવંદ્ય દેવી ! નમીએ કરૂણા કરોને. ૨

જેનો પ્રભાવ વદતાં મુરશેષ થાકયા.
બ્રહ્મા અને શિવજી પણ તહીંયાં વિરામ્યા;
તે ચંડીકા જગતને પરિપાલવાને,
બુદ્ધિ કરો અસુરનો ભય દારવાને. ૩

રાજે તું લક્ષ્મીરૂપથી, અલક્ષ્મી રૂપે,
પુણ્યાર્થી લોકઘરમાં, વળી પાપીઓના;
બુદ્ધિરૂપે, સત્કૃદે, શ્રદ્ધારૂપે તું,
સત્કુળમાં વળી અને ઉંચા જનોમાં;
લજ્જારૂપે વસી રહી નમીએ તને ઓ,
જગમાત દેવી જગની કરૂણા કરોને. ૪

અતિ વીર્યવાન રિપુને ત્રિશૂળે વિદ્યાર્થો,
એવી પ્રભાવવતી રૂપ અચિન્ત્ય ત્હાડું;
દેવો અને સુર મહીં અદ્ભુત ત્હારો,
મહીમા પરાક્રમ તણો, વદીએ શકી શું? ૫

તું હેતુ છે જગતની, તુજમાં રહ્યા છે,
રજ, સત્વ ને તમ ગુણો, નવ દોષ લેતી;
શિવ, વિષ્ણુ તેથી વદતા તુજને અપારા,
ને આશ્રય સકળનો જગમાં તું દેવી!
આ જગતના બીજ રૂપે રહી છે તું દેવી!
પરમા, પ્રકૃતિ, આદ્ય ને નિર્વિકારી. ૬

“સ્વાહા” રૂપે તું રહી છે, અમ તૃપ્તિ કાળે,
યજ્ઞો મહીં દર્શ જતી આહૂતિઓ જે;
ને પિતૃઓ નિજ તણા બહુ શાન્ત કરવા,
“સ્વધા” રૂપેજ તુજને અતિભોગ હેતા. ૭

અવિચિન્ત્ય ત્હાડું રૂપ છે, વળી સુજિત હેતુ,
મ્હોટાંવૃતો મહીં વિરાજતી મહા સતી તું;
જે કાળમાં મન લઈ તુજને ભજે છે,
મોક્ષાર્થી એ સુની તણી વિદ્યાજ તું છે. ૮

ઋગ્વેદ ને યજુર ને વળી સામવેદ,
શબ્દાત્મિકા સકળની નવ કાંઈ ભેદ;
છે એક તું પણ રહી ત્રિરૂપે વિરાજ,
વ્યાધિ, ઉપાધિ, વળી આધિ નિવારનારી. ૯

મેઘા, સરસ્વતી અને સહુ શાસ્ત્રવેત્તા,
સંસાર સિંધુ તરવા તવ નામ દુર્ગા;

મધુકેટભરિપુ હૃદે રહી લક્ષ્મીરૂપે,
ઈન્દુ લલાટ લઈને રહી શિવ શિવે. ૧૦

સુખાકૃતિ તવ દીપે સમપૂર્ણચન્દ્ર,
મૃગાંક ચન્દ્ર લજવે તવ શ્વેતવાર્ણ;
નિહાળી એ સુખદુ ને જગ સર્વ મોહે,
આશ્ચર્ય કે મહીષ એ અસુર ન મોહે. ૧૧

જેઈ બ્રહ્મટિ પલટી કોધે ભરેલી,
મૃગાંક લાલ લઈને રાત્રી બનેલી;
મહીષાસુરે નિરખીને નિજ પ્રાણ મુક્યા,
જીવેજ કોણ યમરાજ કુપિત દેખ્યા. ૧૨

દેવી ! પ્રસાદ દેજે અમને બધાને,
આખું છે સુખ અમને રિપુને હણીને;
વિદારી સૈન્ય મહિષાસુરનું ત્રિશૂળે,
ભૂદયા નથી કંઈ અમે તવ છે કૃપાતે. ૧૩

દેવી ! પ્રસન્ન નર જેહ પરે તું થઈ છે,
ધનવાન, કીર્તિ, યશ સૌ જગમાં મળે છે,
પુરૂષાર્થ ચાર જગમાં ધન કીર્તિ પામે,
તેનો સદાભ્યુદય છે તવ જ્યાં કૃપા છે. ૧૪

ધર્મીજનો દર દિને ધરતા સુધર્મો,
નીતિ મહીં રહી અને કરતા સુકર્મો;
તહારી કૃપા થકી જતા નર સ્વર્ગ એતો,
ત્રિલોકમાં જગતની ફળદાત્રી તું છો. ૧૫

સ્મરતાં તહને જન બધા ભયમુક્ત થાતા,
તહારા સદા સ્મરણથી શુભ બુદ્ધિ થાતા;

દારિદ્ર, દુઃખ, ભય હારિણી તું વિના કે ?
ના, ના, નથી પરદુઃખે દુઃખતી બીજી કે. ૧૬

હણીને રણે અસુરને નિજ હાથથી તે,
નરકાધિકારી સહુને શુભ સ્વર્ગ આપ્યું;
તહારી કૃપા તણું ફળ જગ સર્વ જાણે,
મારી અસુર જગને મુખ સર્વ આપ્યું. ૧૭

જેતાં તને અસુર કેમ ન ભરમ થાતા,
કે શસ્ત્ર હાથ ધરીને કરવો પ્રયાસ;
પણ તું દયાળી ! રિપુનું હિત ચિત્ત ચ્હાય,
નિજ શાસ્ત્રના હનનથી રિપુ સ્વર્ગ જાય. ૧૮

શુભ ચન્દ્ર બિંબ સરખું મુખ શુભ તહારું,
ત્રિશૂળ ખડ્ગ પ્રસરેલ તણો પ્રકાશ;
જેયા છતાં અસુર દ્રષ્ટિ કહે ન હારું,
એ છે બધો તવ કૃપા કેરણા પ્રભાવ. ૧૯

પાપીજનો તવ ગુણો સુણી શ્રેષ્ઠ થાતા,
અવિચિન્ત્ય રૂપ જગમાં સહુથી અજાણ;
તહેં દેવજીત અસુરો હણી સ્વર્ગ મેલ્યા,
એ છે બધાય તવ વીર્ય-કૃપા પ્રભાવ. ૨૦

ઉપમા નથી જગતમાં તવ પ્રાક્રમોની,
ને રૂપની, અસુરને ભયકારી જે છે;
નિબુરતા અસુરની સમરે નિહાળી,
તહોયે કૃપા તવ દિલે ત્રૈલોક માંહી. ૨૧

ત્રિલોક આ અખિલને રિપુનાશથી તેં,
 તાર્યું, દુઃખી બહુ હતું અમુરો થકી જે;
 સ્વર્ગે ગયા ફરી અહા! રખડયા હતા જે,
 મુરો, અમુરરિપુ! ઓ નમીએ અમે તો. ૨૨

ત્રિશૂળથી રક્ષ ઓ દેવી! રક્ષ ખડ્ગેથી અંગિકે!
 ધનુર્બા ટંકારેથી, રક્ષ તું ઘંટનાદથી. ૨૩

પૂર્વમાં રક્ષ ઓ ચંડી! પાશ્વમે દક્ષિણે તથા;
 ભ્રમણ ત્હારા ત્રિશૂળનાથી, ઇશ્વરી! રક્ષ ઉત્તરે. ૨૪

સૌમ્યને ઘોર તવરૂપો જગત કદયાણના અર્થે;
 રહ્યાં વિચરી ત્રિલોકે જે, કરો રક્ષણ અમારૂં તે. ૨૫

ખડ્ગ, શૂલ, ગદાદિને, ખીજાં તુજ અસ્ત્ર શસ્ત્રથી,
 રહ્યાં જે શોભતાં હાથે, કરો રક્ષણ અમારૂં ઓ! ૨૬

ઋષિ ઉવાચ:—

સ્તુતિ જગદંબ આ રીતે, મુરોએ અર્ચના કરી;
 સુગંધિત દિવ્ય પુષ્પોથી, તથા ગંધાનુલેપથી. ૨૭

મુરોએ પૂર્ણભક્તિથી, કર્યો ધૂપ દેવીને ઘણો;
 પ્રસન્નાદેવી દેવોને, વધાં આવાં વચન ત્યારે. ૨૮

દેવી ઉવાચ:—

માગો, આપવા તૈયાર, ઈચ્છિત સર્વને હું છું;

દેવતાઓ બોલ્યા:—

દીધું છે સર્વ તેં અમને, ન બાકી કંઈ હવે રહેતું. ૨૯

હણીને મહીષાસુરને, દીધું છે સર્વ તે અમને,
છતાં વરદાંતમે છો તો, અમે તો માગીએ છે કે; ૩૦
સ્મરણ કરીએ અમે જ્યારે, હણે આપત્તિ તું ત્યારે;
તને ઓ નિર્મળામુખી! સ્તવે આ સ્તોત્રથી તેને; ૩૧
વિભવ, ધન, જ્ઞાન, દારાદિ સહુ સંપત્તિઓ આપો;
પ્રસન્નાતેમના પર રહો, રહ્યાં જ્યમ છો અમારા પર. ૩૨

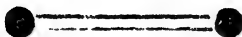
ઋષિ બોલ્યા:—

જગતને આત્મહિત કાળે, તથાવત્ રીઝવ્યાં દેવી !
ભદ્રકાલી “તથાસ્તુ” એમ કહીને ત્યાં અલોપ થયાં. ૩૩
જગત્ ત્રયના હિતાર્થે આમ, દેવી દેવ શરીરથી;
થયાં; તુજને કહી મેં તે કથા હે સુરથ નૃપ. ૩૪
કરીને ગૌરી દેહ વડે, હણવા શું ભ નિશું ભને;
થયાં ઉત્પન્ન થયાં તાં, જ્યમ, પ્રથમ હણવા અસુરોને. ૩૫
જગત્ રક્ષા અને ઉપકૃત કરવા દેવ સર્વને,
કહીશ હું જેવી રીતે તે, શ્રવણ નૃપ ! ચિત્તથી કરજે. ૩૬
“શકાદય સ્તુતિ” નામ ચોથો અધ્યાય સંપૂર્ણ.

—અનુવાદક:—સ્વ. નાથાલાલ રેવાશંકર ભટ્ટ, આગલોડ

૯
પ્રકીર્ણ.

મધ્ય
નિવાસ
સ્થાન

અમીરી
ભોજન
મંદિર

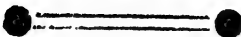

આર્યનિવાસ
હિન્દુ લોજ

ટેલીફોન
23136

તા. ૨૭/૨/૨૬
તા. ૨૭/૨/૨૬
ARYANIVAS

કાલબાદેવીરોડ, મુંબઈ-૨

૯
પ્રકીર્ણ.

૧

નમું હું માત અલખેલી ! કરોને સહાય બીરદાળી !
અમે તુજ રંક બાલુડાં, નિવારો દુઃખડાં કુડાં. (ટેક)
જીવનનૌકા અમારી જે. તરે ભવસિંધુની ઉપરે,
રહે સુકાન નવ હાથે, વહે વાયુ પૂરે વેગે. નમું ૦ ૧
ખલાસી જીવ અજ્ઞાની, બની ભીરૂ ગયો હારી,
ધરી સુકાન નિજ હસ્તે, ચલાવો વહાણને રસ્તે. નમું ૦ ૨

સાખી.

શરણુ તહમારે આવીયાં, ઉગારો મહંભાય;
વિમલ માત પ્રકટાવજો, અંતર કેરી માંય. નમું ૦ ૩

• — — •

૨

રૂડી પૂર્ણિમાની રાત (૨)

શોભા રૂડેરી ચાચર ચોકમાં. રૂડી૦

સાખી.

સમોવડી મળી યોગિની, ચાચર કેરી માંય;
ગાએ ગરબા પ્રેમશું, આનંદ ઉર ન માય.

ખેલે ખેલે (૨) ઉરે ધરી ઉમંગરે;

થેઇ થેઇકાર રૂડો થાય ત્યાં. રૂડી૦ ૧

સાખી.

આભુખાભુ અરણ્યમાં, વ્યાપી શાન્તિ અપાર;
અમરાપુરના અમર સૌ, નિરખે રહી નલ માંય.

ધુમે ધુમે (૨) ગરબાઓ લેઈ શિરરે,
યોગિની આનંદ સાગરે. રૂડી૦ ૨

સાખી.

રત્નજડિત સિંહાસને, વિરાજ્યાં મહંભાય;
પ્રસન્ન વદને બોલતાં, વેણુ મધુરાં ત્યાંય.

એવો રૂડો (૨) આનંદ થાય નિત્યરે,
આરામુદી તણે ખારણે. રૂડી૦ ૩

• — — •

૩

(રાગ-ભૈરવી)

તું છે જગ-અધિષ્ઠાત, દયાળી !
તું છે જગ-અધિષ્ઠાત. (ટેક)
શરણે આવ્યા પાળો પ્રીતે,
પૂર્ણ આણી પ્રેમ. દયાળી૦
જીવન કેરી તું અધિષ્ઠાત્રી,
તું હાથે અમ લાજ. દયાળી૦
વિપન્નમાં તમ વિણુ બીજું કો,
કરે અમારાં કામ ? દયાળી૦
અમ ઉરમાં તમ દિવ્ય પ્રભાની,
રેલે હેલી અપાર. દયાળી૦
મુદ્રિત આંકિત અમ અંતરમાં,
પ્રતિકૃતિ તવ ચિરકાલ. દયાળી૦
વિનવીએ મા કર જોડીને,
રાખો અમારી લાજ. દયાળી૦

• — — •

૪

આરાસુર કેરાં રાણી શાણી,
 ભક્ત તણાં પ્રતિપાળીરે. આરાસુર૦ ૧
 મા ! જગદોદ્ધારકે, શુભ વરદાયકે,
 લાયકે જનની દાતારે. આરાસુર (ટેક)
 માળ કરજોને વહાર, ઉગારી લેજો બાળ;
 મા ગવહરવાળી, દીનદયાળી,
 માત શિરોમણિ સારારે. આરાસુર૦ ૧
 મુરો સહુ તહારા દાસ, સેવે આવી તુજ પાસ;
 એવી જગજનની, ત્રિશૂલધારિણી,
 બાલા ચહડો વારેરે. આરાસુરવાળી૦ ૨

• — — •

૫

(રાગ-કાશી)

જગત્માં એકજ મુંદિર અંબે નામનું નાવ. (ટેક)
 શુદ્ધ હૃદયના માનવી, તહેમાં સફર કરે ચોપાસ,
 નિર્વિધને જઈ પાર ઉતરતાં,
 કરતાં જનનીનો જયકાર. જગત્માં૦ ૧
 સ્વાર્થી, લોભી, આડંબરી કોઈ, બેસતાં નાવની માંચ,
 અર્ધ સમુદ્રે એ ડોલે ચહડી,
 જઈ બેસે દરિયા માંચ. જગત્માં૦ ૨
 પુનિત નૌકા માતની, તહેમાં ખલ તણું નહિ કામ,
 દુર્મતિ-જનને સંઘરે નહિ,
 વિરલ તણું ત્યાં ઠામ. જગત્માં૦ ૩

~~~~~

૬

જનનીનો મહિમા.

(આશા ભર્યાં અમે આવીયાને મ્હારે બ્હાલે રમાડ્યાં રાસરે-એ રાહ)

અવની-ઉછંગમહી ઓપતી ને કાંઈ-

સંત સુભટ કેરી માયરે, ધન્ય મહારી ભારત ભૂમિરે. (ટેક)

વિધા કળાની રૂડી વાટિકા ને તહારા-

ગર્ભે રતન મણિ જાતરે. ધન્ય ૦ ૨

ચરણે મહાનીર ઘુઘવે ને શિર-

છત્ર હિમાલય પહાડરે. ધન્ય ૦ ૩

માથે સુકુટ માએ ધર્યો છે, કાશ્મીરી-

મહા મૂલ્યવાનરે. ધન્ય ૦ ૪

હેયે હીરાના હારહારે વહે-

સિન્ધુ ગંગાના નીરરે. ધન્ય ૦ ૫

ઉરે ભર્યાં તે શૂર-દુધડાં તે ધાવે-

શિખ, રાજપુત રણધીરરે. ધન્ય ૦ ૬

કેડે કટિબંધ મેખલારે, વિન્ધ્ય-

આબુ ગિરિ તણી હારરે. ધન્ય ૦ ૭

જમણે ફેરફે મહારી માવડીરે, તહારો-

પાલવડો કચ્છ-ગૂજરાતરે. ધન્ય ૦ ૮

ડાબી બાજુએ ભેરી ભુંગળો ને ડંક-

વાગે સુદેશ બંગાલરે. ધન્ય ૦ ૯

ભારતભૂમિરે મહારી તીર્થભૂમિરે તહારી-

રિક્તિ સિદ્ધિનો નહિ પારરે. ધન્ય ૦ ૧૦

- વર્ષેવર્ષ તહારા આંગણેરે થાય-
અન્ન તણા અંબારેરે. ધન્ય૦ ૧૧
- જીવાર, ઘહું, ને બાજરી ને વળી-
ચોખા, કઠોળ નહિ પારરે. ધન્ય૦ ૧૨
- લાખો ખેતરમાં નીપજેરે તહારા-
મોંઘા તે મૂલ્યના કપાસરે. ધન્ય૦ ૧૩
- આંખા, ગુલાબની વાડીઓ ને વળી-
અમૂલ્યમાં ઝુલ્લતાં ઝાડરે. ધન્ય૦ ૧૪
- રિદ્ધિ ને સિદ્ધિ તહારી એવી ઘણીરે જોનો-
ગણુતાં ન આવે પારરે. ધન્ય૦ ૧૫
- સારા જગતની સંપત્તિરે તહારા-
આંગણીએ એકઠી જણાયરે. ધન્ય૦ ૧૬
- ભારતભૂમિરે, મહારી તીર્થભૂમિરે તહારા-
પુણ્ય તણો નહિ પારરે. ધન્ય૦ ૧૭
- તેત્રીસ કોટિ મહાબળીરે તહારા-
ખોળામાં ખેલતાં બાળરે. ધન્ય૦ ૧૮
- આર્ય, મુસલમાન, પારસી તે મહારા-
માડીના જયા વીરરે. ધન્ય૦ ૧૯
- સાથે મળીને એક સાથે અહો તહારી-
સેવા કરે મહાધીરરે. ધન્ય૦ ૨૦
- સ્વામી દયાનંદ; ગુરૂ ગોવિન્દ, રામ-
મોહન વિવેકાનન્દરે. ધન્ય૦ ૨૧

ધર્મના સુધારામાં અર્પી ગયારે નિજ-

કાયા તે આનંદ કંદરે. ધન્ય૦ ૨૨

દેવ સમા દીકરા દાદા થયા ને વળી-

કર્મવીર ગોખલે મહાનરે. ધન્ય૦ ૨૩

વિધવિધ વિઘ્નો ટાળી ગયા ને તહારા-

વિશ્વે વધાર્યા માનરે. ધન્ય૦ ૨૪

આજેય દેશભક્તા એવા અનેક તહારા-

ચરણે ખડા મહારી માયરે. ધન્ય૦ ૨૫

દક્ષિણમાં દીકરો તિલક રમ્યો ને વીર-

ગાંધી છે કાઠીયાવાડરે. ધન્ય૦ ૨૬

ભૂમિ પંજાબમાં રાખી છે નેક ટેક-

લાલા ને લજપતરાયરે. ધન્ય૦ ૨૭

દેશખન્ધુ કેસરી ગાળ રહ્યો છે ખંગ-

દેશે મહા—મતિમાનરે. ધન્ય૦ ૨૮

લાખો કરોડ આવા સાધુ સુપુત તહારી-

રક્ષા કરે મહારી માયરે. ધન્ય૦ ૨૯

સુખ દુઃખ ઉર કાંઈ લેખે નહિ ને તહારી-

ભક્તિનાં દિવ્ય ગીત ગાયરે. ધન્ય૦ ૩૦

અમર તપોરે માતા અમર તપોરે તહારા-

બેટાનો નામ મહીમાયરે. ધન્ય૦ ૩૧

આનંદ વિજય હરિશંકર સદાય શુભ-

સ્વરાજ-વાયુ આજ વાયરે. ધન્ય૦ ૩૨

૭

અગસ્ત્યપુરી વિષે

(હોરી)

અગસ્ત્યપુરી આનંદકારી, સાબરમતિ જલ વહે ભારી-ટેકે
 ધેતાચલસે સાબર ચલી આવે, વેગે આવે બહુ ભારી;
 તાકે બીચમેં સ્નાન કરત હે, પાપ કટે તતકારી-અં ૧
 ઉંચી ટેકરી અજબ નમુના, ઉપર બોરકી આડી;
 માળુમેં તો બગીચા બના હય, શ્યામ મૂર્તિ બહુ સારી-અં ૨
 સમનાથ ! અબ સહાય કરી, જય ધારેશ્વર ધનધારી;
 અર્ધાંગે ઉમીયાળ બીરાજે, તાંદી ધવાંકી બહુ આડી-અં ૩
 ઉત્તમ, મધ્યમ, કનિષ્ઠ વસત હે, સર્વે રૈયત તહમારી;
 તે ઉપર હુકમદાર, પૃથ્વીસિહ, ગાદીકો અધિકારી-અં ૪
 સુરેશ્વર અબ સહાય કરી, જય મણિભદ્ર વીર ભારી;
 બજરંગ બાંધ્ય ગ્રહી લ્યો હમારી, લજ્જા રાખોને હમારી-અં ૫
 ગ્રામકી બીચમેં સુરેશ્વરી શોભે, ભક્તનકે પ્રતિપાળી;
 મહેર કરો સેવકપે દયાળી, દુઃખ દારિદ્ર નિવારી-અં ૬
 ઉત્તમ જ્ઞાતિ ઔદિચ્ય બ્રાહ્મણની, જોશી હે અટક હમારી;
 કેવલ સુત નિર્ભયરામ કહત હે, મત મુકના હો વિસારી-અં ૭

• — •

૮

આવ્યા નવરાત્રીના દિન (૨)

ચાલો અંબિકાને પૂજવારે લોલ.

દોડો થઈને અધીર (૨)

ચાલો અંબિકાને પૂજવારે લોલ.

(સાખી)

સિંહાસન પર ઓપતાં, સૌમ્યરૂપે મહંભાય
 પૂજા અર્ચન પૂરાં કરી, ગ્રહો માના પાય
 સેવા થઈને સુધીર (૨)
 ચાલો અંગિકાને પૂજવારે લોલ.

(સાખી)

વહાલભરીએ વાડીયે, વધાવીયે જગમાત
 મધુ મંડપની કુંજમી, પ્રગટે એ સાક્ષાત્
 એ છે હીનનો આધાર (૨)
 ચાલો અંગિકાને પૂજવારે લોલ.

(સાખી)

શીળી માની છાંયડી, મીઠકાં એ હેત રસાળ
 અમૃત લીની આંખડી, માની નિત્ય જણાય
 કરો અમીનાં એ પાન (૨)
 ચાલો અંગિકાને પૂજવારે લોલ.

(સાખી)

પુણ્યભર્યો એ પંથ છે, સુરપુરનો સંચાર
 મહીમા ગાઓ નિત્યને, તરળે ભવપરંપાર
 ધરી માના આદેશ (૨)
 ચાલો અંગિકાને પૂજવારે લોલ.

(સાખી)

મુળી સેવક સાદને, મલકે એના પ્રાણુ
 ઉંડી આશિષ એ વહે, દયો અમૂલ્ય એ લહાણુ
 છે એ પ્રેમનો પ્રકાશ (૨)
 ચાલો અંગિકાને પૂજવારે લોલ.

—શિવશંકર ત્રિ. ઠાકર

૯

રણુચંડીનો ગરબો.

(બોલે બોલે ગિરિયોમાં મોર-એ રાહ)

ધૂમે ધૂમે રણુજંગની માંય,

અંબા ધૂમે છે.

હોલે હોલે દાનવનાં રાજ,

અંબા ધૂમે છે.

એની આંખડીયે અગ્નિ આળે ઝરે,

પેલા પાપીઓના પ્રાણો એ પળમાં હરે;

એની ભૂજમાં બળ અમાપ

અંબા ધૂમે છે. —ધૂમે ધૂમે.

દક્ષિણ હસ્તે માળુએ અસિ ધરી,

વામ હસ્તે લે દુષ્ટનું શિષ લણી;

ગળે ઝુલે છે મસ્તકની માળ

અંબા ધૂમે છે. —ધૂમે ધૂમે.

છુટા કેશને માળની બ્રહ્મી કરાળ,

દુષ્ટ અમુરો માના ઝટકે હણાય;

થાય અમુરોનો સંહાર

અંબા ધૂમે છે. —ધૂમે ધૂમે.

આવ્યો મહિષાસુર માની સામે ચડી,

મારી સિંહે તરાપ ચંડી સામે ધસી;

કર્યો પાપીએ ત્યાં હુકાર

અંબા ધૂમે છે. —ધૂમે ધૂમે.

મહિષ ધધને પછાડે પૂંછ તહીં,
દેવી વિવિધ સ્વરુપે ત્યાં વ્યાપી રહી;

સુરેનાં ટોળાં ઉભરાય

અંબા ધૂમે છે. —ધૂમે ધૂમે.

રુદ્રાણિ બ્રહ્માણિ માના પડખે ધૂમે,
ચોસઠ જોગણીયો માનાં ખપ્પર ભરે;

થયા ભૈરવ છડીદાર

અંબા ધૂમે છે. —ધૂમે ધૂમે.

મુરવરોએ શક્તિ માને ચરણે ધરી,
કોટિ સૂર્યોની મામાં પ્રભા પ્રકટી;

તેજ તણા થયા અંબાર

અંબા ધૂમે છે. —ધૂમે ધૂમે.

પામી રોષને દુબટો માની ઉપર ધસ્યા,
મારી તરાપ, માના સિંહે, તેમને ગ્રસ્યા;

પાપીઓનાં પતન ત્યાં થાય

અંબા ધૂમે છે. —ધૂમે ધૂમે.

મહિષાસુર માને પ્રહારો કરે,
માના રોમે રોમે ત્યાં ક્રોધ સ્ફુરે;

માએ લીધું ત્રિશુળ કરાળ

અંબા ધૂમે છે. —ધૂમે ધૂમે.

મારી ત્રિશુળ પાપીના પ્રાણ હર્યા,
ચીરી પેટને આંતરડા ક'ઠે ધર્યાં;
કર્યો દેવોએ જયજયકાર
અંબા ધૂમે છે. —ધૂમે ધૂમે.

ઈન્દ્ર આવી માળના પાથે પડે,
બ્રહ્મા ચારે મુખે માના વેદ ભણે;
શંકરનું ડગડું સુણાય
અંબા ધૂમે છે. —ધૂમે ધૂમે.

વિષ્ણુ આવી માને હરખે નમે,
સુરમુનિઓ ત્યાં પુષ્પોની વૃષ્ટિ કરે;
સુરલોકમાં આનંદ ઉભરાય
અંબા ધૂમે છે. —ધૂમે ધૂમે.

તારી કીર્તિમા આજે હું હૃદયે ધરું,
મારું જીવતર મા તારે ખોળે ધરું;
મા, એ, છે અમૂલો લહાવ
અંબા ધૂમે છે. —ધૂમે ધૂમે.

—શિવશંકર ત્રિ. કાકર

૧૦

રમવા ચાલો, રમવા ચાલો, રમવા ચાલોરે,
આજ અંબેના ચોકમાં રમવા ચાલોરે.

માન મોઢું છે સદા એ મહિષાસુરહારિણી,
જગમાં સર્વે જપે જપ સુરતારીણી;
આજ અંબેના ચોકમાં રમવા ચાલોરે.

અન્નપૂર્ણા જગે ઝગે રૂપ તારુરે,
અમને સદા સર્વ થકી છે એ પ્યારુરે;
આજ અંબેના ચોકમાં રમવા ચાલોરે.

રંગ ભરી રંગે ઝુલે આજ નારીરે,
હસી હસી દે જનો હા! આજ તાલીરે;
આજ અંબેના ચોકમાં રમવા ચાલોરે.

હું તો જાણું કે અંબે છે દિનદયાળ તું,
તુજ પ્રતાપે આજ તારા ગુણ ગાઉં હું;
આજ અંબેના ચોકમાં રમવા ચાલોરે.

—શિવશંકર ત્રિ. ૬૬૨

૧૦

અઘતન ગરબીઓ.

આરોગ્યતા માટે એક જ સ્થળ

સંવત ૧૯૬૬ના આવૃત્તિ સુદ ૧૦ // તા. ૧૫મી ઓગસ્ટ ૧૯૧૦
સ્થાપના : સને

શ્રી સાવરકાંઠા બોર્ડિંગ હાઉસ

મુંબાઈની રોડ,
મુંબઈ નં. ૨.

= હિન્દુ ગૃહસ્થો માટે જમવાની અભોડ સગવડ =

૧૦

અઘતન ગરબીઓ.

નર્મદાશંકર બળદેવરામ રાવળ કૃત

(આગલોડ)

૧

હું તો આરતી ઉતાડું, અંબે માતનીરે
 અંબે માતનીરે, બહુચર માતનીરે- હું તો.
 કંઠમાળ તું દયાળ (ર) હૃદયરામ તું સુખધામ,
 તું તોં ઝગમગતી જ્યોત સકળ વિશ્વનીરે- હું તો.
 પૂનિત એક તાડું નામ (ર) વસ્યું હૃદય કમળમાંય,
 તને ઓળખી મેં અંતરના બહાલથીરે- હું તો.
 ધરે દેવમુનિ ધ્યાન (ર) ગાય નારદ ગુણુગાન,
 તને રીઝવતા સર્વ મળી સાથમાંરે- હું તો.
 વસી જળસ્થળની માંદા (ર) શીતળ જનનિની છાંય,
 કરી દુઃખ બધાં દૂર સુખ પારેરે- હું તો.
 પ્રેમપૂંજ તું સુખકૂંજ (ર) પદસરોજ તું રસજ્યોત,
 પૂણ્ય સરિતા રૂપે તું વહે વિશ્વમાંરે- હું તો.
 વિવિધ રંગ તું અભંગ (ર) જીતે જંગ તું અખંડ,
 અંગ અંગમાં ઉમંગ રંગ જંગનારે- હું તો.
 દેવ ગણુની રખવાળ (ર) દુષ્ટ દાનવની કાળ,
 ચુંડ મુંડને મહીષ, સમા મારીયારે- હું તો.
 કરી પૃથ્વિને પ્રશાંત (ર) હર્યાં ત્રિભૂવનનાં તાપ,
 ચરણ કમળમાં હું પ્રણમું તને બહાલથીરે હું તો.

૨

(ગરબો) હીંચ.

સિંહે ચઢીને માત, દાનવ સંહારવા,
 લેઈને હાથમાં ત્રિશૂળરે, હો માવડી-ચાહ્યાં રણુ જંગમાં.
 શક્તિ સ્વરૂપ માત, જગમાં અનૂપ છો,
 ધારીને રૌદ્ર સ્વરૂપરે, હો માવડી-ચાહ્યાં રણુ જંગમાં.
 તેજ તણો તાપ જોઈ. દાનવ સૌ દાઝતા,
 નયને વહે અંગારરે, હો માવડી,
 કાળજડાં દૈત્યોનાં કપાયરે-ચાહ્યાં રણુ જંગમાં.
 ચરણુના પ્રહાર થકી ધરતી સૌ ધૂજતી
 ડોલી રહ્યા દીગપાળરે, હો માવડી,
 દીસે પ્રલય તણું પૂરરે-ચાહ્યાં રણુ જંગમાં.
 સૂરને અસૂર તણા. પ્રચંડ જંગ જામતા,
 દાનવનો ત્રાસ અપારરે, હો માવડી,
 કરવા સૂરોને સહાયરે-ચાહ્યાં રણુ જંગમાં.
 પ્રગટયાં પૂનિત જ્યોત, જગમાં પ્રસરાવતાં,
 કરવા દુઃખોનો નાશરે, હો માવડી,
 ધરમીની રાખવાને લાજરે-ચાહ્યાં રણુ જંગમાં.

•—•

૩

(મહીમા જેનો ગાતાં લખાયા ગ્રંથ-એ રાહ)

મહીમા માનો ગાતાં વેદ પુરાણ,
 ધન્ય ધન્ય એ આરાસુરી માતનેરે—
 અવિચળ જેની કીર્તિ આ જુગમાંય,
 ધન્ય ધન્ય એ આરાસુરી માતનેરે.

મહીમા.

(સાખી)

સુરમૂનીવર મુખથી રટે, ધરે બ્રહ્માદિક ધ્યાન
થાક્યા પણ પામ્યાં નહિં, અકળગતિનો પાર.

સાચું માનું શણું સદા યાચીયેરે,
નીરમળ મતિથી જીવન તારીયેરે,
ખોલી હૃદય તણાં દ્વાર,
સદા માતને આરાધીએરે- મહીમા.

* — * *

૪

(મુગટમણિ મેં માની લીધા-એ રાદ)

મુગટમણિ મા તમને માન્યાં,
દયાળુ તમે દુઃખડાંને ટાળ્યાં. મુગટમણિ.

અમૃતના પ્યાલા માજીને પારે,
આજ અમે પીધા. મુગટમણિ.

અંતરની વેદના માએ મટાડી,
કાળજડાં ઠાર્યાં. મુગટમણિ.

અમૃત ભરેલી માજીની આંખડી,
અંતર અજવાળ્યાં. મુગટમણિ.

સંકટના સાગરે નૌકા બનીને,
કાંઠડે ઉતાર્યાં. મુગટમણિ.

લીડ પડયે માત ભક્તોની વહારે,
હોડીને આવ્યાં. મુગટમણિ.

પીડા અસૂરની ના સહેવાતાં,
દેવોએ સંભાર્યાં. મુગટમણિ.

મેરૂ પ્રદેશમાં જઈ સરવેએ,
 માને આરાધ્યાં. મુગટમણિ.
 દેવોને સંકટમાંથી ઉગારવા,
 માણ ત્યાં પ્રગટયાં. મુગટમણિ.
 બાળા સ્વરૂપે આવી માણને,
 દાન અભય દીધાં. મુગટમણિ.
 વિધવિધ રૂપો ધરીયાં માતાણ,
 ત્રિભૂવનમાં ઘુમ્યાં. મુગટમણિ.
 સાંગ ત્રિશૂળને બરછીની ધારે,
 દાનવને માર્યાં. મુગટમણિ.
 સ્થાપીને શાન્તિ અવનિની ઉપરે,
 ગોખે જઈ બેઠાં. મુગટમણિ.

૫

(સાલુડો ઓઢું ઓઢું ને સરી જાય છે-એ રાહ)

આલમાં ખીલી રૂપેરી ચાંદની.
 મંદ મંદ આવે સમીરની લહેરરે;
 નાથે નથનોને અન્તર ઉછળે. -આલમાં.
 ચોસઠ બેની મળીને આજ સાથમાં,
 નિસર્યાં ગરબે રમવાને કાજરે. -આલમાં.
 આવી આજે નવરાત્રી સોહામણી,
 શોભે શરદ પૂનમની રાતરે. -આલમાં.
 વાગે તાલ મૃદંગ અને ઘૂઘરી,
 પડે પડે જઈ આકાશરે. -આલમાં.

પાડી તાલી ગાતાં સહુ રાગમાં,
નીસરે દીવ્ય સંગીતના સૂરરે. —આલમાં.
તેજના ઉડે કુવારા અંગમાં,
પટફળ પહેર્યાં તે વિધવિધ રંગરે. —આલમાં.
કંઠે લટકે હીરાના હારલા,
જડીયાં વેણીમાં રત્નો અપારરે. —આલમાં.
મણિમય ગુંથો માથે અખોલડો,
સાલુડે ચમકંતી સોનલ સેરરે. —આલમાં.
સૂરપતિ આવ્યા બેસીને વિમાનમાં,
સાથે આવ્યો બધો દેવ સંઘરે. —આલમાં.
વૃદ્ધિ પુષ્પોની થાય અંતરિક્ષથી,
કરતા અમૃતનો અભિષેકરે. —આલમાં.
ધન્ય ધન્ય અનુપમ દીન નવરાત્રનો,
ઝોળખી જાણે કોઈ ભાગ્યવંતરે. —આલમાં.
પામે અવિચળ પદ ચરણો મહીં,
માનો ફરતો સદા શીર હાથરે. —આલમાં.

૬

(હોય)

અમે તરસ્યાં નારાયણીના નામનાંરે
તમે પૂરે અમારી મન કામનારે
માતકેડો (૨) અમારા દુઃખ બંધરે. —અમે.
જીવન જ્યોત માત આપ છો અમારાં
હેવે નીહાળ્યાં માત કાજ સૌ તમારાં
એ.....માત અંતરમાં કરજ્યોને વાસરે. —અમે.

આરાસુરની વાસિની, તહારે તેજ પ્રતાપ
નીહાળતાં બાળક તણા, થાએ દૂર સંતાપ
એ.....તમે ભાગો અમારી ભીડરે. —અમે.

જનની તમે છે દુઃખ હરનારાં
હરજયો સંતાપ માત આપ સૌ અમારાં
એ.....માત રહેજયો અમારી સંગાથરે. —અમે.

જળસ્થળમાં વ્યાપક બધે, પૂરો ઉરમાં વાસ
અળગા ના કરશે કાંઈ, રહેજયો બાળક પાસ
એ.....તમે હરજો બાળકનાં ઉચાટરે. —અમે.

બાળકની વાત માત હેયે ધરનારાં
મનની મુંઝવણી દૂર કરનારાં
એ.....તમે દેજો અમારે શીર હાથરે. —અમે.

પ્રાણ ધક્રી મોંઘા અમે, ગણીએ તમને માત
તનમન ધન તમને અમે, અરપણ કરીએ આજ
એ.....તમે રાખો અમારી લાજરે. —અમે.

શરણું અજોડ માત એક છે તમારું
અજ્ઞાની જીવને લાગતું અધારું
એ.....એ તો ભવરણમાં ગોથાં ખાયરે. —અમે.

૭

લીંચ.

આજે જીવન અજવાળ્યાંરે, પ્રગટી ભક્તિ દીલમાં,
ભક્તિમાં ચિત્તને પરોવ્યાંરે, પ્રગટી ભક્તિ દીલમાં.
પારે આવીને માને આરાધીએ, યોગ અનુપમ.

લાવો જીવનનો લઘએરે, પ્રગટી ભક્તિ દીલમાં,
ભક્તિનો સાધીએ,

કલેશ કપટને દૂર કરીને, અંતરના ભેદભાવ આધા કરીને,
 માના ચાચરમાં ફરીએરે, પ્રગટી ભક્તિ દીલમાં.
 હુંપદ ને મદ મત્સર છોડી, દીલડાને માની ભક્તિમાં જોડી,
 નીરમળ મનડું કરીએરે, પ્રગટી ભક્તિ દીલમાં.
 અગણીત ગુણનાં માળુ ભંડાર છે, માનાં મહાન કામજગમાં
 અપાર છે,
 ગણતાં પાર ન આવેરે, પ્રગટી ભક્તિ દીલમાં.
 આંખને પલકારે ચુંડચુંડ ચોળ્યા, અવનીમાં દૈત્ય બધે
 માળુચે ખોળ્યા,
 પકડીને રક્તમાં ઝખોળ્યારે, પ્રગટી ભક્તિ દીલમાં.
 ખડ્ગના પ્રહારે મહીષાસૂર માર્યો, લેધ ત્રિશૂળ વેગ
 દાનવનો ખાળ્યો,
 ધૂમ્ર લોચન રગદોળ્યારે, પ્રગટી ભક્તિ દીલમાં.
 કોઇથી નવ થાય તે માત તમે કીધું, દેવોનું દુઃખ બધું માત
 હરિ લીધું,
 ખીરદ પોતાનું પાળ્યુરે, પ્રગટી ભક્તિ દીલમાં.
 માને ભરોસે જેણે કામજ કીધાં, જાણીને બાળ સુખ
 દુનીયાનાં દીધાં,
 જીવન સફળ કરી દીધારે, પ્રગટી ભક્તિ દીલમાં.

* — *
 ૮

અંબે ઝગમગતી સૂરજની જ્યોત, માળુ હૈયે વીરાજતાં,
 અણુધડ સમજે ન મરમ લગાર, ગોથાં ખાતાં સંસારમાં.

દુઃખથી ભરેલા આરે સંસારમાં, માનવ અટવાય છે જગની
 જંજળમાં,
 કેમ કરી ના'વે ઉપાધિનો પાર, માણ હૈયે વીરાજતાં.
 અદ્ય સમયને કામ છે ઘણેડું, જીવન વહી જાય બધું
 રહે છે અધુડું,
 સમરણુ માણ તણું નવ થાય, માણ હૈયે વીરાજતાં.
 જગીને જીવડા ત્યાગી નીંદરડી, મનકાના મેલ તું ધોને
 ભીતરથી,
 ધરજે અંતરમાં અંબાનું ધ્યાન, માણ હૈયે વીરાજતાં.
 માને છે મનથી પૂરણુ પોતાને, અદ્યમતિ તું ફેગટ કુલાય છે,
 પૂરણુ આઘશક્તિ અવતાર, માણ હૈયે વીરાજતાં.
 શક્તિના જોરથી જગમાં તું ગાજતો, શક્તિ વિહોણો પામર
 સમ લાગતો,
 કોઈ તુજ સામે ન નીરખે લગાર, માણ હૈયે વીરાજતાં.
 શક્તિનું તેજ તારા દેહમાં ભરેલું, એના પ્રભાવથી જીવન ઘડેલું
 બીજે શાને તું શોધવા જાય, માણ હૈયે વીરાજતાં.
 એણે ઘડેલ તારા આરે જીવનમાં, તારું તલભાર ના માનીશ
 તું મનમાં,
 જીવન માણને ચરણે ઝુકાવ, માણ હૈયે વીરાજતાં.

૯

અંબાના નામને ભાવે ભજીને તરીયે ભવજલ પાર
 સમરી થાશું સુખી.
 કલેશ કપટને દૂર કરીને, ધરીએ મા અંબાનું ધ્યાન-
 સમરી થાશું સુખી.

માજુના નામનો વેપાર કરતાં, આવે કદીના ખોટ,
કાળની નૌખત વાગે છે માથે, સુતો શું તાણી સોડ. સમરી.
જીવનદાતા હે જગદંબા, બંધન અમારાં તોડ,
ભક્ત વત્સલ ભગવતી મૈયા, તારે માથે છે મોડ. સમરી.
બાળકના દોષો અંતર ના ધરશે, તું છે દયાનો છોડ,
ત્હારા વિના આ જીવનના જંગમાં, હારશું બાંધી હોડ. સમરી.
જીવન પ્રવાસમાં સાથે રહીને, પૂરજો મનના કોડ,
ઉરનાં અંધારાં દૂર કરીને, તેજના કુવારા છોડ. સમરી.
અમે અધુરા પામર પુરા, પૂરણ તું એક અળેડ,
લીડ પડયે મા તમને સંભાળીએ, બહારે અમારી દોડ. સમરી.

૧૦

(શું નટવર વસંત થૈ થૈ નાચી રહ્યો-એ રાહ)

રૂડો ચોક આરામુર શેલી રહ્યો,
શેલી રહ્યો મન લોભી રહ્યો. —રૂડો.

શરદ ઋતુ રળીયામણી, વાયુ શીતળ વાય,
નવરાત્રીના દિવસમાં, આનંદ મંગળ ગાય.

જયજય શબ્દ બધે થાતા સોહામણા,
દુદુભિનાદ કરે ગગને જઈ ઘોષણા;
ભૂંગળનો નાદ બધે વાઈ રહ્યો. —રૂડો.

તેજ કુવારા છાંટતી, શરદ પૂનમની રાત,
અવનીને અજવાળતી, હરતી ઉરના તાપ.

મળી ભાવે માળના ભકત ગરબે રમતારે,
કરી આઠે પહોર આનંદ હરતા ફરતારે;
ભરી વિધવિધ લોજનથાળ માને ધરતારે,
માના આગણીયાની માંહ્ય, રમતા જમતારે.—૩૬૦.

વસ્ત્રમુશોભિત અવનવા, કરી અંગ પરિધાન,
નરનારી સંગે મળી ગાતાં મંગળ ગાન.
ભૂલીને લેદ સહુ રમતાં ઉમંગમાં,
અંખા પ્રભાવને યોગખતાં અંગમાં;
અંગે ઉમંગ રંગ છાઇ રહ્યો.—૩૬૧.

• — — •

૧૧

હાંરે રૂડી શોભા અપાર, આજે આરાસુરની ખની,
હાંરે આવી નવરાત્રી આજ, મોંઘી જીવનની એ ઘડી.

આનંદ સાગર ચાચરમાં ઉછળે
ભકિતનાં મોજાં અંતરમાં ઉછળે
દર્શનનો લહાવ ત્યાં લુટાય છે— હાંરે.

માને પારે ગીત મંગળ ગવાય છે
હોમ હવન બ્રહ્મલોજન બહુ થાય છે
ગાંધર્વો ગાન રૂડાં ગાય છે— હાંરે.

માન સરોવરનું નીરમળ સલીલ છે
મુરભિ પ્રસરાવતો શીતળ અનિલ છે
પૂનિત ભાવ હૃદયમાં સમાવીએ— હાંરે.

દર્શન કરીને દુઃખ ભવનાં નિવારીયે
જનનિની પાસ જઇ કુંઈ નવું માગીયે
માના ચાચરમાં આનંદીયે— હાંરે.

૧૨

જગમાંહી એક સાચો, માણ તણો સહારો,
 આવે વિપદ હજારો અંબે તણો સહારો.
 વાગે ભલેને માથે, દુઃખોનાં નગારાં,
 આવે વીપદનાં વાદળ, જીવનમાં અકારાં;
 પણ માતની કૃપા તો, દુઃખો બધાં જવાનાં-જગમાંહી.
 રાખી છે ટેક સાચી, માણને પૂકારે,
 દુખંતાં દુઃખ દરીયે, મા પાર ઉતારે;
 આવે ન આંચ તેને, માણ સદા ઉગારે-જગમાંહી.
 મળ્યો જન્મ માનવીનો, ના કર્મને ભૂલો
 જીવન બનાવા ઉત્તત, ના પંથને ભૂલો,
 સત્કર્મને જે સાધે, માણને ઉર વહાલો-જગમાંહી.
 રાખીને દંભ ઠાલો, જે માતને બજે,
 દુનીયા બધી ઠગાયે, ના માત ઠગાયે;
 એવા અધર્મીને ના કદિ માતનો સહારો-જગમાંહી.

• — — •

૧૩

એક સાચી આરામુરી માત, અંબે અલ્લખેલી,
 માત દયાનિધીને દાતાર, દુઃખડાં હરનારી.
 માને પારે જાવા તણું લાગ્યું છે તાન
 માની ભકિતમાં અંતર બન્યું છે ગુલતાન
 વિણ હુકમ ના ડગલું ભરાય— અંબે.
 થાશું પાવન આવીને માણને દરબાર
 ગુણ ગાંધશું ખોલીને અંતરના દ્વાર
 વાત દુઃખીયાની હૈયે ધરનાર— અંબે.

ટેક રાખીને માની જે ભકિત કરે
 તેના અંતરની આશ માત પુરી કરે
 હરે આધિ ઉપાધી તમામ— અંબે.
 જોઈ ચાચર માજીનું હૈયું ઉભરાય
 માની ભકિતમાં સાન લાન ભૂલી જવાય
 આજં જીવનની સાર્થકતા થાય— અંબે.

• — — •

૧૪

(કેની સુંદર સુરત હું તો વારી ગઈ-એ ગદ)

મધુર મનહર મૂરતિ જગદંબની
 વસી અંતરની માંચ સુખકંદનીરે— મધુર.
 જેણે રાખી છે ટેક એક અંબની
 તેણે માણી છે મોઝ માના રંગની
 તેની વહારે ચઢી છે લીડ લંબનીરે— મધુર.
 શોક સાગરમાં એક હૃદય રંબની
 જેની પાસે ચાલે ન વાત દંબની
 માત પીડા હરે ભવ બંધનીરે— મધુર.
 મીઠી નિર્મલ સરિતા આનંદની
 મુખે શીતળતા છાંય છે ચંદની
 માત ચાલે છે ચાલ રાજ હંસનીરે— મધુર.
 જેની માયા અપાર આદિ અંતની
 નથી પડતી પીછાણુ જેના તંતની
 રહી વાતો અપૂર્ણ માના પંથનીરે— મધુર.

• — — •

૧૫

(આવો આવોરે ગુણીયલ હો જોન હોદવાણી-એ રાહ)

આવો આવોરે અલખેડી માત વેદવાણી,
તમે ત્રિભૂવન પ્રતિપાળ, માત વેદવાણી.

નવરાત્રી શુભ આજ, ગરબે રમવાને કાજ,
આવો બેનડો સંગાથ, માત વેદવાણી.

તારો જગમાં પ્રતાપ, રહ્યો વ્યાપી અમાપ,
જપે સૃષ્ટિ બધી જાપ, માત વેદ વાણી.

આરામુરથી રમવાને આવો અંબીકાજી માત,
લઈ જોગણી સંગાથ, સાથે ભૈરવનો સાથ;
થઈ વાઘે અશ્વાર, માત વેદ વાણી.

ચુંવાળ દેશથી રમવાને આવો બહુચરાજી માત,
જેનું મુખડું પ્રેમાળ, જેનું હૈયું વિશાળ;
થઈ કુકકુટ પર સ્વાર, માત વેદવાણી.

દક્ષિણ દેશથી રમવાને આવો તુલજીરે માત,
તારા તેજ તણો તાપ, પામે દૈત્યો સંતાપ;
થઈ સિંહે અશ્વાર, માત વેદ વાણી.

બંગ દેશથી રમવાને આવો કાળીકાજી માત,
વહે નયને અંગાર, ગળે મસ્તકની માળ;
ખડ્ગ ખપ્પર લઈ હાથ, માત વેદ વાણી.

૧૬

(રાગ-ભીમપલાસ ત્રીતાલ)

પધારો જગજનની શીરતાજ,
થઈએ પાવન પૂજ આજ.

ઃયા કરી અમ રંક જનો પર, આજ પધાર્યાં માત,
અંતરની નીરમળ ભક્તિથી, પૂજન કરીએ આજ-પધારો.

કાલા ઘેલા ખોલ અમારા, સરલ હૃદયના માત,
અંતરનો પડદો તમ આગળ, ખોલી કરીયે વાત-પધારો.

કર્પ તણી હેલી અમ હૈયે, આજ અતિ ઉભરાય,
જોઈ મનોહર મુખ માતનું, ઉરસાગર છલકાય-પધારો.

ધન્ય ભાગ્ય અમ રંક જનોનાં, કીધી અમપર મે'ર
આપ પધારેથી ચાચરમાં, વર્તે લીલા લે'ર-પધારો.

૧૭

(સખી જે મટકી ચોરી જાય માખણ ચોર કનૈયો-એ રાહ)

(સાખી)

ઘટઘટમાં વ્યાપી રહી, શક્તિ ચિત્ત ચકોર
સ્થાપે શાન્તિ જગતમાં, કાપી દુઃખના દોર.

જીવન એળે વણસી જાય, સમરો માત ભવાની,
કોરે કાળ ઉંડરડો કાય-કાયા પડી જવાની.

આશાની ફૂંજે તારી, ખીલેલી કરમાવાની,
મનની મુરાદો સઘળી, મનની મનમાં રહેવાની;
માજની ચરણે ચીતડું જોડે—સમરો માત ભવાની.

માળા ને મહેલજ તારા, મૃગજળ કેરા પરપોટા,
મોહક દુનીયાના ખેલો, આખર સઘળા છે ખોટા;
મોટાં છે જગમાં અંખે માત—સમરો માત ભવાની.

ખાંધી ભક્તિનું ભાથું, જીવન વનવગડે જાતું,
અધવચ કોઈ ના લુંટાતું, માનું શિરછત્ર છવાતું;
શાન્તિથી જીવન યાત્રા થાય—સમરો માત ભવાની.

મૃત્યુ પંથે પરવરતાં, યમના દૂત રક્ષણ કરતા,
દુઃખો પરલોક તણાં સૌ, જીવને લવલેશ ન નડતાં;
અંખાનો એ છે દિવ્ય પ્રભાવ—સમરો માત ભવાની.

૧૮

માથે ભરે છે મો'ત પગલું માંડતાં સંસારમાં,
તો પણુ ડુબે છે માનવી મીઠ્યા જગતજંજળમાં.

મહીમા જાણ્યો નહિ અંખે નામનો (૨)

લહાવો લીધો નહિ માના વહાલનો (૨)

છોડ્યો તંત નહિ મીઠ્યા વાદનો

આવ્યું મૃત્યુ ડંકો વાગ્યો કાળનો (૨) મહિમા.

અભિમાનની ટોંચે ચઢી કામો કરે છે દાનવી,
પટકાઈ ઉડી ખીણમાં આખર મરે છે માનવી.

ફેરો ફેગટ ગુમાવ્યો માનવ દેહનો (૨)

ઢોળી નાંખ્યો કટોરો માના પ્રેમનો (૨)

ભૂલ્યો ત્યાંથી ફરી તું ગણુ માનવી

અંખા ભક્તિ વિણુ મુક્તિ ના જાણવી (૨) મહિમા.

—:ૐ:—

૧૯

(પ્રીતે ચાલો સૌ આવાર માના દર્શન માટે-એ રાહ)

માળા જપું છું અંખે નામની, અલખેલી અંખે,
 નામ રડું છું દીન રાતડી, અલખેલી અંખે.
 માળ સુંદર રઢીયાળાં, લાગો અંતરમાં પ્યારાં,
 ખાળક જીએ છે તહારી વાટડી, અલખેલી અંખે.
 માળ નયનોના તારા, વરસાવો અમૃત ધારા,
 દર્શનથી ખીલે ઉર પાંખડી અલખેલી અંખે.
 રહેતાં તારાથી ન્યારાં, સુખડાં સૌ લાગે અકારાં,
 અમૃત રસ ઝરતી માની આંખડી, અલખેલી અંખે.
 હૈયાનું હીર અમારું, નયનોનું નૂરજ પ્યારું,
 ન્યારું નથી કાંઈ મહારે આપથી, અલખેલી અંખે.

•—•

૨૦

(દીલ હોય અમીરી ખીરાદર તો બે હાલ જતાંયે અમીરી છે-એ રાહ)

દીલ હોય વસ્તું જગદંબ મહીં, શીર હાથ સદાય ધરે જનની,
 કદી ચિત્ત પવિત્ર સ્મરે જન જે, તેની આશ પૂરે અંખે મનની.
 સહુ કાળ સરે ન નડે વીઘ્નો ચીર શાંતિ સદા પથરાઈ રહે,
 પ્રીતિ પંચામૃત પાન કરે પળમાં સહુ પાતક માત હરે.
 ધર ધ્યાન સદા પગલે પગલે રસનાયે રટ ડગલે ડગલે,
 પથરાઈ જશે તુજ આંગણીએ, સુખ સમૃદ્ધિ ઢગલે ઢગલે.
 કરે ભક્ત પરે અમીની વર્ષા શિર છત્ર ધરે ઉર લાવી દયા,
 કાંઈ વાતની ખોટ રહે ન કદી, રેલાવે સુખની માત નદી.

ધરી ટેક હૃદયમાં ધ્યાન ધરે, માના ચરણોમાં ચીત્ત ધરે,
ઉર આશ પૂરે ન નીરાશ કરે, મનવાંછીત કારજ પૂર્ણ કરે.

• — — •

૨૧

(રક્ત ટપાતી સો સો ઝોળી સમરાંગણથી આવે-એ રાદ)

જીવન પ્રવાસી વિપદ વગડે, ડરી ડરી ડગ ભરતો,
રાખી હૈયે અખૂટ શ્રદ્ધા, જગજનનીને રટતો
આવી કર ધરજે માડી, જીવનનાં વિતક વણસાડી-
માર્ગ વિકટને કંટક ભરીયો, રાત્રિ ઘોર અંધારી,
એકલવાયો અને અટુલો, ભટકું મારગ ભૂલી
મુંઝવણ મનડાની ટાળી, ખતાવો મુજને વાટલડી-
અંધારાં ખોડંતાં માજી રહ્યું નથી કાંઈ બાકી,
અંત ઘડી આવી છે પાસે, મુંઝવણ થાતી પાકી
આવી ઉગારજ્યો માડી, ઉતારી સંકટની ખાડી-
મુખદુઃખમાં સમવૃત્તિ રાખી, તને ભણું છું માડી,
નથી વિસરતો તને ઘડી હું, વેળ ન દૈશ વીતાડી
પણમાં વાત જશે બગડી, હાથથી સરી જશે બાજી-

* — — *

૨૨

(રાગ-ભૈરવી તેવરે)

માળા જપું દીનરાત મા તુજ નામની હું,
ભૂલું નહિ પળવાર અંતરથી જરી હું;
આવી ઉભો તુજ દ્વાર રડતો બાળ આજે,
ખોલી હૃદય સહુ વાત કહું છું માત પાસે.

ભકિત ભરી રગરગ મહીં તુજને ભૂલું ના,
 અંતર તણી મુજ ભાવના અરપું તને આ;
 સ્વીકારજો ઉર ભાવ કેરી ભેટ માળ,
 જોઈ તમારો બાળ થાજે માત રાજ.
 એ માત હું અજ્ઞાત છું પાપીજ પૂરો,
 ક્રીધા ઘણા અપરાધ છું ના કંઈ અધૂરો;
 પાવન થવા ઈચ્છું દયાદ્રષ્ટિ વડે હું,
 એ પતીત પાવન માત બાળક તાહરો છું.
 મુજ વેદના અંતરતણી ઉંડી ઘણી છે,
 એ વેદનાની વાત તું આગળ ધરી છે;
 તું ન્યાયમૂર્તિ પાસે હું આવી ખડો છું,
 હાલો રહમ બાળક ઉપર માગુંજ એ હું.

• — — •

૨૩

(સાખી)

નયન મહીં નેહે ભર્યાં, પ્રેમભકિતનાં પૂર,
 વિકટ પંથ વટાવીને, બાવું આરાસૂર.
 અમર તપો મानी આરાસુર નગરી,
 જુગ જુગ જુની એ આરાસુર નગરી.
 એ નગરીમાં અંબામાત વસે છે રે,
 ગણપતી ભૈરવ સાથ રહે છે રે,
 દુનીયાનાં દુઃખ સહુ ત્યાંજ શમે છે.—અમર
 અનંત કોટિ બ્રહ્માંડ માંહી રે,
 આજુ અને પરમાજુની માંહીરે,
 સર્વે સ્થળે મારી માત વસે છે.—અમર

માજીની ભક્તિની લગની લગાવીરે,
 માજીના પારે આહાલેક જગાવીરે,
 તન મન ધન માને અરપણુ કરીયે.—અમર૦
 માની ભક્તિનું જેણે અમૃત પીધુંરે,
 જીવનનું તેણે સાર્થક કીધુંરે,
 પૂણ્ય પરમ તેણે મેળવી લીધુંરે.—અમર૦
 સૂરમુનિવર જેનું ધ્યાન ધરે છેરે,
 તોયે ન પાર માનો તે નવ પામેરે,
 ગુણ ગાઇને માને રીઝવીયે.—અમર૦

• — — •

૨૪

નમું હું માત અલખેલી, કરોને સહાય બીરદાળી,
 અમે તુજ રંક ખાલુડા, નિવારો દુઃખડાં કુડાં.
 જીવન નૌકા અમારી જે, તરે ભવ સિંધુની માંહે,
 રહે સુકાન ના હાથે, પ્રબળ તોફાન છે માથે.
 થયું તોફાન ભરદરીયે, ઉપર આકાશ જળ નીચે,
 જીવનની આખરી ઘડીયે, તમે વિણ કોણુ બીજું છે.
 ખલાસી જીવ અજ્ઞાની, ખની લીઝ ગયો હારી,
 મુંઝાઈ છે મતિ મારી, મને એક આશ છે તારી.
 ધરી શ્રદ્ધા હૃદય માંહે, સ્મર્યાં જેણે તમોને છે,
 વિપદ વાદળ વિખેરીને, ઉગાર્યા તે જનોને છે.
 પ્રબળ દળ દાનવી માયા, તણા ફેડયાં તમોએ છે,
 કરી સૂરો તણી રક્ષા, ઉંડી આશા અમોને છે.

અમે દોષો ઘણા કીધા, તમે અંતર નહિ ધરશો,
કીધેલાં પાપ સૌ બાળી, અમારાં દુઃખ સૌ હરશો.

અમે આવ્યા તમારે શરૂ, હ્યો ઉગારીને માણ,
લઈ સુકાન નીજ હાથે, સુધારી દો બધી બાણ.

૨૫

જય પાવનકારી માત, દુઃખડાં શમાવનારી,
તેં સરજાવ્યો સંસાર, દુઃખડાં શમાવનારી.

આડ પાનને પર્વત પાણી, જગજનીએ સરજ્યાં,
તેં દીધો મનુષ્ય અવતાર, દુઃખડાં શમાવનારી.

ગર્ભવાસમાં તુજ કૃપાથી, દિવસ દોહાવા કાઢ્યા,
એ ભૂલાયના ઉપકાર, દુઃખડાં શમાવનારી.

હું હીન બુદ્ધિ બાળ તાહરો, તું ગુણસાગર મૈયા,
તું આઘશક્તિ અવતાર, દુઃખડાં શમાવનારી.

મતિ પલટતાં કુડાં કામો, માત અમે બહુ કીધાં,
તું પતીત પાવની માત, દુઃખડાં શમાવનારી.

૨૬

(રાગ-બીમપલાસ ત્રીતાલ)

મંડપ મોટો બંધાવો, માંહી અંબાને પધરાવો,
મોતીઠે ચોક પુરાવો, કુલડાં આછાં વેરાવો.

આંબાના તોરણ બાંધો, માંહી આસોપાલવ ટાંકો,
કેશરવરણા ગલગોટા આછા આછા લટકાવો.

ઘૂત કેરા દીપ પૂરાવો દીપમાળ બધે પ્રગટાવો,
કરી ધૂપ અગર ચંદનના શુભ વાસ બધે ફેરાવો.
નવ વસ્ત્ર સુગૂંટ શિરધારી લઈ આયૂધ ત્રિશૂળધારી,
કરી વાઘ ઉપર અસવારી અલબેલી માત પધારે.
માની અકળ ગતી છે ન્યારી પૂજન કરીએ શીર નામી,
માનો પાર ન શકીએ પામી સૂરમુનિવર બેઠા હારી.
રવિ શશી સમ તેજ પ્રતાપી નવ શકાય કોથી માપી,
ધો દુઃખ અમારાં કાપી ચીર શાન્તિ ઉરમાં સ્થાપી.
તુજ શર્ણુ અમોને વહાલું અમ પ્રાણ થકી એ પ્યાડું,
સમૃદ્ધિ સુખ ભરનાડું આધિ વ્યાધિ હરનાડું.

—*—

૨૭

(રાગ-પીપ્પી ત્રીતાલ)

સાચી અંબે જુઠ્ઠી જગત જંજળ છે,
બીજા સર્વે ખોટા ખલક તણા ખેલ છે.
મહાડું મહાડું કરી વ્યર્થ મરે તું
તહાડું નહિ તલભાર છે.
મૃગજળ સમ ખેલ જગતના
તેમાં તું શીદ લલચાય છે.
વાટ વિકટ છે આ ભવરણની
તેમાં મૂરખ અથડાય છે.
ભલા ભલા ભૂલ્યા ભવ વગડે
પામ્યા નહિ કોઈ પાર છે.

કોણ દઇને આવ્યા જગતમાં
ભૂલી ગયા માના નામને.

અજર અમર પદ તહાડું જનેતા,
તહારો મહિમા અપાર છે.

સંકટ હરણી તું ભવ તરણી
મોક્ષ તણું શુભ દ્વાર છે.

મનવાંછીત ફળદાયક દેવી
જાણે હૃદય તણી વાત છે.

* — * — *

૨૮

(સાંભળેરે બાળપણનાં સંભારણા-એ રાદ)

આશરે રે આવ્યા મા તાહરે
યાચીએ રે માત અ'બાને બારણે

પૂનિત હૃદયથી ભેટ ભક્તિની, માને પારે ધરીયે
ઉર ખોલી, અંતરની, વાતો માજીને કહીએ
રહીએ જગજનનીની ઓથમાં. એ...માત અ'બાને.

ઘટઘટમાંહી વસે નિરન્તર, જળસ્થળમાં રહેનારી
હરનારી, અંધારાં, તેજે જીવન ભરનારી
દળનારી વિપદનાં વાદળાં. એ...માત અ'બાને.

વિવિધ સ્વરૂપે જગત સર્વમાં, તહાડું પૂજન થાતું
મદમાતું, હરખાતું, ઉર તહારા ગાનો ગાતું
નહાતું એ ભક્તિના નીરમાં. એ...માત અ'બાને.

સ્વાર્થ રહિત નિષ્કામ ભક્તિથી, ચીંતન તાઝું કરીયે
ફળ પ્રાપ્તિ, નિર્ઘ્રષ્ટા, નવ લેશ હૃદયમાં ધરીયે
કરીયે મા ત્હારી આરાધના. એ...માત અંબાને.

• — — •

૨૬

(ટાલુકે વસંત કુંજ કાકીવારે લોલ-એ રાહ)

ગરબો.

- નિર્મળ રૂડીને પતીત પાવનીરે લોલ
સરિતા સરસ્વતી તીરે
અલબેલી માત વસે અંબીકારે લોલ ૧
- ગિરિવરનાં શ્રૃંગ બધે શોભતાંરે લોલ
અણાં વહે ચોપાસરે
ભાળી સંતત્પ હૃદય ત્યાં ઠરેરે લોલ ૨
- દવા દુઃખીની મળે એ સ્થળેરે લોલ
દુઃખો ખસે બધાં દૂરેરે
તનમનની વ્યાધી બધી ત્યાં શમેરે લોલ ૩
- જગનાં બળ્યાં ઝળ્યાં માનવીરે લોલ
દુઃખમાં ગયેલ દટાઈરે
આવી પોકાર બધાં ત્યાં કરેરે લોલ ૪
- બેસીને માત ઉંચે બેસણુરે લોલ
આભલીયાને ગોખરે
સર્વેને ન્યાય અદલ આપતાંરે લોલ ૫

- અરજી બધાંની માત સાંભળેરે લોલ
કાપે છે કષ્ટો તમામરે
મુખના લંડાર સર્વ ખોલતાંરે લોલ ૬
- ભાન ભૂલ્યા જગત માનવીરે લોલ
બની માયામાં મોહાંધરે
કરતાં ન પાપ પૂઠ ફેરવેરે લોલ ૭
- રોષે ભરાઇ ખુબ માવડીરે લોલ
ગાલે મારે લપડાકરે
પણમાં પાછી એ પંપાળતીરે લોલ ૮
- દીન વત્સલ દુઃખ ભંજનીરે લોલ
દયા તણો દરીયાવરે
દોષો વિદારી દુઃખ સંહરેરે લોલ ૯
- સેવે સદાચાર જે સદારે લોલ
બાંધે છે ધર્મતણી પાંજરે
માજી વસે છે તેના અંતરેરે લોલ ૧૦
- જળ સ્થળમાં વ્યાપક છે બધેરે લોલ
ખાલી નથી કોઇ ઠામરે
માજી વિનાનું આ જગતમારે લોલ ૧૧
- પ્રેમ દયાને ક્ષમા તણીરે લોલ
માજી છે મૂર્તિ મહાનરે
કલ્યાણ સર્વેનું એ કરેરે લોલ ૧૨

૩૦

(ઉગ્યો સખી સૃષ્ટિનો શણગાર એ રાહ)

ગાઓ આજ અંગિકાના મંગળ ગુણગાન
ચાલો આજ ચાચર ચોકમાં
આસો શુદ્ધ અષ્ટમીની રાત રળીયાત
વીરાજે છે માત રૂડા ગોખમાં-ગાઓ.

(સાખી)

ચન્દ્ર ઉગ્યો આકાશમાં, વર્ષે અમૃતધાર
મંદ સમિરની હોરમાં, નાચે ઉર અપાર
પ્રગટી અન્તરમાં ભક્તિની જ્યોત
હૈયું હોલે ચઢેરે
અવનીના તાપ અને પરિતાપ
સઘળાં આજે શમેરે
ધરોને માત અંબાનું અંતરમાં ધ્યાન
કરોને પૂરા પ્રેમે ભક્તિ રસ પાન—ગાઓ.

(સાખી)

પારસમણિના સ્પર્શથી લોહકનક થઈ જાય
દયાદ્રષ્ટિથી માતની ઉન્નત પંથ પમાય
જેને લાગ્યું છે અંતરમાં તા...ન
કરે ભક્તિ અમૃતનું પા...ન
થાય સંસારની માંદા સનમા...ન
શમે આધી ઉપાધિ તમા...મ પ્રગટી.

૩૧

જય ગરવી ગુણીયલ માત જગજનની
એ ટાળે વ્યાધિ તમામ તનમનની;

નામ સ્મરણથી નાચે હૈયું સ્નેહ વીણાનું અને બજેયું,
દિવ્ય સ્વરૂપને નીરખી બનતું ભક્તિમાં ગુલતાન-જગજનનીં
ભવસાગરમાં તું છે મૈયા સફર સફળ તુજ હાથે મૈયા,
સુકાનને પકડી નીજ કરમાં નૈયા પાર ઉતાર-જગજનનીં
કાચ અને હીરાની જગમાં બની ઝવેરી કરે પરિક્ષા,
કાચ તણો કકડો દઢ ફેંકી હીરો કર ધરનાર-જગજનની.
સમજે નહિ માને જન વાંકા અધકારમાં મારે ફાંફા,
દિવ્ય તેજ તપધારી અંબે સૃષ્ટિને સૃજનાર-જગજનની.

• — — •

૩૨

(રાગ-ભૈરવી ત્રીતાલ)

મારી નૌકાને પેલે પારે અંબીકા ઉતારજો
તારી કૃપા વડે સાગરને ખેડીયે
સફર સફળ કરજો મજધારે અંબીકા ઉતારજો.
વિપરીત વમળો જ્યાં ત્યાં નડતાં
સંકટ મોટાં આવી પડતાં
ગ્રહી સુકાન હાથની માંદગરે હોડલી હંકારજો.
કૈંકે જનોને તે છે તાર્યા
દીન જનોના દુઃખ નિવાર્યા
નવદ્રેરો અક્ષણ અમ બાયરે નાવ માડું તારજો.

હું મતિ હીન માનવી છું માત ગુણસાગર તમે
ખદ્યોગ સમ પામર અમે મહાદિવ્ય જ્યોતિ છે તમે
એ દિવ્ય જ્યોતિની મહીં અમઅદ્ય જ્યોતિ જ્યાં મળે
તેજમય જીવન બને આધિ ઉપાધી સહુ ટળે-મારી નૌકાને.

૩૩

(ગરબો તાલ દાદરો)

રૂકાં અંખિકાજી માત (૨)
આજ પ્રેમે પુણું તમારી પાવડી
તહમે સઘળે સાક્ષાત (૨)
અખિલ વિશ્વમાં વિખ્યાત એક માવડી

(સાખી)

માલ સુવાસિત પુષ્પની, ગુથી છે તમ કાજ,
આરોપું ગ્રીવા મહીં, પૂરણ પ્રેમથી આજ.

હૃદયમાં ઉતારી માત તહારી મૂરતી
દેવતા ઉતારે છે નિત્ય તહારી આરતી
અવનીમાં તહારો છે મહિમા અમાપ
આધિ વ્યાધી ઉપાધી સહુ કાપ
જીવનમાં જડી છે માત તહારી મૂરતી-

(સાખી)

પૂજન સામગ્રી થકી, ભર્યો અનુપમ થાળ,
અર્પે પ્રેમે આપને, દીન અબુધ આ બાળ.

ભાવનાની ભેટ ધરી ચરણે સ્વીકારજો
હૃદયતણી ભક્તિ ઉંડે અંતરે ઉતારજો

ટાળજો તનડાના તાપ
અંતરના હરજો ઉચ્ચાટ
આજ ત્રેમે પુણું તહમારી પાવડી.

~~~~~

૩૪

(રાગ-માઢ દીપચંદી)

મીઠાં અંતરના અભિરામ, માવલડી સીધાવોને નીજ ઠામ,
અમ જીવનના આધાર, માવલડી સીધાવોને નીજ ઠામ.

નવદિવસ નવરાત્રિ તણામા, ગાયાં તહમારાં ગાન,
યથામતિ અમે પૂજન કીધું, ધરી તમારું ધ્યાન-માવલડી.

દયા કરી અમ દીન જનો પર, આઠ્યાં અમારે દ્વાર,
દર્શન દઇ અમ રંકે જનોને, દીધા જીવનના લ્હાવ-માવલડી.

મુખ મનોહર માત તહમારું, જોવા અતી મન થાય,
સૂર્ય સમું તવ તેજ અવિચળ, અર્વાનમાં પથરાય-માવલડી.

અદ્યમતિ અમે બાળ તહમારાં, શું કરીયે તમ સેવ,
ભૂલચૂક થઈ હોય અમારી, સુધારજો તતખેવ-માવલડી

તહારી કૃપા વડે રહીશું કુશળ તો, આવશું આવતે વર્ષ,
રમશું ફરીને આવી ચાચરમાં, લાવી હૃદયમાં હર્ષ-માવલડી

ક્ષેમકુશળ મા રાખજો અમને, લેજો અમારી સંભાળ,
ચાચીએ એટલું પાસ તમારી, અમે તહમારાં બાળ-માવલડી

૩૫

આજે આવ્યા તે અમે અંબાને આશરે
 કરજ્યો માજી તમે સ્હાયરે (ર) અલખેલી અંબાને આશરે.
 કાલા ઘેલા તે અમે બાળકો તમારા મા,
 આવ્યા તમારી પાસરે (ર) અલખેલી અંબાને આશરે.
 દીનોનાં દુઃખડાં દૂર કરે મા,
 અમને તમારો આધારરે (ર) અલખેલી અંબાને આશરે.
 આરાતે સુરમાં આપ બીરાજે મા,
 સિંહ તણી અસવારરે (ર) અલખેલી અંબાને આશરે.
 દુબ્ધ દુરીજન જે કોઈ આવે મા,
 સર્વને તું પાળનારરે (ર) અલખેલી અંબાને આશરે.
 અપંગ આંધળા જે કોઈ આવે મા
 તેનાં તું દુઃખ હરનારરે (ર) અલખેલી અંબાને આશરે.
 ભાવ ધરીને ત્હારી ભક્તિ કરીયે મા,
 રાખો ચરણની પાસરે (ર) અલખેલી અંબાને આશરે.
 કંઈક ભક્તોને તે પાર ઉતાર્યા મા,
 અરજી અમારી ઉરધારરે (ર) અલખેલી અંબાને આશરે.
 આ ભવસાગર તારો અલખેલી,
 જનમો જનમ જપું જાપરે (ર) અલખેલી અંબાને આશરે.
 આસો શુદ્ધ સમ્મીએ ગરબી બનાવી મા,
 ગાયે 'રસીક' તારો દાસરે (ર) અલખેલી અંબાને આશરે.

—ડાહ્યાભાઈ ગં. બેળી

૩૬

ગઝલ.

અમારી વગ અને વસીલો, દયાળી એક અંબે છે,
અમારૂં હર્ષ ને હીતે, ભવાની એક અંબે છે.

અમારાં માતને પિતા, અમારી સ્વર્ગની સરિતા,
અમારૂં જ્ઞાનને ગીતા, ભવાની એક અંબે છે.

અમારાં ભક્તોનાં બેલી, સદા આનંદની હેલી,
ભલાં મા ભક્તોનાં બેલી, ભવાની એક અંબે છે.

અમારે ઓથ છે એની, સદા સેવા કરૂં તેની,
અમારૂં વૃક્ષને વેલી, ભવાની એક અંબે છે.

અમે નિર્ભય થઈ ફરતા, દુશ્મનોથી નહિ ડરતા,
અમારા કાર્યની કરિતા, ભવાની એક અંબે છે.

પૂજ્યે પાવડી પ્રીતે, લઈને નામ શુભ રીતે,
અમારૂં હર્ષને હીતે, ભવાની એક અંબે છે.

૩૭

અગસ્ત્ય પિતાની આરતી.

✽

જય જય ઋષિરાયા, જય જય ઋષિરાયા,
આર્તિ ફીજે અગસ્ત્ય કેરી નિર્મળ થાય કાયા, જયદેવ (૨)

રામચન્દ્રજીનો જ્યાં નિવાસ, સીતા હુંગરી કહાવે,
શ્વેતાચલ પર્વતથી સાબર વહી આવે, જયદેવ (૨)

માનું જળ અતિ સુંદર, વર્ણવ્યામાં નાવે,
એકાગ્ર ચિત્તે ન્હાતાં કોટી કુકર્મ જાયે, જયદેવ (૨)

સપ્તધારેશ્વર, ધારેશ્વર, એકલગ્રંથી દ્વિધિ સરખા,
તહારા જળને તીરે, નિશદીન તપ કરતા, જયદેવ (૨)

વિન્ધ્યાચળ નિવાર્યો, રત્નાકર ખારો,
પિતા, પુત્રને પાળો દુષ્ટને સંહારો, જયદેવ (૨)

સાબર કેરે તીર અગસ્ત્યપુરી તહારી,
મ્લેચ્છે મહાદુઃખ દીધું આપ ગયો હારી, જયદેવ (૨)

અગસ્ત્ય ઋષિની આર્તિ, જે કોઈ ગાશે,
ભણે વખતરામ સેવક, મુખ સંપત્તિ થાશે, જયદેવ (૨)

સમાપ્ત

.... મુંબઈમાં ....
 રહેવા - જમવાનું
 સર્વોત્તમ સ્થળ
 શ્રી નારાયણ હિંદુ લૉજ
 ડૉ. વિઠ્ઠલભાઈ પટેલ રોડ,
 પારેખ વાડી,
 ફોન: ૩૪૬૩૩. મુંબઈ ૪

અમદાવાદમાં

રહેવા તથા જમવા માટે
 સર્વોત્તમ

||
 શ્રી નારાયણ હિંદુ લૉજ

— ડૉ. ખાડીયા ચારરસ્તા,
 અમદાવાદ

આફતકાળનાં વાદળાં વીખેરી
'ઈન્ડીયન ગ્લોબ્' આગેકૂચ કરે છે!

૧૯૪૨ ના વીકટ વર્ષાન્તે પણ પ્રગતીશીલ પરીસ્થિતી

દર્શાવતા આંકડાઓ.

ઉધરાવાયેલી થાપણ	રૂ. ૧૬,૦૦,૧૦૦
ભરપાઈ થયેલી થાપણ	રૂ. ૭,૦૦,૧૦૦
શેર હોલ્ડરોની જવાબદારી	રૂ. ૯,૦૦,૦૫૩
પ્રીમીયમની આવક (૧૯૪૨)	રૂ. ૨૧,૨૧,૨૫૪
રીઝર્વ ફંડ	રૂ. ૧૧,૨૬,૪૬૧
કુલ અસકયામતો	રૂ. ૨૯,૨૧,૫૬૩

આગ, અકસ્માત, મોટર, મરીન, જીંદગી, દેશી વહાણવટું

વીગેરે સર્વ પ્રકારના વીમા માટે કામકાજ કરનારી
સદ્દર, સલામત અને સંપૂર્ણપણે સ્વદેશી વીમા સંસ્થા.

મેનેજિંગ ડાયરેક્ટર :

જનરલ મેનેજર :

શ્રી. વિજયસિંહ ગોવિંદજી

શ્રી. નવલ જોરાબજી

ધી ઈન્ડીયન ગ્લોબ્

ઈન્સ્યુરન્સ કું. લીં.

પ્રોસ્પેક્ટ એમ્બર્સ, હોર્નબી રોડ, કેટ, મુંબઈ.

